

Visgrūtāk ir iziet no savas „komforta zonas”!

XVI Rietumkrasta Dziesmu svētku laikā Latvijas vārds atskan arī Hūvera (Hoover) institūtā un Stanfordas (Stanford) universitātē

TAIRA
ZOLDNERE,
ZKLB priekšsēde

Dziesmu svētku laiks Ziemeļkalifornijā bija nozīmīgs ne tikai ar svētku norisēm Sanhosē (*San Jose*) pilsētā, bet arī ar citām kultūras un sabiedriskās dzīves aktivitātēm. Latvijas amatpersonu vidū, kuŗas apmeklēja Dziesmu svētkus, bija Latvijas Speciālo uzdevumu vēstnieks diasporas jautājumos Pēteris Elferts, kas dzimis un audzis Vašingtonas pavalsts pilsētā Sietlā. Savas vižītes laikā vēstnieks apmeklēja arī Stanfordas universitāti un Hūvera institūtu, kuŗa plašais arhīvs glabā daudzas unikālas Latvijas un latviešu vēstures liecības.

Vēlāk, 4. septembrā pēcpusdienā, vēstnieks P. Elferts uzstājās Hūvera institūtā ar priekšlasījumu *“Protest and Civil Disobedience: The Struggle for Baltic Independence”* (Protesti un pilsoniskā nepakļaušanās: cīņa par Baltijas neatkarību). Savā saisto-

šajā uzrunā vēstnieks stāstīja un daudzviet arī dalījās savā personiskajā pieredzē par to, kā emigrācijā dzīvojošie latvieši un citi baltieši nekad nesamierinājās ar Baltijas okupāciju. Katrā iespējamā brīdī viņi atgādināja pasaules lielvarām un arī plašai sabiedrībai, ka ir notikusi un tajā laikā vēl arvien notiek nepiedodama vēsturiska netaisnība – Baltijas valstis pēc II Pasaules kara nav brīvas, bet ir okupētas teritorijas, kuŗas notiek nežēlīgs etniskais genocīds. Padomju Savienības (PSRS) režīmam arvien vairāk degradējoties, arvien intensīvākas un enerģiskākas kļuva arī protestu akcijas.

Politisko akciju atspoguļojumu Pēteris Elferts iesāka ar stāstu par Pirmā Vispasaules latviešu jaunatnes kongresa (VLJK) aizliegumu 1968. gadā Berlīnē. Neilgi pirms kongresa Berlīnes Senāts paziņoja, ka aizliegumu kon-

gresam izsaka sabiedrotie, kuŗu lēmumu tiesā nevarot pārsūdzēt. Kongresa aizliegšana izraisīja plašsaziņas līdzekļu uzmanību, un pēc Otrā pasaules kara tā bija

pirmā reize, kad Latvijas jautājums tik plašā mērā parādījās pasaules ziņās. Jāpiebilst, ka ar lieliem panākumiem kongress tomēr notika Hannoverē. Tas

Pie mūzeja LAPA ekspozīcijas (no labās): Pēteris Elferts, Pēteris Freimanis un Ēriks Kīns // FOTO: Ligita Kovtuna

bija laiks, kad bija izaugusi jauna, ideālistiska un dumpīga latviešu paaudze: Valters Nollendorfs, Uldis Grava, Valdis Pavlovskis, Aivars Ruņģis, Dainuvīte Neimane, Māris Slokenbergs, Valdis Liepiņš, Ģirts Kaugars un daudzi citi, tajā skaitā arī diasporas vēstnieki Pēteris Elferts un Rolands Lappuķe. Šai akcijai sekoja daudzas citas, tajā skaitā arī cilvēku paš – piekēšanās pie Padomju savienības vēstniecībām ASV un Eiropā, protestējot pret rupjajiem cilvēktiesību pārkāpumiem padomju impērijā.

Ir jāmin protesti pret Austrālijas valdības 1974. gada lēmumu atzīt Baltijas valstu iekļaušanu PSRS. Trimdas ierosinātais sabiedrības nosodījums bija viens no svarīgākajiem iemesliem, kas noveda pie lēmuma atcelšanas 1975. gadā.

(Turpināts 3. lpp.)

Latvijas Okupācijas mūzeja Nākotnes Nams iestrēdzis Rīgas pilsētas birokratijā

VALTERS NOLLENDORFS,
Latvijas Okupācijas mūzeja biedrības valdes priekšsēdis

Liekas, ka par spīti Rīgas pilsētas domes priekšsēdētāja Nīla Ušakova publiski paustajam, centieni apturēt arhitekta Gunāra Birkerta projektēto Latvijas Okupācijas mūzeja *Nākotnes Namu* tomēr nonākuši Rīgas pilsētas institūciju aizgādībā.

Rīgas pilsētas Attīstības departaments ir atļāvis Rīgas pilsētas būvvaldei līdz **2016. gada 11. maijam (!)** pagarināt lēmuma pieņemšanu par būvatļaujas izsniegšanu. Kā lēmuma pamatojums minēts fakts, ka Rīgas pilsētas arhitekta atzinums Būvvaldē saņemts tikai divas dienas pirms termiņa notecešanas – 2015. gada 8. septembrī, “radot nepieciešamību pēc papildu laika dokumentācijas izvērtēšanai kopsakarībā ar lietas materiāliem un spēkā esošo būvniecības procesu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām”.

Latvijas Okupācijas mūzeja biedrība un Latvijas Okupācijas mūzejs protestē pret šādu rīcību. Šāds pagarinājums, ja Rīgas pil-

sētas būvvalde tiešām izmantos visus atvēlētos astoņus mēnešus, nozīmē, ka

- Valsts akciju sabiedrībai *Valsts nekustamie īpašumi* nebūs iespējams paredzētos ēkas būvdarbus pabeigt līdz Ministru kabineta rīkojuma Nr. 307 18.08.2014. gada redakcijā noteiktajam projekta izpildes termiņam 2016. gada 1. oktobri, kas jau tagad pagarināts līdz **2017. gada 1. jūlijam**;

- nebūs iespējams uzcelt tai pašā rīkojuma redakcijā paredzēto Padomju okupācijas upu piemiņas memoriālu, kuŗa celtniecība tieši atkarīga no Mūzeja ēkas celtniecības un kuŗa izpildes termiņš noteikts **2017. gada 1. jūlijā**;

- Latvijas Okupācijas mūzejam nebūs iespējams iekārtot jaunu, mūsdienīgu ekspozīciju un atbilstīgu pilnvērtīgu darbību Latvijas simtgadē, 2018. gadā;

- vēl ilgstoši strādājot pagaidu telpās ar stipri samazinātu apmeklētāju skaitu, arvien vairāk

pieaug Mūzeja operatīvā budžeta deficīts un Mūzejam radīsies vēl tālāki finansiāli zaudējumi, kas jau tuvāko gadu gaitā apdraudēs Mūzeja eksistenci.

Rīgas pilsētas institūciju rīcība ir klajā pretrunā Rīgas pilsētas domes priekšsēdētāja Nīla Ušakova publiski paustajiem apgalvojumiem, ka viņam rūp Mūzeja ēkas celtniecības iespējami drīza pabeigšana. Tā kā Būvvalde savlaicīgi saņēmusi gan Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes, gan arī Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atzinumus, kas atbalsta projekta realizāciju, secinām, ka tieši Rīgas pilsētas institūcijas tagad ir primāri atbildīgas par projekta aizkavēšanu un no tās izrietošajām sekām.

Turklāt – projekta aizkavēšana ir pretrunā Latvijas Republikas Saeimas, valdības, valsts prezidenta un citu augstu amatpersonu skaidri izteiktajai vēlmei un atkārtotajam atbalstam šī valstij

nozīmīgā projekta realizācijai. Mūzeja paplašināšana jau ietverta Saeimas 2006. gada anotācijā; pirmais Ministru kabineta rīkojums Nr. 286 „Par Latvijas Okupācijas mūzeja ēkas Rīgā Latviešu strēlnieku laukumā 1, rekonstrukciju” tika apstiprināts 2007. gada 17. maijā; projekta Plānošanas un arhitektūras uzdevumu (PAU), uz kuŗu pamatojas Būvvaldē iesniegtais tehniskais projekts, Būvvalde izsniedza 2008. gadā; tā derīguma termiņš pagarināts 2011. gadā. Gan Mūzeja paplašinātā ēka, gan Memoriāls ir iekļauti 2010. gadā apstiprinātajā Latviešu strēlnieku laukuma detalplānojumā. Nav objektīvu iemeslu kavēties ar šī ilgi apspriestā, apstiprinātā un celšanai sagatavotā projekta īstenošanu. Projekta tālāka aizkavēšana, lai kādu Rīgas pilsētas minēto iemeslu, apsvērumu, ieganstu vai rīcības dēļ, nopietni apdraud Mūzeja spēju pildīt 2006. gadā pieņemtā Latvijas

Okupācijas mūzeja likumā noteiktos valstij svarīgos uzdevumus. To pilnīga izpilde nepieciešama tieši tagad, kad Latvijai jāstāpjas ar Krievijas informatīvā kara centieniem Latvijai un pasaulei uzspiest savu versiju par Hitlera-Staļina paktu un tā sekām Latvijā – padomju un nacistiskās Vācijas okupāciju un abu okupāciju nodarījumiem pret Latvijas valsti un tautu.

Tādēļ prasām Rīgas pilsētas domes priekšsēdētāja un atbildīgo Rīgas pilsētas institūciju nekavējošu rīcību, lai Rīgas pilsētas būvvalde bez tālākas kavēšanās veiktu savus uzdevumus un izsniegtu būvatļauju Latvijas Okupācijas mūzeja ēkas rekonstrukcijai.

No redakcijas. Šo publikāciju redakcija nosūtīja Nilam Ušakovam, kuŗš intervijā *Laikam* un *BL* (nr.21) apgalvoja: „Darbs, ko Okupācijas mūzejs dara, ir pelnījis pašvaldības atbalstu, un turpināsim to atbalstīt.”

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 149.00;
6 mēn. US \$ 83.00; 3 mēn. US \$ 50.00.

Redakcija Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.

Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784

e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.usRedaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.**Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Administratore ASV: Rasma Adams
114 4th Ave NW, Largo, FL33770
Tālr.: 727 953 6313, fakss: 727 286 8543
e-pasts: rasma@laiks.usKandas ziņas: Mārtiņš Štauers
104-3000 Notre Dame Street, Lachine, QC, H8S 2H1
Tālr.: 514-639-8722, e-pasts: stauvers@yahoo.ca,**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolāros.**Sēru sludinājumus un adresu maiņas sūtiet pēc adreses
50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
e-pasts: LaiksDSR@aol.com**LAIKS**50 Sternberger Ave Unit 5,
Long Branch, NJ 07740
laikdsr@aol.com

Lūdzu, maksāt ASV dolāros uz "Laiks" Inc. vārda

Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
www.laiks.us!"LAIKA" abonements maksā: 3 mēnešiem.....ASV \$ 50.00
6 mēnešiem.....ASV \$ 83.00
1 gadam.....ASV \$ 149.00Floridas iedzīvotāju ievēribai! Lūdzu pievienojiet 7% Floridas
nodokli par laikraksta abonēšanu!Gada abonenti saņems bez maksas:
• sešus JAUNO LAIKS pielikumus;Laiks pa gaisa pastu Amerikā
Gadā ASV \$235.00.....6 mēneši \$130.00Laiks pa gaisa pastu Latvijā
Gadā ASV \$235.00.....6 mēneši \$130.00Laiks pa gaisa pastu Kanadā
Gadā ASV \$260.00.....6 mēneši \$140.00Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs
Gadā ASV \$330.00.....6 mēneši \$175.00

JAUNO LAIKS abonements sešas avīzes

Gadā.....ASV \$30.00

Kanadā gadā.....ASV \$35.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Ar šo nosūtu Jums

US \$ _____ par _____ mēn./ _____ gadu

Ja abonementu nevēlaties atjaunot, lūdzu, norādiet iemeslu

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

LASĪTĀJU BALSIS**Te nu mēs esam!**

Viens no jaukākajiem notikumiem XVI Rietumkrasta latviešu dziesmu svētkos mums, latviešiem no Latvijas, bija populārās mūzikas koncerts, multimediju uzvedums „Te nu mēs esam”. Tas radīja pārsteigumu, emocijas, pārdzīvojumu, kuŗu grūti paturēt tikai pie sevis, par to gribas pastāstīt citiem.

vārdi, atskaņotās melodijas, uz ekrāna redzami attēli un video projekcijas uzrunāja, kņudināja prātu un sirdi, radīja līdzpārdzīvojumu, kuŗš ne mirkli koncerta gaitā neatslāba, tikai pieauga, brīžiem liekot pasmaidīt, brīžiem dziedāt līdzī, brīžiem kavēties atmiņās, pārdomās, brīžiem notraukt neapturamas

pārliecināti, ka īstens latvietis lepojas ar savu izcelsmi, zina savas tautas vēsturi, dzīvo līdzī savu tautiešu sasniegumiem un zaudējumiem arī tad, ja ikdienā nerunā latviešu valodā, ja apkārt nešalc bērzu birzis. Koncerta noslēgumā gan tā sniedzēji, gan klausītāji bija uz vienas nots: mēs esam lepni un laimīgi, ka

Priecīgi pēc izrādes – Lolita Ritmane, Artūrs Rūsis un Andra Staško // FOTO: Pēteris Jansons

Dzied Edvins un Artūrs Rūsi, Atis Zakatistovs un Ēriks Kīns (ar ģitaru) // FOTO: Pēteris Jansons

Vislielākā cieņa visiem koncerta programmas veidotājiem un izpildītājiem! Ar katru koncertā pavadīto mirkli koncerta programma klausītājus paņēma savā varā arvien vairāk. Baudot mākslinieku sniegumu, reālā pasaulē kaut kur pazuda. Izrunātie

asaru tērcītes. Paldies māksliniekiem, ka visdziļāko pārdzīvojumu koncertā šoreiz izraisīja ne gaušanās par mazo un likteņa sisto, pasaulē izkliedēto tautiņu, ne arī nostalgija par pazaudēto Tēvzemi. Klausītāji pamazām tika

esam latvieši, ka uz Zemeslodes ir brīnumskaista zeme un valsts Latvija, ka neatkarīgi no tā, kur mēs esam, tā vienmēr ir ar mums – mūsu sirdi.

Koncertā viss bija īstajā vietā un laikā. Izvēlētas dziesmas, programmas vadītāji, solistu sniegums un tērpi, daudzveidīgs un profesionālais mūzikālais pavadījums, choreografija – viss mērķtiecīgi kalpoja izvēlētas temas atklāšanai. Tas bija baudījums klausītāju un skatītāju acīm, ausīm un dvēselei. Mākslinieku sniegums pārliecināja par augstu atbildību un pilnīgu profesionālu un emocionālu atdevi. Ar cieņu un apbrīnu vērojām, cik saskaņoti, precīzi darbojas visi un viss, kas konkrētajā brīdī atrodas uz skatuves.

Prieks par visiem svešumā dzīvojošajiem latviešiem, kas saglabājuši latvietību un turpina to uzturēt nākamajās paaudzēs. Un ne tikai to. Vēstures liecinieki un grāmatas stāsta, ka toreiz, XX gadsimta 40. gados, no Latvijas izbrauca lielākā daļa intelīģences...

Laimīgie koncerta apmeklētāji, Dziesmu svētku dalībnieki no Latvijas:

Cēsu jauktā skolotāju koŗa „Beverīna” dziedātāja Sandra Trēziņa un Latvijas meŗa darbinieku vīru koŗa „Silvicola” diriģents Ēriks Derums

Labojums

Savā nupat nodrukātā patēcības vēstulē dažādām latviešu organizācijām Rita Laima Bērziņa un Tālvāldis Bērziņš aizmirsā pateikties Klivlandes Daugavas Vanāģiem par sniegto finānciālo palīdzību bērniem Tālvāldim un Marijai saistībā ar pagājušās vasaras izglītības programmām. No sirds atvainojamies! Izsakām Klivlandes Daugavas Vanāģiem sirsnīģu paldies par atbalstu!

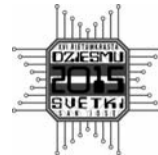
**Visas Latvijā iznākušās grāmatas
varat iegādāties pie
lielākā grāmatu tirgotāja****„LATVIJAS GRĀMATA”**Rakstiet, zvāniet, un grāmatas
Jums piesūtīs pa pastu.
SIA „L. Grāmata”Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tālr. +371 67223294
Tālrakstis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv**IZDEVĪGAS CENAS LIDOJUMIEM UZ LATVIJU
AIREX - AVE SOL TRAVEL
A. JANSONS**

241 Kenwood Court, Grose Pointe Farms MI 48236

Runājam latviski:
201-944-1273Runājam angļiski:
1-866-944-1273e-pasts: jansonsa@gmail.com**Riga Ven Travel Inc.****JAUNA TŪRE!****Braucam uz Portugāli nākamgad
no 3. aprīļa līdz 13. aprīlim.**Zvāniet – INESE ZAĶIS
Tālr.: 727-623-4666, e-pasts: rigaven@aol.com
6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715

Norībēja tautu istabiņa

Tirdziņš

LIGITA KOVTUNA

Kā pastāstīja Tirdziņa administratore Rūta Brūniņš-Grand, tajā pie 25 galdiem darbojās 14 pārdevēji. Tirdziņš labi izdevās, un vislielākais prieks par to, ka turpinās latviešu rotkaļu tradīcija. Ieskatīsimies arī mēs tirdziņa dzīvē!

(Turpināts 5. lpp.)

Liela piekrišana bija Brazīlijas tautietes Ināras Aparnieks-Burr apgleznotajiem porcelāna traukiem. Attēlā Ināra kopā ar savu māsu Māru Escajeda (pa kreisi)

Brazīlijas porcelāna traukus iepirka Rita Šinka no Vašingtonas štata

Kur nu tautas daiļamata tirdziņš bez Alfrēda Stinkuļa!

LAIKA Mākslas kalendārs 2016
"No Klinklāva galerijas dārgumu pūra"
ceļā pie jums!

Pasaules vējiem, kas brīžiem nemaz nav silti un labvēlīgi, pakļauts arī mūsu ilgdzīvotājs *Laiks* – drukātās preses lasītāju skaits rūk, līdz ar ko sarūk arī izdošanas budžets. Vairs nevaram atļauties kalendāru saviem abonentiem piesūtīt bez maksas.

Šogad abonentiem kalendārs netiks piesūtīts.

Kalendārus var iegādāties par USD 18,-

plūs pasta izdevumi, rakstot čeku uz

"Laiks" Inc. 114 4th Ave NW, Largo, FL33770

Visgrūtāk ir iziet no savas „komforta zonas”!

XVI Rietumkrasta Dziesmu svētku laikā

Latvijas vārds atskan arī Hūvera (Hoover)

institūtā un Stanfordas (Stanford) universitātē

TAIRA ZOLDNERE,
ZKLB priekšsēde

(Turpināts no 1. lpp.)

Sekoja latviešu trimdas akcijas Eiropas „Drošības un sadarbības apspriedes” (CSCE) kontekstā Helsinkos 1975. gadā, kas vainagojās ar ASV oficiālu deklarāciju, ka sarunas ar PSRS un parakstītais Noslēguma akts nenozīmē atteikšanos no ASV istenotās Baltijas valstu inkorporācijas likumības neatzišanas politikas. Savukārt 1985. gadā notika Baltijas brīvības un miera kuģa brauciens pa Baltijas jūru ar mērķi pievērst pasaules uzmanību cilvēktiesību un nāciju pašnoteikšanās tiesību pārkāpumiem Baltijas valstīs. Tās arī izdevās, galvenokārt pateicoties PSRS iestāžu nosodījumam un pat draudiem brauciena dalībniekiem.

Turpinājumā vēstnieks runāja

par pilsonisko nepakļaušanos okupētajā Latvijā un trešās Tautas Atmosas kustības politisko spēku ar kulmināciju Baltijas ceļa akcijā 1989. gadā. Viņš atgādināja, ka tajā gadā krita arī Berlīnes mūris ar fantastiskiem latviešu mākslinieku grafiti, un Pēteris Elferts bija viens no šīs akcijas iniciātoriem 1987. gadā. Latviešu grafiti bija komandas darbs, kurā piedalījās arī profesionāli mākslinieki Gundars Jēgers, Valdis Kupris un citi. Latvieši mēģināja apgūt vietas, kas atradās populāru tūrisma objektu tuvumā, lai cilvēki, kas fotografē mūri, fotografē šos politiskos uzstādījumus. Latviešu grafiti aplūkojams <https://www.google.com/culturalinstitute/exhibit/freedom-for-baltic-states>.

Priekšlasījuma nobeigumā vēstnieks atzina, ka visa šī dumpīgā paaudze tomēr bija kārtīgi, likumam paklausīgi jaunieši, nākuši no tikpat kārtīgām un likumam paklausīgām latviešu ģimenēm. Iziet ielās ar skaļiem lozungiem, provokatīvām politiskām akcijām, kas kādreiz noved pie konfliktiem ar policiju, nav viegli. Viņš sacīja: „Visgrūtāk ir pierunāt pašam sevi iziet no pierastās „komforta zonas.””

Domāju, ka tas tik ļoti attiecas arī uz ikkatru no mums. Cik gatavi mēs esam kaut uz neilgu brīdi atteikties no ierastajām ērtībām un sadzīves rutīnas, lai strādātu un darbotos savas tautas labā? Paldies toreizējai trimdas jaunatnei par Latvijas patriotismu, brīvības mīlestību un drosmi!

Gunārs Stumbrs. Bez nosaukuma, 20. gs.

Tiek parakstīts līgums par Ziemeļkalifornijas latviešu biedrības archīvu nodošanu Hūvera institūta archīvam

2015. gada 4. septembrī pēc diasporas vēstnieka uzrunas Hūvera institūtā tika parakstīts līgums par Ziemeļkalifornijas latviešu biedrības (ZKLB) archīvu nodošanu Hūvera institūta archīvam (*Hoover Institution Archives*).

Par archīvu sakārtošanu un sadarbību ar Hūvera institūta archīvu ZKLB izsaka lielu pateicību biedrības sekretārei Unai Veilandeī un bijušajai archīvārei Meldrai Attekai. Pateicamies visiem sabiedrības pārstāvjiem, kas saglabājuši un nodevuši

glabāšanai vēsturē latviešu sabiedrībai nozīmīgas vēstures liecības un personiskos archīvus.
 TAIRA ZOLDNERE,
 ZKLB priekšsēde

2016. gada kalendārs: gab. X US \$18,00

Piesūtīšana: ASV – par katru pirmo US \$2,50;
 par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1,00

Ārpus ASV – par pirmo US \$3,50
 par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1,50

Kopā..... US \$.....

Vārds, uzvārds

Adrese

Tālr.: E-pasts

LAIMA
MARTINSKIS

Šie XVI Rietumkrasta Dziesmu svētki bija mani pirmie latviešu Dziesmu svētki ārpus Latvijas, tāpēc ļoti īpaši un neparasti. Visa kā bija tik ļoti daudz, ka tā uzreiz ir pat grūti emocijas un domas sakārtot paklausīgā plūsmā, tāpēc ļaušos vien atmiņū un izjūtu vilņiem.

Mana pati pirmā patīkamā izjūta un atziņa – svētki apjoma ziņā ir daudz mazāki nekā Latvijā, tāpēc gaisotne ir īpaša un daudz intīmāka. Ir sajūta, ka katru pazīsti, un ja ne gluži personīgi, tad virtuāli ir bijusi saskarsme ar daudziem. Sākot ar pirmo dienu, šie svētki izvērtās siltu emociju pildīti. Notika daudz jaunu iepazīšanos un priecīgu atkalredzēšanos.

Svētku atklāšana bija ļoti sirsnīga. Tradīcija visus svinīgos pasākumus iesākt ar abu valstu himnu dziedāšanu – vispirms ASV, kurai seko Latvijas Valsts himna, man iepatikās jau no pirmā brīža, esot ASV. Tādējādi mēs atdodam godu valstij, kas deva patvērumu mūsu tautai tik grūtajā laikā, kad tā bija palikusi bez mājām un bez nākotnes, un vēl joprojām laipni uzņem tos, kuri novērtē šīs zemes dāsnību. Latvijas Valsts himna ar lūgumu "Dievs, svētī Latviju" vienmēr aizskar dvēseles visdziļākās stīgas.

XVI Rietumkrasta Dziesmu svētkus ar savu klātbūtni pagodināja vairākas Latvijas valsts augstākās amatpersonas, kā arī Latvijas kultūrā nozīmīgi cilvēki gan no Latvijas, gan ārvalstīm. Svētku atklāšanā LR kultūras ministre Dace Melbārde sveica visus klātesošos un savu uzrunu noslēdza ar tautasdziesmas dziedāšanu. Es nezinu, cik bieži jums ir nācies dzirdēt ministri dziedam tautasdziesmu solo, bet es tajā brīdī sajutos ļoti privilēģēta par šādu iespēju. Tas bija oriģināli, ļoti skaisti un tik atbilstoši

technologijām, tā nesaskarsies ar novecošanas problēmu. Skanīgs atklāšanas ceremonijas noslēgums bija Losandželosas vīru koŗa "Uzdiedāsim, brāļi!" koncerts. Šī koŗa brašais skanējums vienmēr ir baudījums, un šobrīd koris ir ieguvis arī lielu klausītāju atbalstu Latvijā, jo pagājušā gada vasarā koris devās viesturnejā uz Latviju. Koŗa dziedātā Ainars Virgas "Dzimtā valoda" mani aizveda pa agrās jaunības atmiņū takām. Sirdi ielija gaba-

nu mēs esam" vadmotīvs ļoti sasauca ar šo Dziesmu svētku temu – kas ir latvietis un kā saglabāt latviešu kultūru un tradīcijas globālās pasaules moderno tehnoloģiju laikmetā. Uzveduma radītāja, sirds un dvēsele bija Lolita Ritmane, Andŗa Ritmaņa meita, un viņu ciešās ģimeniskās saites bija jūtamas pat skatītāju rindās. Lepnums un aizrautība, ar kādu uzvedumā tika stāstīts par to, kas tad ir latvietis un ko tas īsti

klāstu. Skanīgais dziesmu virknējums mani atkārtoti radīja pārliecību, ka tieši caur koŗa dziesmu senajām tradīcijām mūsu senču vēstījums sasniegs nākamās paaudzes. Un sirdi ieplūst gabaliņš Latvijas degsmes.

Grupas *All Folksed Up* koncertā enerģijas pārpilnība zibeņiem zibeņoja. Tā aizrāva klausītājus un lika griezties danču ritmos. Ģeogrāfiskā izpratnē ir pilnīgi nesaprotami, kā grupa

Latvieša mūŗa gājums, bērņības šūplā dziesmu izaijāts, jaunības prieka rotaļu un polku straujūmā izvīpuļots, dzīves rimtums rakstu rakstos dancī tika griezts tautasdeju uzvedumā "Caur mūŗiņu izdejoju". Lielu un mazi vienojās kopējā soli, lai dejas caurvītā stāstā vēstītu par latvieša dzīvi novadu novados.

Garīgās mūŗikas koncerts klausītājus aizveda citā pasaulē. Varējām baudīt dažādu laikmetu latviešu komponistu sacerējumus, un noteikti katra klausītāja sirdi sasniedza kāds skanīgi dzintarains mūŗikas glāsts. Pēterŗa Vaska lūŗģšana "Mūsu Tēvs debesīs" dziļi skāra manas dvēseles stīgas, lika aizmirst reālo pasauli un aizveda kaut kur tālu, kur laikam un telpai nav nekādas varas. Sirdi ielija gabaliņš Latvijas mūŗības.

Papildus mūŗikas un deju koncertiem šīs dažas Dziesmu svētku dienas bija piepildītas arī ar dažādiem cita veida pasākumiem. Ļoti izzinošs bija LR kultūras ministres stāstījums par gatavošanos Latvijas simtgades jubilejai. Mums katram ir iespēja iesaistīties un veidot Latviju tādu, kādu tu vēlamies redzēt, jo Latvija esam mēs paši. Spēcīgs emocionāls pārdzīvojums bija režisores Dzintras Gekas dokumentālā filma "Dieva putņi". To, kas bija jāpārcieŗ mūsu tautai, dodoties bēģļu gaitās uz Vāciju, ir grūti iedomāties. Katram ir bijis savs liktenis, savs stāsts, savi pārbaudījumi, kas filmā vienoti atmiņū stāstos. Tikai noklausoties tos, rodas neliels priekšstats par to, cik dziļas pēdas trimdas dzīve ir atstājusi un kā mainījusi cilvēku likteņus. Dvēselē dzīta dziļā sāpju vaga, un sirdi ielīst gabaliņš Latvijas smeldzes.

Ārkārtīgi piesātinātas bija šīs dažas svētku dienas. Varējām vien ļauties, baudīt un noglabāt,

Dziesmu svētku kopkoris koncertā // FOTO: Albīns Martinskis

Pēc filmas "Dieva putņi" noskatīšanās producēte un režisore Dzintra Geka (centrā) sarunājas ar filmas varoņiem. Pirmais no kreisās – filmas komponists Pēteris Vasks // FOTO: Albīns Martinskis

Deju koncerts

notikumam. Man šī uzruna noteikti paliks atmiņā. Apsveikuma uzrunu teica arī Latvijas Republikas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks ASV Andŗis Razāns. Savā uzrunā viņš uzsvēŗa, ka Siļīcija ieleja ir ļoti atbilstoŗa vieta Dziesmu svētkiem, jo informācijas tālāka nodoŗana nākamajām paaudzēm notiks ne tikai jaunāko tehnoloģiju formā. Arī caur dziesmu informācija tiek nodota nākamajām paaudzēm, un, atšķirībā no informāciju

liņš cerīgi skanīgās Latvijas.

Šajos Dziesmu svētkos tika godināts Dr. Andŗis Ritmanis, kas ir bijis ASV Rietumkrasta Dziesmu svētku sirds un dvēsele vairāk nekā pusgadsimta garūmā. Kad tikāmies atvaŗu brokastīs svētku pēdējā rītā, Andŗis Ritmanis uzrunāja visus klātesošos, sakot, ka ne jau gods un slava ir bijis viņa dzinējspēks. Tēva vārdi: "Nekad neaizmirsti, ka esi latvietis!" ir bijis viņa ceļvedis mūŗa garūmā.

Multimediju uzveduma "#te

nozīmē šodienas cilvēkam, kurŗ ir dzimis un uzaudzis ārpus Latvijas, pavisam droŗi, sasniedza katra klausītāja sirdi un atstāja tajā gabaliņu latvieŗu ģimenes diŗuma. Es varu tikai apbrīnot to spēku, ar kādu ir bijuŗi apveltīti Ritmaņa dzimtas senči, ka vēl joprojām pietiek ko nodot nākamajām paaudzēm tālākai glabāŗšanai un kopŗšanai.

Klausoties vareno kopkoŗa koncertu, aizdomājos, cik bagāti esam ar koŗa dziesmu dažādo

var sagatavot ne tikai koncerta programmu, bet radīt iespaidu, ka kopā ir jau bezgala sen un saprot viens otru no pusvārda. Spēlējot akustiskos instrumentus, informāciju tehnoloģijas ikdienas sadarbībā daudz palīdzēt nevar. Daļa grupas dalībnieku dzīvo Latvijā, daļa ASV. Tikai ļoti līdzīgi prāti un kopīga aizrautība ar latvieŗu mūŗiku var paveikt šādu brīnumu. Šis koncerts ar jaunu spēku aizdedzināja latvisko dzirksti klausītāju sirdīs.

lai būtu, no kurienes pasmelt brīŗos, kad māc šaubas vai pietrūkst iepriecināŗuma. Bieŗi biju dzirdējusi sakām, ka Dziesmu svētki āŗzemēs ne tuvu nav tas pats, kas Latvijā. Jā, nav un nevar būt. Kā koks, kas izrauts ar saknēm no savas dzimtas vietas un tiek pārstādīts, lai augtu citur. Lai kā aprūpēts, tas nekad nezels ar tādu spēku un zaļumu kā dzimtas zemes klēpi. Tomēr, gādīgi kopts, tas aug un kuplo, nes prieku un sniedz veldzi. Un arī tā ir Latvija.

MĀRA LINDE,
XVI Rietumkrasta Dziesmu svētku Deju koncerta virsvadītāja

Dziesmu svētku rīcības komiteja uzaicināja Aiju Turaidis veidot tautasdeju koncertu. Aija vienmēr ir augstu vērtējusi deju, dejojot, tērpus un senās dejas, uz kuŗām balstās mūsdienu latviešu skatuves deja. Oktobrī es sāku palīdzēt Aijai saziņā ar deju kopām, tad ar mūzikas un deju aprakstu sagādāšanu, kopā plānojām programmu un zīmējām grīdu plānus. Manā pārziņā bija mūzika, saziņa ar mūzikančiem, pat pasūtīju speciālu mūziku dejojāšu noiešanas ainai. Nervus kutinoša bija gaismu gādāšana un kopmēģinājumu plānošana. Pricējās, ka trakā ideja ar video izmantošanu bija tā vērtā – paldies Aijai, kas mani atbalstīja arī brīžos, kad man likās, ka varbūt tomēr nevajag. Tā man bija interesanta pieredze – sadarboties ar divām video komandām, redzēt, kā mana ideja realizējās un bagātina koncertu.

Koncertam bija divas daļas ar diviem atšķirīgiem mērķiem. Pirmā daļa – cilvēka mūzs, izdejots dejās, kā arī Aija vēlējās parādīt dejas attīstību no vissenākajiem dančiem līdz vis-

mūsdienīgākajām choreografijām. Ar video klipu palīdzību atzīmējām deju grupas – kuŗas dejas raksturo bērību, kuŗas jaunību, un viskomplicētākās – briedumam. Pirmās daļas izskaņā atkal no jauna parādījās bērnu dejas, jo – nekas jau nebeidzas, tikai atdzimst un turpinās, vienīgi mazliet savādāk.

Otrajā daļā mēģinājām saprast, kādi ir mūsu dejojāji, ko tiem patīk dejojot, kuŗas dejas viņus raksturo, kā arī saskatīt, kā dzīves vieta ietekmē dejas izvēli. Ar video palīdzību izdevās skatītājus labāk iepazīstināt ar katru deju grupu. Koncertu noslēdzām ar dejojāšu izveidotu Dziesmu svētku logo uz deju grīdas.

Koncertā īpaši bijām piedomājuši pie gaismām un noskaņām. Sakritības pēc izrādījās, ka mūsu gaismu mākslinieks pēc izcelsmes ir latvietis, kuŗš dzīvo tepat, Ouklandē. Aijai izveidojās patīkama sadarbība ar Andri.

Video mums palīdzēja veidot Alvis Briģis un Dināra Striķis, kuŗi dažus gadus dzīvoja mūsu apkārtnē. Paldies viņiem par

lielisko humora izjūtu! Skaistos Zemgales skatus filmēja Ieva Ziemele ar komandu.

Esam bezgalīgi pateicīgas folkloras kopas "Teiksmā" mūzikantēm Zintai Ponei un Guntai Herron, kuŗas atbrauca no Mineapoles, lai mums spēlētu, kā arī Kārlim Veilandam, kuŗš sagatavoja mūziku, lai tā ir piemērota spēlēšanai lielā telpā.

Pieredzējuši deju virsvadītāja Māra Simsons no Kanadas neliedza savu padomu, kā arī palīdzēja mēģinājumu laikā.

Koncertā piedalījās mūsu "Ritenītis", Losandželosas "Pērkonītis", Sietlas "Trejdeksnītis" un viesi no Ņujorkas – "Jumis". Mūsu latviešu skolas bērni sadējās ar Losandželosas "Mazo Pērkonīti", sadraudzējās un kopā arī daudzījās – kopā jautrāk.

Varu vien aprīnot Ingrīdu Birznieks, kuŗa tik isā laikā lieliski sagatavoja "Ritenīti" šiem svētkiem! Mēs liekam lielas cerības uz Ingrīdu un esam bezgalīgi pateicīgi gan Ingrīdai, gan visiem dejojājiem, kuŗi atrada laiku nākt uz mēģinājumiem.

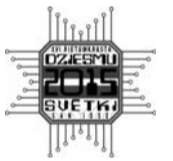
Un, protams, mana sirds visvairāk silst pret maniem latviešu skolas bērniem – pēdējo divu gadu laikā esam pamazām mācījušies dejojot, un "Aijā žūžu"

ja ne viegls, ne vienkāršs, tāpēc esam ļoti priecīgas, ka koncerts izdevās tik skaists. Vēlreiz paldies visiem, kuŗi bija kopā ar mums!

Māra Linde – Tautasdeju koncerta virsvadītāja
// FOTO: Una Veilande

Norībēja tautu istabiņa Tirdziņš

// FOTO: LIGITA KOVTUNA

(Turpināts no 3. lpp.)

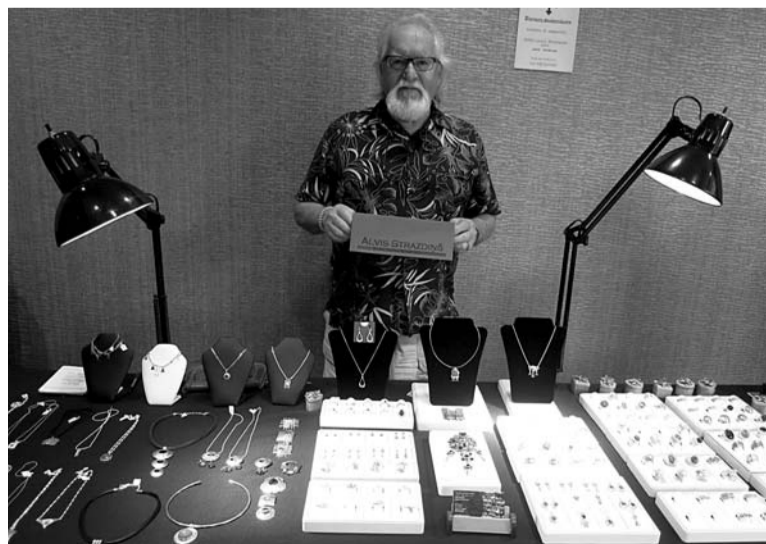
Latvju meitenes mācās kalt rotas pie Andŗa Rūtiņa

Amanda Treijs-Lipacis turpina sava tēva, tautisko rotu vecmeistara Normunda Treija darbu

Aivars Jerumanis iejuties grāmatattirgotāja lomā. Pie viņa var iegādāties arī Sibīrijas bērnu fonda filmas un grāmatas. Sekojiet reklāmai *Laikā!*

Sevišķi greznas rotas piedāvāja Alvis Strazdiņš

Gunārs Kancs no Indianapoles arī aizvedis mājās smalkos Brazīlijas porcelāna traukus

Jānis Daugavietis izmanto iespēju populārizēt sportu

ANITA
BATARAGA

Būsit jau lasījuši, ka Rainis šogad pirmo reizi "redzēts", kad viņš gada sākumā "iegriezās" Marfā, Teksasā, bet Aspaziju satikām Ņujorkas pilsētā jūnija krēslainā vakarā, kad viņas darbus un dzīvi Aspazijas cienītājas pārrunāja Latvijas ANO pārstāvniecības telpās. Kopš tā laika slavenais pāris arī sastapts 3x3 nometnēs, Gaizerā un dažāda labā grāmatu pulciņa aprindās, bet

šķiet, ka viņi nekur neuzturējās tik ilgi un nekur netika tik daudzpusīgi iepazīti kā šajā vasarā Ņujorkas draudzes latviešu nometnē Katskiļos, kur pirmā perioda divu nedēļu nometņošanas posmā latvisko apceru vadītāja Jana Anča Teterē gādāja, ka par viņiem, ar viņiem un no viņiem katrs bērns pārvedis mājās jaunas zināšanas un cieņu. Aspazijas un Raiņa iepazīšana

dažādādās plāksnēs izveidojās ne tikai par latvisko apceru galveno mērķi, jo šo temu ietilpināja arī Kristīnes Rathodes veidots mākslas projekts, Krisītes Skares mūzikālā programmā un lielos perioda kulminācijas punktos – šķēršļu gājienā un dinejballē.

Nometnes bērnus, vecumā no 7 līdz 14 g.v. (viņu bija ap simtu), pirmajās perioda dienās Jana ievadsarunā iepazīstināja ar lielaizstrādātiem dzejniekiem, pielietojot "Mindpower" video#1 par Aspaziju un Raini, – tā nometnieki vispirms no fotogrāfijām un stāstiem iepazīta rakstnieku dzīves gaitas Latvijā un ārzemēs. Viņa pastāstīja par jubilejas gada festivālu "Pastāvēs, kas pārvērtīsies", kas aptver ne tikai visu Latviju, bet ceļo arī starptautiskā mērogā. Ceļojuma ciklu "Aspazija un Rainis klauvē" izmantoja, lai iepazīstinātu ar Raiņa un Aspazijas dzīvesvietām Rīgā, gan ar citiem namiem, kas saistīti ar dzejnieku likteņiem. Pēc pirmā ievada Jana lūdza visiem nometniekiem un audzinātājiem aizvērt acis un iedomāties, ka atrodas tālā pagātnē, vismaz pirms simt gadiem... un... Aspazija un Rainis klauvē. Un ienāk! Tā bija pirmā tikšanās ar dzejniekiem, un protams, Jana lūdza, vai bērni nevēlas mūsu viesiem kaut ko pajautāt. Kaut dažiem nometniekiem, kā arī mūsu dzejniekiem, kuŗus visas divas nedēļas ļoti saistoši spēlēja Daina Gulbe un Aldis Zauls, Jana bija sagādājusi "špikerus", šiem oficiāliem jautājumiem sekoja jautājumu lavīna, ko bērni brīvprātīgi un aiz ziņkāribas uzdeva mūsu dzejniekiem. Lūk, izvilkuši no intervijas pirmā "satikšanās" reizē:

Jautājums: – Jums ir vairāki vārdi. Vai Jums bērnībā bija kādas iesaukas?

Aspazija: – Es nāku no Daukšu mājām, tāpēc mani pazīst kā Daukšu Elzu, un ar tādu vārdu es dzīvoju apmēram pirmos piecpadsmit gadus. Par Elzu vai Elziņu mani uzrunāja tuvākie radi un draugi. Vēlāk Rainis man dod siltāku vārdu: Inīņa. Bet tautā es biju, esmu un palieku Aspazija.

Rainis: – Mans īstais vārds ir Jānis Pliekšāns. Bērnībā mani sauca par Žaniņu. Aspazijai es vēlāk esmu Lielais Pūks.

Jautājums jums abiem: Kā jūs iepazīnāties?

Rainis: – Mēs iepazīnāties laikraksta *Dienas Lapa* redakcijā.

Aspazija: – Un vienu dienu vēlāk notika manas lugas "Vaide-lote" pirmizrāde, kur es saņēmu daudz ziedu un dāvanu. Arī zelta rokassprādzi. Tomēr vislielākais un vismiļākais pārsteigums man bija mazs groziņš ar vijolītēm, ko sūtīja Rainis.

Jautājums abiem: – Jūs viens otram esat rakstījuši neskaitāmas vēstules? Cik daudz vēstulju kopumā varētu būt?

Rainis: – Mūsu saraksti veido vairāk nekā 2500 vēstulju latviešu, vācu un krievu valodā.

Vēl bija jautājumi par pirmajiem dzejoļiem, kā arī par miļāko

bērnības atmiņu. Gaisā pacēlās daudz mazu roku, un arī ar šiem jautājumiem mūsu aktieŗi ļoti veiksmīgi tika galā: Rainis/Aldis burtiski atbildēja dzejā!

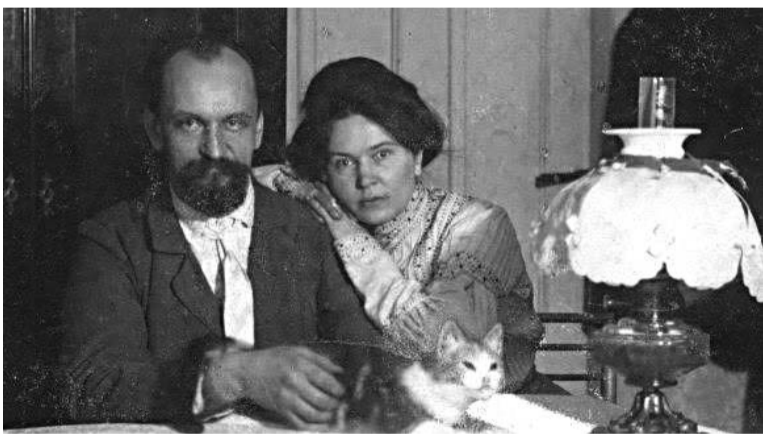
Sekoja vairākas apceres, atsevišķi pa vecuma grupām, kuŗās tika apskatītas dažādas Raiņa un Aspazijas pasakas, lugas, dzejas. Jaunākajai grupiņai, piemēram, apceri iesāka ar Aspazijas dzejoli "Sēž uz sliekšņa pasaciņa", kas izveidoja pamatu sarunai par pasakām. Tad Jana stāstīja par Raiņa lugu "Zelta zirgs", kuŗa balstās uz igauņu pasakas "Kā ķēniņmeita gulējusi septiņus gadus" motīviem,

viem audzinātājiem vien. Drīz sākās foto sesija, kur divus vecāko meiteņu un zēnu mītnu nometnieki paši centās iejusties laikmeta stilā un uz īsu mirkli "pārvērsties" par Aspaziju un Raini.

Iedziļināšanās mūsu dzejnieku dzīvē un literārajos darbos turpinājās arī caur nometnes seno un visiem iemīloto tradīciju – šķēršļu gājienu. Bērnus sadalīja pa vecumu grupām, un šogad vecāko bērnu šķēršļu gājienā, Alīdas Saliņas veidots, sākās ar Aspazijas un Raiņa strīdu par to, kuŗa darbs ir labāks – "Zelta zirgs" vai "Sidraba šķidrāuts". Dzejnieki tā sastrīdējās, ka

Pēc vēsturiska foto parauga. Aspazija – Anna Purs, Rainis – Edvards Evans

Pēc vēsturiska foto parauga. Rainis – Kurts Vitiņš, Aspazija – Alina Dimants

Mūsu pašu Rainis un Aspazija Katskiļu kalnos

Raiņa lomā Aldis Zauls, Aspazija – Daina Gulbe

pa visiem kopā nometnieki izlasīja latviešu pasaku "Sudraba, zelta un dimanta zirgs". Ar to sākās iepazīšanās ar Raiņa "Zelta zirgu", ko pēc tam bērniem tad atstāstīja, bet viņiem pašiem bija jāveido ilustrācijas. Lugas atstāstu papildināja ar Raiņa dzejoļiem.

Mazām meitenēm notika atsevišķas nodarbības par lellīti Lolīti. Katrai mazajai meitenei bija līdzīgs sava lelle, arī Janai pašai, un viņas lellīti sauc Lolīte. Valodas veicināšanas nolūkos notika iepazīstināšana ar visiem leļļu vārdiem. *Manu lellīti sauc...* utt. Turpinājās ar lellītes aprūpēšanu, apmācīšanu, valodas izkopšanu. Arī mākslas nodarbības (vad. Kristīne Rathode) un papīra leļļu izgreznošana ar dažādādiem pašgatavotiem aksesuāriem bija saskaņota ar dzejoļiem.

Ar vecāko grupu iesaistīšanu teātra spēlē nodarbojās audzinātājas Alīda Saliņa un Larisa Medne, kas bērniem uzdeva atstāstīt stāstu – valodas izkopšanas nolūkos, un piedāvāja arī pārģērbšanos attiecīgā tēla ārējā veidolā, lai veicinātu radošo garu. Dažāda vecuma grupu kopējās nodarbībās audzinātāji uzveda dažas svarīgākās epizodes ar visiem tērpiem, pēc tam bērni pa komandām nospēlēja vēl citas epizodes, un viņu sekmes vērtēja audzinātāju žūrija.

Arī nometnieku vecākiem izdevās papriecāties par bērnu iemiesošanas literārās pasaules tēlos. Nedēļas nogalē, kad vecāki ar bērniem ciemojās plūdmalē, pa ezeru laivā vizinājās Rainis un Aspazija, kas pēc tam vienā mierā devās pastaigāties mežā. Pēdējo reizi dzejnieki parādījās kā pirmais pāris – goda pāris nometnes divnedēļu perioda noslēguma ballē.

Bet iemiesošanās mūsu dižajos literātos nebija domāta tikai di-

saplēsa grāmatas pa lapām, un nu bērniem tika uzdots salikt atkal epizodes pa vietām. Šķēršļu gājiena pēcpusdienas gaitā nometnieki, savu uzdevumu pildīdami, satika gan tēlus no "Zelta zirga", gan no "Sidraba šķidrāuta". Dažas meitenes pat mēģināja salabināt Raini un Aspaziju.

Mazākiem bērniem toties šķēršļu gājienā bija tikai par "Zelta zirga" tematu. Mazos nometniekus uzrunāja Taurētājs ar ziņu no ķēniņa, ka šodien paliekot septiņi gadi un septiņas dienas, kopš princese guļ Stikla kalnā, un visi bērni lai steidzas uz Stikla kalnu glābt princesi. Ceļā tie sastapa Vēja māti, Melno māti, Melno princi, kas trenējās sava mērķa piepildīšanai, kā arī septiņus kraukļus. Bērni ceļā norūdījās kalnā kāpienam, kuŗu paveica katrs, vai nu uzkāpdams ar striķiem, vai pa slideno plēvi, un no-beigumā, atrazdami akmentiņus ar Saulcerītes vārdu, atdzīvināja princesi. Lugas tēlus šķēršļu gājienā atveidoja ne tikai audzinātāji, bet talkā nāca arī vecākie nometnieki.

Vēl citās apcerēs Stikla kalna tema tika pārrunāta arī pārnēstā nozīmē, apspriežot jaunceltās Latvijas Nacionālās bibliotēkas tapšanu, tās architektūru, grāmatu ķēdi un iekšieni – Dainu skapi, tautas grāmatu plauktu, un runāja par īpašo grāmatu īpašā vietā – un šajā gadījumā arī par Amerikas latviešu skolas velti bibliotēkai, kuŗas veidošanā piedalījās visas Amerikas pamatskolas, to skaitā daudzi klātesošie nometnieki.

Un tā – radošu ideju iedvesmota, saistošas programmas izveidota un nometnieku atsaucīgi uzņemta, risinājās bagātīga vasara mūsu pašu Stikla kalnā Katskiļu kalnos!

(Turpināts no nr. 35.)

ELGA ZĀLĪTE, Stanfordas Universitātes pētniece

Izcils archīvs atradis mājas Stanfordas Universitātē

Jau Domā jaunais mācītājs vēroja, kā veiksmīgi spēja sadzīvot trīs draudzes. Vēlāk, divos emigrācijas gados Zviedrijā, Vesterosā viņš saskārās ar lielas zviedru draudzes pieredzi, kur kalpoja 12 mācītāji. Saskaņā ar paša Richarda Zariņa komentāru, šī pieredze parādīja, ka vietējās intereses saprātīgi pārkārtojot kopējām, ir iespējama reliģiska kopība kā garīgas aprūpes forma, kas draudzes iespējas nevis apdraud, bet gan paplašina. Mācītāja archīvā saglabājušies interesanti materiāli par minēto divu gadu pieredzi Zviedrijā. Iegūtās idejas viņš paņēma līdzi uz Ņujorku un veiksmīgi realizēja Ņujorkas draudzes dzīvē. Vienotas un stipras Ņujorkas draudzes izveidošana un saglabāšana līdz šai dienai tiek uzskatītas par mācītāja lielāko nopelni.

Latvijā mācītājs Zariņš bija piedalījies laikrakstu izdošanā. 1940. g. viņš kļuva *Svētdienas Rīta* redakcijas loceklis, bet kara gados *Baznīcas Ziņu* faktiskais vadītājs. Richards Zariņš publicējās šajos laikrakstos un rakstīja turpināja visu savu dzīvi. Kad 1951.gadā Ņujorkā sāka iznākt draudzes ziņu biļetens *Baznīcas Ziņas*, tas bija likumsakarīgs turpinājums.

Zariņš ar ģimeni bija to 200 000 bēgļu vidū, kas 1944. gadā, tuvojoties padomju karaspēkam, atstāja Latviju. Pēc diviem Zviedrijā pavadītiem gadiem 1946. gada 18. novembrī Richards Zariņš ieradās Ņujorkā un pēc pāris nedēļām viņam sekoja dzīvesbiedre Marija un bērni Antra, Bertrams un Kristaps. Jaunais mācītājs bija tikai 31 gadu vecs, bet viņa izglītības un pieredzes bagāža bija ievērojama.

Visa turpmākā dzīve mācītājam Richardam A. Zariņam bija saistīta ar Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzi. Viņa vadības laikā draudzes locekļu skaits pieauga no dažiem simtiem līdz aptuveni četriem tūkstošiem.

Mācītāja Richarda A. Zariņa kolekcija veidojusies vairāk nekā 50 gadu garumā. Richards Zariņš bija ne tikai lielākās Amerikas latviešu evaņģēliski luteriskās draudzes vadītājs, bet arī autors, bibliofils un dažādu iespieddarbu kolekcionārs (ieskaitot vēsturiskos latviešu periodiskos izdevumus, brošūras, grāmatas, pasākumu programmas u.c.). Archīvā glabājas gan mācītāja personīgie dokumenti, gan Ņujorkas latviešu ev. lut. baznīcas draudzes materiāli. Archīva divpusējais raksturs ir viena no tā lielākajām vērtībām. Materiālu kopums dokumentē latviešu sabiedrības dzīvi Ņujorkā pēc Otrā pasaules kara, pēc bēgļu ierašanās, tai pašā laikā ļaujot izvērtēt mācītāja Richarda Zariņa izcilo līdera lomu Ņujorkas latviešu kopienā.

Materiāli sakārtoti 12 daļās jeb serijs. Nosacīti iespējams izdalīt trīs galvenās dokumentu grupas (seriju ietvaros dažkārt atrodami paralēli materiāli). Pirmkārt, personīgie dokumenti; otrkārt, ar draudzes darbību saistītie doku-

menti; treškārt, materiāli, kas uzkrājušies mācītāja kolekcionāra aktivitātes rezultātā. Būtu vajadzīga paliela grāmata, lai pienācīgi iepazīstinātu ar visām archīva sastāvdaļām. Tas arī nav tik svarīgi, jo pilnībā apzināt archīvu ir pētnieku ziņā. Šī raksta uzdevums ir pastāstīt par dažām unikālākajām archīva dokumentu kopām.

Richarda Zariņa personīgie dokumenti sakārtoti vairākās grupās: biogrāfiskie materiāli; korespondence; runas un raksti; dienasgrāmatas. Personīgo dokumentu grupā iekļauti arī periodiskajos izdevumos publicētie raksti par mācītāja Zariņa aktīvo darbošanos latviešu sabiedrības labā. Visi materiāli sakārtoti chronoloģiskā secībā.

Viena no nozīmīgākajām archīva sastāvdaļām ir korespondence. Pavisam izdalītas 9 korespondences grupas: sarakste starp ģimenes locekļiem; vēstules, kas saņemtas no latviešiem pārvietoto personu (*displaced persons*) nometnēs Eiropā (ap 200); vēstules pēc pārvietoto personu pārcelšanās uz dzīvi Amerikā (ap 200); sarakste ar māci-

daļu no tiem. Vēstules saglabājušās arī no DP nometņu laika. Dažos gadījumos sarakste apkopota vairākās biežās mapēs. Daži piemēri: sarakste ar mācītājiem Jāni Siliņu (1908-1973), Edgaru Kīploku (1907-1999) un Alfredu

kas mācītāju Zariņu nodarbināja pirmajos iecelšanas gados, bija latviskas baznīcas saglabāšana un bažas par iecelotāju strauju amerikanizēšanos. Mācītājs vairākkārt rakstīja, ka jaunajos apstākļos baznīcas uzdevums ir ne

par Amerikas Savienoto Valstu lojālu pilsoni. Tas pats tika uzsvērts, pamatojot nepieciešamību organizēt latviešu svētdienas skolas.

Nacionālā luterāņu padome (*National Lutheran Church*), eku-
meniska amerikāņu luterāņu organizācija, organizēja diskusijas, un rezultāti bija labvēlīgi nacionālo baznīcu interesēm.

Sarakste liecina par lielo darbu, kas mācītājam bija jāveic, strādājot latviskas baznīcas interesēs, kā arī vienlaicīgi sadarbojoties ar Amerikas apvienoto luterāņu baznīcu (*ULCA - United Lutheran Church in America*). Ņujorkas latviešu draudze bija iestājusies ULCA Ņujorkas sinodē 1946. gadā, vēl pirms Richarda Zariņa atbraukšanas. ULCA sniegtā organizatoriskā un finansiālā palīdzība atviegloja draudzes darbu uzsākšanu. Tā, piemēram, ligūms ar ULCA nodrošināja mācītāja algu 10 gadus, kamēr draudze kļuva patstāvīga. Uz 1950. gadu vidu pavisam 18 latviešu draudzes bija izlēmušas saistīties ar amerikāņu sinodēm. Pārējās 29 latviešu draudzes skaitījās patstāvīgas. Tās administratīvi bija pakļautas Latvijas ev. lut. baznīcas parvaldei ASV. Vēlākajos gados Ņujorkas draudze pieņēma lēmumu iestāties Latviešu ev. lut. baznīcā Amerikā (*LELBA*), turpinot sadarbību arī ar Amerikas evaņģēlisko luterāņu baznīcas (*Evangelical Lutheran Church of America, ELCA*) sinodi. ELCA, jaunā struktūrvienība izveidojās 1988, saplūstot trim luterāņu baznīcas nozarēm, ieskaitot ULCA.

Archīvā saglabājusies korespondence arī ar pazīstamiem trimdas autoriem, politiķiem, izdevējiem, tautsaimniekiem: piemēram, Jāni Bokalderu, Elzu Grauds, Kārli Rabācu, Helmaru Rudzīti, Sandru Tobis, Osvaldu Akmentiņu un daudziem citiem.

Unikāli dokumenti ir mācītāja dienasgrāmatas. Richards Zariņš tās rakstīja vairāk nekā 50 gadu garumā. Dienasgrāmatas satur detalizētu informāciju par to, ko mācītājs katru dienu plānojis un ko paveicis. Sevišķi pirmajos gados dienas ir bijušas smaga un nogurdinoša darba pilnas, kad bija jādomā, kā organizēt trimdas latviešu baznīcu, jāapmeklē neskaitāmas sapulces, kad bija nepieciešams palīdzēt bēgļu strau-
mei, kas Savienotajās Valstīs iebrauca caur Ņujorkas ostu. Tika piedzīvotas negulētas naktis un slimības pārpūlēšanās rezultātā. Dienasgrāmatas rāda, kā nebeidzamā notikumu virkne uztverta caur viena individa, kopienas līdera perspektīvi. Kā mācītāja godprātīgais ikdienas darbs un lēnprātīgi laipnais, sirsnīgais raksturs palīdzēja veidot draudzes garu savstarpējas cieņas un labvēlības atmosfēru.

Vesela bagātība ir pilnībā saglabājušies sprediķi. 1957. gadā mācītājs Richards Zariņš iekārtoja t.s. darba burtnīcas, kur ierakstīja savas piezīmes un pārdomas, kā arī pievienoja izmantotos materiālus.

(Turpinājums sekos)

Zariņu ģimene isi pēc ierašanās Ņujorkā, 1946. gada beigās vai 1947. gada sākumā. Richards un Marija. Bērni no kreisās: Bertrams, Antra, Kristaps

Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes koris 1949. gada 19. martā ar diriģenti Elzu Žebransku (1903.-1996.)

tājiem; sarakste ar Amerikas apvienotās luterāņu baznīcas (*United Lutheran Council in America*) vadošiem garīdzniekiem; sarakste ar Latvijas diplomātiem trimdā; politiskās vēstules; sarakste ar izdevējiem un redaktoriem, draugiem un laikabiedriem.

Korespondence ir ne tikai izcili plaša. Mācītājs Richards Zariņš bija dzimis archīvistis: rakstot vēstules, viņš uzglabāja gan ienākošās vēstules, gan izsūtīto vēstuļu kopijas, svarīgas sarakstes gadījumos pat vairākas. Bija dienas, kad mācītājs sarakstīja 4-6 garākas vēstules. Archīvā saglabājusies korespondence ar 134 kolēģiem, ieskaitot mācītājus veclatviešus. Ņemot vērā, ka pēc Otrā pasaules kara aptuveni 140 no 285 luterāņu garīdzniekiem atstāja Latviju, jāsecina, ka mācītājs Zariņš sarakstījis ar lielāko

Gulbi (1913-1977). Citos gadījumos uzrakstītas tikai dažas vēstules. Ar Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas arhibīskapu trimdā Teodoru Grinbergu (1870-1962) mācītājs Richards Zariņš uzturēja saraksti līdz pat 1962. gadam, ar savu kolēģu no pirmajiem darba gadiem Latvijā prāvestu Edgaru Bergu (1878-1968) – līdz 1961. gadam. Tā kā vairums mācītāju pazina cits citu vēl pirms Otrā pasaules kara, sarakste atspoguļo gan profesionālas diskusijas, gan personīgos viedokļus visdažādākajos jautājumos. Āpspriesti gan apstākļi pārvietoto personu nometnēs, gan baznīcas nākotne un tautas izdzīvošanas perspektīvas trimdā.

Vairums archīva dokumentu attiecas uz pirmajiem 10 pēckara gadiem. Kā liecina sarakste ar kolēģiem, svarīgākās problēmas,

tikai garīga aprūpe, bet arī tautas dzīvā spēka saglabāšana, jo trimdas latvieši nav zaudejuši savu kopējo mērķi – Latvijas valsts atjaunošanu.

Latviešu garīdzniekiem, kas bija iecelojuši Amerikā, kā liels pārsteigums nāca Pasaules Luterāņu federācijas (*Lutheran World Federation*) aicinājums noturēt dievkalpojumus tikai angļu valodā. 1950. gada oktobrī archibīskapa pārstāvis Amerikā Pēteris Eglītis (1884-1973) parakstīja apkārtrakstu, pamatojot nepieciešamību nodrošināt latviešiem garīgo aprūpi savā valodā. Argumenti bija visiem ļoti saprotami. Prasība atļaut dievkalpojumus netraucēti noturēt mātes valodā uzskatāma par luterānisma pamatprincipu nevis cenšanās iegūt īpašas minoritātes tiesības. Dievkalpojumu klausīšanās latviešu valodā nekādi nevar traucēt būt

"Sveika, Latvija!" 34. ceļojums

Atmiņas par "Sveika, Latvija!" XXXIV ceļojumu no 13. līdz 26. augustam

ANNA APERĀNE

**"Nu pašī varam mēs skatīt, ko skolā mums mācīja kāds,
ko grāmatās varējām lasīt, kas dziesmās tiek apdziedāts" –**

/ "Sveika, Latvija!" dziesmas autors Alberts Legzdīņš/

Šovasar Amerikas latviešu apvienības rīkotajā 34. "Sveika, Latvija!" braucienā piedalījās 22 latviešu jaunieši – vienpadsmit no ASV, deviņi no Kanadas un divi no Austrālijas. Kopā ar audzinātājiem Ēriku Antonu, Annu Ape-rāni un Intu Šķinķi no ASV un Kārli Vasarāju no Kanadas tie apceļoja visu Latviju. Katra diena bija rūpīgi izplānota ar vērtīgiem pasākumiem, kas sniedza jauniešiem iespēju atsveidināt gan savas Latvijas vēstures zināšanas, gan labāk izprast, kas tagad notiek Latvijā. No sākuma līdz beigām dalībniekiem un audzinātājiem bija pacilāts noskaņojums. Brauciena beigās Markuss Priede, viens no "Sveika, Latvija!" dalībniekiem, teica: "Man te patīk! Man gribas te palikt!"

Četrpadsmit dienu laikā, kuŗas visas bija saulainas, "Sveika, Latvija!" grupa nobrauca ar savu iemīļoto autobusu vairāk nekā 1500 kilometru, apciemoja visus četrus Latvijas novadus un apmetās vienpadsmit dažādās viesnīcās un viesu namos. Autobusa braucieni deva jauniešiem iespēju baudīt skaistas Latvijas ainavas ar mežiem, ezeriem, upēm, jūru un mazpilsētiņām. Brauciena laikā, bieži dziedādami latviešu tautasdziesmas, jaunieši uzzināja daudz vairāk par Latvijas dabu un ģeografiju.

Pirmajās divās "Sveika, Latvija!" dienās dalībniekiem bija iespēja iepazīt rīdzinieku dzīvi. Jaunieši iedzīlīnājās Latvijas vēsturē, apmeklējot Okupācijas muzeju un *Stūra* māju. Viņi arī guva ieskatu, kā tehnoloģija un arhitektūra attīstās Latvijā. Ciemojoties interneta portāla www.draugiem.lv birojā, jauniešiem bija unikāla iespēja uzzināt par "start-up" tehnoloģijas kompānijām Latvijā. Ekskursija Latvijas Nacionālajā bibliotēkā arī iespaidoja un iedvesmoja jauniešus. Bibliotēkā viņi iepazīs ar dažādām izstādēm, darba telpām, grāmatām, Dainu skapi un bibliotēkas arhitektūru. Pēc šīs ekskursijas "Sveika, Latvija!" dalībniece Maija Drēziņa teica: "Es vēlētos sameklēt *internship* (prakses darbu) Latvijas Nacionālajā bibliotēkā!" Nākamajā apmeklējuma vietā Latvijas Valsts arhīvā jaunieši vairāk uzzināja par to, kā saglabāt un izpētīt savu ģimenes un senču vēsturi.

Trešajā dienā ceļojuma dalībnieki brauca no Rīgas uz Siguldu un pēc tam – uz Turaidu, kur viņi izstaigāja Turaidas pili. Apciemot pilī, dalībnieks Markuss Brūveris teica: "Kad es lasu vēstures grāmatu, man kādreiz ir grūti saprast visu, kas noticis, bet, kad es esmu vēsturiskā vietā, man ir vieglāk saprast to, ko es esmu mācījies latviešu skolā." Tās pašas dienas vakarā dalībnieki apmeklēja rokgrupas "Prāta Vētra" koncertu Valmierā, kur jaunieši satevās rokās un dziedāja kopā ar Latvijas publiku, kad Renārs Kaupters dziedāja pazīstamās un iemīļotās "Prāta Vētra" dziesmas.

No tā brīža dalībnieki nemitīgi dziedāja un klausījās "Prāta Vētra" dziesmas. Palika iespaids, ka koncerts vienkārši bija ierakstīts debesīs un zvaigznēs, lai uz mūžu to varētu atcerēties!

Ceturtajā dienā dalībnieki brauca uz Cēsīm, kur viņi pavadīja daudz laika ar slaveno latviešu seno rotu darinātāju Daumantu Kalniņu. Kalniņa kungs mācīja Lienei Lūsis-Zondo un Ronanam Lārmanim, kā veidot senlatviešu

bija izveidojis. Ceļš tālāk veda uz vienreizējo Maizes muzeju netālu no Aglonas bazilikas, kur dalībnieki uzzināja par latviešu maizes cepšanas tradīcijām, kā arī ēda svaigi ceptu rudzu maizi! Vakara pusē sekoja *Likteņdārza* apciemojums, kur dalībnieki iestādīja kļavas koku, veltīdami to latviešiem, kuŗi bija cietuši vai aizgājuši mūžībā Sibīrijas izsūtījumā.

Septītajā "Sveika, Latvija!" dienā jauniešiem bija iespēja izjust, kā

ežera, jaunieši spēlēja volejbolu, peldējās un skatījās spožajās zvaigznēs. Pirms gulētiešanas jaunieši runāja ar audzinātājiem par to, ko viņiem nozīmē latvietība, un par saviem piedzīvojumiem "Sveika, Latvija!" braucienā. Sarunas laikā *Perseid* meteori bija redzami virs ezera. Vienkārši brīnumaini!

Nākamajā "Sveika, Latvija!" dienā dalībnieki apciemoja Ata Kronvalda Durbes vidusskolu. Durbes skolnieki sagaidīja mūs ar sporta nodarbībām, kuŗas palīdzēja jauniešiem uzreiz izveidot kontaktu. Dalībniekiem bija iespēja tuvāk iepazīties ar Durbes skolniekiem ekskursijas laikā pa Durbi, kas ir

draugiem.lv Dāvis Siksnāns un Jūlija Gifford (kādreizēja „Sveika, Latvija!” dalībniece, kuŗa tagad dzīvo un strādā Latvijā). Dalībnieki viņiem sirsnīgi pateicās par jauki pavadīto laiku „Zvanniekos” un portāla www.draugiem.lv birojā.

Pēdējā diena "Sveika, Latvija!" dalībniekiem bija vienreizēju notikumu pilna. "Sveika, Latvija!" dalībnieki kopā ar Preiļu un Durbes skolniekiem apciemoja ASV vēstniecību Rīgā, kur tās darbinieks Nils Students stāstīja jauniešiem par vēstniecības darba iespējām un izvadāja ekskursijā pa vēstniecību. Visi skolnieki, skolotāji, „Sveika, Latvija!” dalībnieki un vadītāji pēc tam brauca pusdienās uz lielo *Lido* restorānu.

Sekoja šīs dienas lielākais notikums – tikšanās ar Latvijas Valsts prezidentu Raimonu Vējoni. Tas bija ļoti nozīmīgs piedzīvojums "Sveika, Latvija!" dalībniekiem un audzinātājiem, kā arī Latvijas skolēniem un skolotājiem. Tā bija kulminācija bagātīgai "Sveika, Latvija!" programmai. Prezidents mūs sirsnīgi uzrunāja un uzsvēra, cik nozīmīgs ir katrs latvietis, vienalga, kur viņš dzīvo, un novēlēja būt savas tautas un savas valsts – Latvijas – patriotiem. Prezidents arī uzsvēra, cik svarīgi ir atbalstīt darbu, ko ALA dara sakarā ar "Sveika, Latvija!", lai ārzemju latviešu jaunieši varētu papildināt zināšanas par Latviju un lai latvieši Latvijā varētu labāk saprast, kā dzīvo latvieši ārpus Latvijas. Inta Šķinķe, "Sveika, Latvija!" audzinātāja un grupas vecākā, teica atbildes runu, un tad jauniešiem bija iespēja aprunāties ar prezidentu un kopīgi nofotografēties.

Pēc tam dalībnieki gatavojās uz atvadu ballīti ar Latvijas skolēniem. Šis bija ļoti skaists pasākums! Jaunieši dejoja tautasdejas un dziedāja tautasdziesmas. Pēc ballītes jauniešiem bija laiks šķirties un, jāsaka, ka dažiem bija ļoti grūti atvadīties. Audzinātājus aizkustināja tas, ka jauniešiem bija izveidojušas tik sirsnīgas un tuvas draudzības.

Pēdējā vakara sanāksmē dalībnieki noslēdza ceļojumu ar Alberta Legzdīņa dziesmu "Nu, sveika, Latvija, mīļā!", dziedādami to ar lielu izjūtu. Palika iespaids, ka šī dziesma un tās vārdi brīnišķīgi atspoguļo jauniešu piedzīvojumus. Viņiem šovasar tiešām bija iespēja skatīt to, ko bija lasījuši grāmatās, izmantot valodu, ko viņi bija mācījušies latviešu skolā un dziedāt dziesmas, kuŗas bija radušās Latvijā, bet kuŗas viņi bija iemācījušies savās latviešu skolās ārzemēs. Pateicoties "Sveika, Latvija!" braucienam, dalībniekiem ir tagad liela vēlšanās un interese atkal satikt savus jaunus Latvijas draugus, atkal redzēt apciemotās vietas un turpināt uzturēt savu latvietību gan ārzemēs, gan Latvijā. "Sveika, Latvija!" programmas beigās visi dalībnieki un audzinātāji atzina, ka, pateicoties šim braucienam, Latvija viņiem kļuvusi vēl mīļāka un skaistāka nekā pirms tam.

Dziesmu svētku estrādē. Stāv (no kreisās puses) Markus Priede, Grants Blumbergs, Roberts Jansons, Maruta Sīpola, Kārlis Grava, Jēkabs Šulcs, Andis Cers, Kārlis Mikelšteins, Stefāns Lūsis, Markuss Brūveris, Ēriks Kalniņš, Andrejs Pakalns, Marta Kanne, Elīsa Luđiņa, Marta Strok. Sēž: Kristīne Skulte, Maija Drēziņa, Edvards Evans, Ronāns Lārmanis, Madara Gulbe, Liene Lūsis-Zondo, Tiāna Tore

rotas. Tajā pašā dienā jaunieši apciemoja mācītāja Juŗa Čāliŗa un viņa dzīvesbiedres Sandras Dzenītes-Čāliŗes „Zvannieku mājas”. „Zvannieki” ir vieta, kas rūpējas par bērniem, kuŗi ir palikuŗi bez vecākiem. Dalībniekiem bija iespēja apmeklēt dievkalpojumu, kā arī pusdienot kopā ar „Zvannieku” bērniem. „Zvannieku” gars ļoti aizkustināja dalībniekus. Pirms izlidošanas no Latvijas dalībnieki bija sapirkuŗi skolas preces „Zvannieku” bērniem un ar prieku tos noziedoja pateicībā par gaiŗiem piedzīvojumiem šajā burvīgajā un nozīmīgajā vietā.

No Cēsīm dalībniekiem bija gaŗāks brauciens uz Preiļiem, lai piektajā norises dienā satiktos ar Preiļu 1. pamatskolas jaunieŗiem. Preiļu skolēni sirsnīgi sagaidīja „Sveika, Latvija!” dalībniekus ar dejām, dziesmām un pastaigu pa skaisto pilsētiņu. Draudzības sāka veidoties, kad jaunieŗi ēda kopīgas pusdienas un kopīgi sportoja. Latgales televīzija apciemoja Preiļu skolu un intervēja „Sveika, Latvija!” dalībniekus (intervija ir skatāma www.youtube.com).

Sestajā dienā dalībnieki apciemoja slaveno keramiķi Viktoru Uŗpeli, kuŗš pastāstīja un parādīja, kā viņš veido īpaŗo Latgales keramiku. Jaunieŗi ierakstīja savus vārdus māla bļodā, ko meistars

tas būtu – strādāt Skrīveru uzņēmumā, kas raŗo slavenās piena konfektes „Gotiņas”. Viņi iemācījās, kā iesaiņo *gotiņas*, un tas nebija viegli! Konfektes ātri pie-lipa pie pirkŗiem, un bija grūti tās neapēst, kamēr bija jāstrādā! Toties visi ķakli strādāja un salika *gotiņu* kompleksus savām ģimenēm un draugiem. Šajā dienā jaunieŗiem īpaŗi patika vērot, kā daŗi dalībnieki piedalījās „Lāčplēŗa” uzvedumā Andreja Pumpura mūzejā. Kārlis Mikelŗsteins ļoti labi iejutās A. Pumpura lomā! Pēc mūzeja apskates dalībnieki apciemoja skaistu lauku saimniecību „Vaidelotes”, kas atrodas pie Bauskas. Tur viņiem bija iespēja ēst svaigus burkānus, salasīt lapas un ziedus tējai un uzzināt vairāk par lauksaimniecības tradīcijām!

Astotajā dienā dalībnieki brauca no Bauskas tālāk uz Tēŗveti, pirms tam pietājot Rundāles pilī, kur viņi piedalījās ekskursijā un priedējās par Rundāles slaveno roŗu dāŗzu, kas bija pilnos ziedos. Tēŗvetē dalībnieki apciemoja Annas Brigaderes māju „Sprīdiŗi”, kā arī apmeklēja Tēŗvetes pasakaino dabas parku. Vakarpusē tika svinēta „Sveika, Latvija!” dalībnieka Edvarda Evansa dzimŗanas diena ar latvieŗu dziesmām un medus kūku! Viesu namā, kas atrodas pie Cieceres

Latvijas vismazākā pilsētiņa. Te varēja izjust lielu laipnību gan no skolotājiem, gan no skolēniem.

No Durbes dalībnieki desmitajā dienā atkal brauca uz Liepāju. Tur viņi izstaigāja Liepājas bagātīgo Pēŗera tirgu un iemācījās, kā apstrādāt dzintaru pie dzintara rotu meistariem. Pēc tam dalībniekiem bija iespēja veidot tradicionālus latvieŗu priekŗmetus (māla svilpītes, rokassprādzes, ziepes utt.) kopā ar amatniekiem Liepājas Amatu mājā. Tur mūs arī pacienāja ar sklandu rauŗiem un citiem kurzemnieku ēdieniem. Sekoja brauciens uz Ventspili, kur jaunieŗi baudīja Ventspils puķu dāŗzus, Brīvdabas mūzeju, kā arī braucienā ar kuŗģiti „Hercogs Jēkabs” uzzināja vairāk par Ventspils ostu. Diena nobeidzās ar pastaigu pa Kolkas ragu, kur krustojas Baltijas jūras un Rīgas jūras līŗa straumes.

Vienpadsmitajā dienā pirms atgrieŗšanās Rīgā dalībnieki brauca uz Jūŗmalu. Te bija laiks pārdomāt brīniŗķīgos piedzīvojumus un sajūtas, kas sakrātas, ceļojot pa Latviju! Jaunieŗi arī spēlēja volejbolu Jūŗmalas smiltīs un ar skatu uz jūru ieturējās ar picu. Vēlāk, pēc iekārtoŗšanās viesnīcā Rīgā, viņi sapulcējās Folkkluba ALA restorānā uz vakariņām. Mums piedroŗjās mācītājs Juris Čāliŗis kopā ar sievu Sandru, kā arī no

Review of Kaarel Piirimae's "Roosevelt, Churchill and the Baltic Question: Allied Relations during the Second World War"

by MARIS MANTENIEKS

Maris Manteniaks is the editor of *The Baltic States: Yesterday Forgotten--Remembered Today: Estonia, Latvia, Lithuania* (1984) and compiled and annotated *The Baltic States – A Moral Issue for the West* (1987).

The number of books published on the Baltic States' international role during World War II and after has increased significantly in the past five years or so. Piirimae's volume, however, is the first comprehensive study of the "Baltic Question" in Big Three diplomacy during WWII. As someone who has researched and published on this book's theme, I have a high regard for this enormous accomplishment of Dr. Piirimae. Not only is the scope of the material covered impressive, but the integration of the Baltic theme into the whole WWII Big Three diplomacy is praiseworthy. Without a doubt, this book fills an enormous gap in WWII diplomatic history that has not been previously available. Even though the book focuses more on British and Estonian diplomatic events, this does not diminish from the total endeavor. But, comprehensive as it is, I beg to differ with some of Piirimae's main conclusions, and wish to point out, in my opinion, some significant deficiencies.

To most Americans, the name of President Roosevelt is associated with an image of mythical proportions, an image of a man whose virtues encompassed the highest standards of statesmanship. On the other hand, to most Balts and other East Europeans, Roosevelt's name evokes the thought of appeasement: Yalta, the name which to them has become synonymous with the "sell-out" of Eastern Europe. The truth of Roosevelt's legacy most likely lies between the two extremes. In dealing with the Baltic Question Piirimae attempts to respond to this issue: was Roosevelt a Wilsonian or a pragmatist – a question that has been discussed by many historians and pundits. The answer is not exactly straightforward because it was Roosevelt's way of doing and saying things that baffled his contemporaries as well as historians. He himself confessed to his own duplicity, "You know I am a juggler, and I never let my right hand know what my left hand does.... I may be entirely inconsistent, and furthermore, I am willing to mislead and tell untruths if it will help win the war." This is a well-known quote which appears in Piirimae's book. Not surprisingly, the many contradictory citations and quotes in the book have created problems not only for the author but for the reader as well.

In his introduction Piirimae makes several audacious assertions which he intends to prove.

He claims the United States was prepared to officially recognize the Soviet takeover of the Baltic states during 1945-1946, but wished to settle this within the broader context of a peace treaty with Germany. Piirimae also asserts that during the Anglo-Soviet negotiations in May of 1942, Roosevelt's objections did not play a role in Stalin's withdrawal of the envisioned secret protocols to the treaty legitimizing the Soviet annexation of the Baltic States into the Soviet Union. Thus Piirimae concludes Roosevelt's record of defending the rights of the Baltic States was not significantly more effective than Churchill's, and that Roosevelt, despite the Atlantic Charter and the Four Freedoms declaration, was a realist and not the idealist in 1941-1942 as many historians have deemed him to be.

In chapter one Piirimae, in great detail, describes the Soviet annexation of the Baltic States into the Soviet Union. He unabashedly, but correctly, describes the "silent submission" of the Baltic governments to unprovoked Soviet aggression. In chapter two, Piirimae relates the British reaction to the events in the Baltic during 1939-1940 which in some detail has been told previously by Steven Merritt Miner in *Between Churchill and Stalin-The Soviet Union, Great Britain and the Origins of the Grand Alliance* published in 1988.

Chapter three describes the United States' reaction to the same events in 1941. It narrates the origins of the nonrecognition declaration announced by Sumner Welles on July 23, 1940, the freezing of Baltic gold deposits in American banks and impounding Baltic merchant marine ships. (These ships served American interests during WWII while flying Baltic colors to the consternation of the Soviet Union.) It also mentions, appropriately, the significance of Washington's decision not to make public the existence of the secret protocols of the Molotov-Ribbentrop Pact of 1939. This knowledge was available to Washington almost immediately, but made public only in 1948. This fact surprisingly is neglected by number of historians dealing with WWII. The next chapter recaps the international situation in 1941 and describes the genesis of the Atlantic Charter. Piirimae is correct in concluding the creation of the Atlantic Charter was entirely due to Washington's fear of British secretive dealings with Stalin, which were seen as compromising the Atlantic Charter and the non-recognition status of the Baltic States. The Atlantic Charter's creation was not mainly a reaction to British imperial-

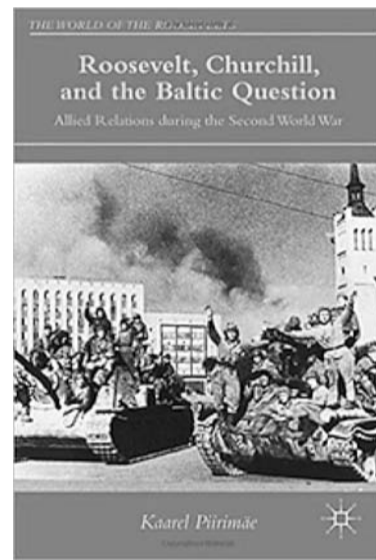
ism as many American historians have claimed. Piirimae, however takes a dim view of the Atlantic Charter. He refers to it as an "exercise in political hypocrisy," because it gave the Baltic peoples an unjustified hope of liberation from the Soviet Union.

Chapter five describes the making of the Anglo-Soviet Treaty of 1942. This is one of the most fascinating episodes of diplomatic shenanigans of WWII involving the Baltic States. Regretfully, it has received only modest attention by Western historians. Stalin desired a treaty with Great Britain to legitimize his conquests obtained as a result of the Molotov-Ribbentrop Pact of 1939. Stalin's desire for such a treaty was spelled out in great detail during Eden's trip to Moscow in December 1941. Despite Washington's strong objections to the secret protocols to the treaty, London decided to proceed with the treaty and its abysmal appeasement of Stalin. Eventually the treaty was signed without the contested protocols. The question that has mystified historians is why Stalin at the last moment withdrew the territorial demands from the treaty. One argument put forth is that Washington's opposition to the treaty was the reason. Another theory is that Roosevelt's promise of a Second Front in France was the driving factor. At the time, the Red Army was still in dire straits in their fight against the Nazis.

Piirimae, however, contends it is a myth that Roosevelt's actions saved the recognition of the Soviet Union's annexation of the Baltic States from being included in the Anglo-Soviet Treaty of 1942. I contend this conclusion is not necessarily justifiable. The problem arises from the fact the author does not cover Washington's opposition to British diplomacy with Moscow adequately. Most importantly, he sloughs off the "deal" Roosevelt offered to Stalin. The "deal" consisted of a promise of a second front in Europe in 1942 by the Western Allies in exchange for not including secret protocols in the Anglo-Soviet treaty planned in London to legitimize 1941 Soviet borders. In fact Piirimae, more or less, ignores Molotov's meeting in Washington with Roosevelt where and when the promise of a second front was made. Such a "deal" has been acknowledged by prominent American historians. The "deal" had immense ramifications in American-Soviet political altercations between Stalin and the Western Allies as well as Soviet territorial legitimization efforts. Therefore, avoiding discussion of this episode is unjustifiable. Piirimae's conclusion that Roosevelt and

the State Department fundamentally gave up on the Baltic Question after mid-1942, thus giving Stalin "tacit" approval of his territorial demands, is also unreasonable.

Chapter six deals with American postwar planning efforts, which are not usually dealt with in connection with Baltic issues. In the discussion of post-war planning the name of Leo Pasvolosky (p.84) is brought up as head of the Research Program. He was responsible for providing summary reports on various topics including the

Baltic States. Many of these reports utilized mainly Soviet sources, which were inevitably unfavorable to Baltic independence. Pasvolosky, born in Russia, was not a communist, but he obviously trusted propaganda emanating from Moscow. His views and actions were highly detrimental to the Baltic cause.

The question arises, how much did these various planning committees have on the President? It is known the leaders of these groups met with Roosevelt on a regular basis. As I have pointed out (*1943, the Year Roosevelt Betrayed the Baltic States*, Yearbook of the Museum of the Occupation of Latvia, 2005, Riga, Latvia), the language Roosevelt used in the Teheran Conference was very similar to the conclusions and terminology advocated by Pasvolosky's Political Subcommittee.

The next chapter deals with what Piirimae calls the "Big Russian International Game" at Allied Conferences in Moscow and Teheran in 1943. In the book, Stalin's attempt at gaining international recognition of the annexation of the Baltic States by requesting all 16 Soviet republics (including the Baltic States) be recognized in international assemblies is quite extensive and informative. One can argue with the author's contention that the Baltic issue was tied to Poland's future. Polish leaders may have pushed this idea, but to little effect in Western thinking.

Chapter eight covers the years

of 1944-5 and the Yalta Conference. Of interest here is the discussion of Stalin's ploy of rewriting the Soviet constitution in February 1944. This ruse was obviously meant to strengthen Moscow's plan to implement the 16 republics' representation in international organizations. Ostensibly, the new constitution gave the republics autonomy from Moscow. This deception resulted in dubious results.

Piirimae again downplays Washington's support of the Baltic issue by giving too much credence to State Department's memo of January 8, 1945 written by John Hickerson (p.132). The memo was not representative of the State Department's thinking at the time and was not included in any further discussions.

In the last chapter, "The Drift into the Cold War", Piirimae goes into the Truman administration and beyond. On page 142, he contends the administration's policy can be characterized by the Advisory Committee on Foreign Policy's document dating back to March, 1944, H-19a. Piirimae fails to point out a later document which spells out Truman's policy much more explicitly – for example, Truman's speech in New York City on October 27, 1945. Political pundits at the time declared it a clear warning to Stalin. It became Foreign Policy of the United States document dated December 1, 1945, in which the twelve fundamentals were enumerated. It expounds the Wilsonian ideals more unambiguously than the Atlantic Charter or Wilson's Ten Points themselves. The fourth paragraph refers to the "nonrecognition" policy of the US. In consideration of these fundamentals, it is inconceivable that Washington would have declared de jure recognition of the annexation of the Baltic States into the Soviet Union in 1945 or 1946 as Piirimae contends.

Piirimae is correct to point out on page 146, that after the war Baltic refugees were saved by the nonrecognition policies of the United States and Great Britain. However, he does not allude to the State Department document dated March 9th, 1945, that directed the military response to the Yalta directive on repatriation of Baltic refugees. Nor does he refer to Washington's important decision on the status of the former members of the Estonian and Latvian SS. It was five years after the war had ended, on September 12, 1950, that these Baltic soldiers were exonerated and declared *not to be a movement hostile to the Government of the United States*, thus extricating them from being equated to the notorious Nazi Waffen SS units.

(Turpinājums 17. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Oskara balvai izvirzīta filma "Modris"

Latvija šogad ASV Kinoakadēmijas balvai Oskars izvirzīja si Juŗa Kursieŗa filmu "Modris". Atbilstoŗi ASV Kinoakadēmijas balvas nolikumam, uz nomināciju katēgorijā "Labākā ārzemju filma" (*Best Foreign Language Film Award*) var pretendēt pilnmetrāŗas filma, kuŗas pirmizrāde savā valstī bijusi laika periodā no 2014. gada 1. oktobra līdz 2015. gada 30. septembrim, ir vismaz nedēļu pabijusi kinoteātru repertuārā un tās pamatvaloda nav angļu valoda. Šogad Latvijā balvas kritērijiem atbilda divas spēlfilmas – Andŗa Gauŗas "Izlaiduma gads" un Juŗa Kursieŗa "Modris".

Skats no filmas "Modris"

Latvijas, Grieķijas un Vācijas kopražojuma filma "Modris" balstīta uz patiesiem notikumiem. Filma stāsta par jauna puŗa konfliktu ar māti un ŗā konfliktu dramatiskajām sekām, kas puiŗi noved cietumā. Nacionālajā filmu festivālā "Lielais Kristaps" 2014. gadā filma saņēma septiņas nominācijas un tika apbalvota kā labākā debija, "Modris" izpelnījās arī portāla "Delfi" Skatītāju balvu. Filma saņēmusi vairākas balvas starptautiskos festivālos un divas nominācijas Grieķijas Kinoakadēmijas balvai.

Valdībai jāizstrādā plāns bēŗu uzņēŗšanai

Valsts prezidents Raimonds Vējonis izdevis rikoŗumu valdībai sadarbībā ar pašvaldībām divu nedēļu laikā izstrādāt skaidru plānu bēŗu uzņēŗšanai. Prezidents par rikoŗumu paziņoja pēc tikšanās ar Ministru prezidentu Laimdotu Straujumu (*Vienotība*).

Prezidents norādīja, ka iepriekšējās divās dienās tikšanās laikā ar visu Saeimā pārstāvēto partiju pārstāvjiem saņēmis skaidru vēstījumu – katra no partijām, pārstāvot savu vēlētāju, ir par kaŗa bēŗu glābšanu. Vējoni līdz ŗim nav apmierinājis valdības darbs patvēruma meklētāju jautājuma risināšanā. Valdība nav skaidrojusi situāciju ne tikai sabiedrībai, bet arī koalīcijas partneriem, kas novedis pie akūta informācijas trūkuma. "Kādu palīdzību mēs sniegsim bēŗiem? Kur viņus izmitināŗis? Kur viņi strādās, kā iekļausies sabiedrībā? ŗie ir tikai daŗi no jautājumiem, uz kuŗiem mums ir jābūt gataviem atbildēt – ne-

atkarīgi no Eiropas Savienības dalībvalstu brīvprātīga vai politiski saistoŗa lēmuma par kaŗa bēŗu izvietošanu," atzina Vējonis.

Latvija atbalsta vēl 526 bēŗu brīvprātīgu uzņēŗšanu

Valdība ārkārtas sēdē atbalstīja jaunu patvēruma meklētāju uzņēŗšanu Latvijā, ja tas notiek brīvprātīgi. Tas nozīmē, ka papildus iepriekŗ atbalstīto 250 patvēruma meklētāju uzņēŗšanai valdība ir gatava brīvprātīgā kārtā uzņēŗt vēl 526 personas. Par papildu bēŗu uzņēŗšanu balsoja visi klātesoŗie ministri, izņemot divus Nacionālās apvienības (NA) ministru – tieslietu ministru Dzintaru Rasnaču un vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministru Kasparu Gerhardu, kā arī veselības ministru Gunti Belēviču (*Zaŗo* un Zemieņu savienība).

Eiropas Savienības (ES) iekŗlietu ministru padomes sēdē, līdz kuŗai nepiecieŗama Latvijas pozīcija par to, vai uzņēŗt papildu patvēruma meklētājus, notika 22. septembrī.

NATO mācības Rīgā pulcē 24 ģenerāŗus

No 20. līdz 25. septembrim

Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā norisinās NATO vingrinājums *Steadfast Pinnacle 2015*, kuŗā piedalās 24 ģenerāŗi no 13 NATO dalībvalstīm, kā arī Somijas un Zviedrijas. NATO vingrinājumā galvenā uzmanība tiks pievērsta komandieŗu lomai operāciju plānošanā un vadībā. Vingrinājuma dalībnieki ir brigādes ģenerāŗi, ģenerāŗmajori un ģenerāŗleitnanti, kas jau ŗobrīd dien vadoŗos amatos NATO komandstrukturās vai NATO operācijās.

Lestenes Brāŗu kapiem – 15

Brāŗu kapu memoriāls Lestenes, kas atklāts un iesvētīts 2003. gada septembrī, ir kļuvis par valsts nozīmes piemiņas vietu. Vairāku gadu garumā kapos no daŗādām apbedījumu vietām ir pārāpbedīti krituŗie leģionāri.

//Foto: LETA

20. septembrī notika Lestenes Brāŗu kapu atceres sarikoŗums,

kas sākās ar koncertu Lestenes baznīcā, sekoja piemiņas brīdis Lestenes kapos ar svinīgajām uzrunām. Sarikoŗumā piedalījās Ministru prezidente Laimdota Straujuma (*Vienotība*), aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis (ZZS) un Apvienotā ŗāba priekŗnieks ģenerāŗmajoris Juris Zeibārts. Brāŗu kapos tiks pārāpbedīts pēdējais Latvijā dzivoŗuŗais organizācijas *Daugavas Vanagi* dibinātājs Oskars Baltputnis.

Vienotību varēŗu vadīt Andris Piebalgs

Partijā *Vienotība* vienmēŗ būs nelielas pretrunas starp tā saukto liberālo spāŗnu un konservātiŗo spāŗnu. No tā nevar izbēŗgt, taču ir jāatrod kompromiss, sacīja *Vienotības* valdes loceklis, bijuŗais eirokomisāŗs Andris Piebalgs (*attēlā*).

Piebalgs apliecināja, ka būŗu gatavs pretendēt uz partijas vadītāja amatu, vienlaikus uzsverot, ka ir vismaz gads līdz kongresam, kuŗā paredzēts apstiprināt partijas vadību un kuŗā "eventuāŗi varēŗu kandidēt". Piebalgs paŗreiz Eiropas Universitātē Florencē, Italijā, gatavo lekciju par klimata izmaiņām un enerģijas piegāŗu droŗību.

Baltu vienības dienai veltītas svinības

19. septembrī Rokiŗķos, Lietuvā, ar plaŗu kultūras programmu norisinājās Baltu vienības dienas svinības. Svinīgos sarikoŗumus atklāja Latvijas Saeimas priekŗsēde Ināŗa Mūrniece un Lietuvas Seima priekŗsēde Loreta Grauzīniene. Svinībās piedalījās arī Latvijas vēstnieks Lietuvā Einars Semanis, Lietuvas vēstnieks Latvijā Ričāŗds Degutis, kā arī abu valstu parlamentu deputāti, pašvaldību vadītāji un citas augŗta ranga amatpersonas.

Svinību laikā tika atklāta Latvijas Nacionālā archīva sagatavota Latvijas Republikas neatkarības deklarācijas divdesmit piektajai gadskārtai veltīta izstāde "Neatkarības deklarācijai – 25". Baltu vienības dienas apmeklētājiem bija iespēja piedalīties izbraucienā ar interaktīvo autobusu, apskatot Latvijas un Lietuvas pārobeŗu sadarbības programmas Rokiŗķos īstenotos projektus, un katrā pieturvietā aktīvi iesaistīties kādā sarikoŗu-

mā. Viesi varēja iepirkties amatnieku tirdziņā, piedalīties svētku gāŗienā, apmeklēt svētku koncertu "Vienotībā ir spēks" un vakara nobeigumā vērot krāŗņu uguns ŗovu.

Latvija ievēŗta Starptautiskās atomenerģijas aģentūras valdē

Vinē Starptautiskās atomenerģijas aģentūras (SAEA) ikgadējā Ģenerālajā konferencē apstiprināta Latvijas uzņēŗšana SAEA valdē no 2015. līdz 2017. gadam. Latvijas delegāciju Ģenerālajā konferencē vadīja Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretāŗs Gun-tis Puķītis. Savā uzrunā Puķītis sacīja, ka kļuŗot par SAEA valdes locekli, Latvija būs gatava sniegt savu ieguldījumu, lai veicinātu aģentūras efektivitāti un profesionāŗitāti. Valsts sekretāŗs uzsvēŗa, ka ŗo divu gadu laikā Latvijas prioritāte būs veicināt augŗta līmeņa kodoldroŗības standartu ievieŗšanu globāŗā mērogā.

Globalo militāro spēku reitings

Globalajā militāro spēku reitīngā *Global Firepower* pirmo trijnieku 2015. gadā ieņēŗ ASV, Krievija un Ķīna, bet Latvija ierindota 87. vietā. No Baltijas valstīm Latvijai ir visaugŗtākā vieta. Lietuva ierindota 92., Igaunija – 108. vietā. Lai noteiktu katras valsts spēka indeksu, ŗemti vērā vairāki nekā 50 faktori, kas veido kopējo novērtējumu un ļauj mazākām, bet tehnoloģiski attīstītākām valstīm sacensties ar lielākām, bet mazāk attīstītām valstīm. Tomēŗ reitīngā netiek ŗemti vērā kodolspēki, un tas nebalstās tikai uz ieroču kopskaitu. Tiek ŗemta vērā arī paŗlauŗšanās uz dabas resursiem un to izmantoŗana. Valstis bez jūras robeŗām nezaudē punktus par flotes trūkumu, bet jūras spēki zaudē punktus par ierobeŗotām darbības spējām.

Cik liela ir tieŗa militāra iebrukuma iespēŗjamība Latvijā?

Valdība aiz slēŗtām durvīm vērtēŗa militāro draudu iespēŗjamību pret Latviju.

Latvijā ŗobrīd tieŗa militāra iebrukuma iespēŗjamība ir zema, taču, ŗemot vērā ģeopolitiskās situācijas izmaiņas, var novērot vairākus nemilitāŗus hibrīdkaŗa elementus, kas vēŗsti pret Latviju. Militāro draudu analīze ir slepens dokuments, tāpēc plaŗākai sabiedrībai tā saturs nav izpaŗzams, tomēŗ paŗreiz Latvijai tieŗa militāra iebrukuma iespēŗjamība ir zema. Tajā paŗā laikā, ŗemot vērā ģeopolitiskās situācijas izmaiņas, pasaulē ir pieaugusi neprognozējamība un līdz ar to arī apdraudēŗuma līmenis, un jau ŗobrīd var novērot vairākus nemilitāŗus hibrīdkaŗa elementus, kas tiek vēŗsti pret Latviju.

Rīgā tiks rikoŗta 3. Eiropas koŗu olimpiāda un Nāciju Grand Prix 2017

Rīgas domes priekŗsēŗa vietnieks Andris Ameriks parakstīja vienoŗanos ar Pasaules koŗu olimpiādas rikoŗtāju prezidentu Ginteru Titču par 3. Eiropas koŗu olimpiādas un *Nāciju Grand Prix 2017* rikoŗšanu Rīgā. Paredzēts, ka ŗie sarikoŗumi norisināŗies 2017. gadā no 16. līdz 23. jūlijam. ŗajās dienās Rīgā atkal pulcēŗies dziedātāji no visas pasaules. Paredzēts, ka 3. Eiropas koŗu spēlēs un *Nāciju Grand Prix 2017* piedalīŗies vairāki nekā 200 koŗu, kas ir aptuveni 8000 koristu no Eiropas, ASV, Ķīnas un citām valstīm visā pasaulē.

Pasaules koŗu olimpiādas rikoŗtāju *Interkultur* prezidents Ginters Titčs (no kr.), Rīgas domes priekŗsēŗa vietnieks Andris Ameriks, *Live Riga* vadītāja Vita Jermoloviča un Rīgas domes Pilsētas attīstības komitejas priekŗsēŗis Maksīms Tolstojs sarokoŗjas pēc oficiāŗās vienoŗšanās parakstīŗšanas // Foto: LETA

Ameriks sacīja, ka ŗāda notikuma rikoŗšana ir liels panākums Rīgai un visai latvieŗu koŗa dziesmas kultūrai. "Mēs pasaulē tiekam novērtēti, cienīti un no mūsu koŗiem un diriģentiem citi pasaules koŗi mācās. Rīgai tas ir liels gods uzņēŗt ŗo sarikoŗumu, un esmu pāŗliecināts, ka mēs tiksīm galā ar ŗo pienākumu, kam labs pierādījums bija Pasaules koŗu olimpiāda."

Semināŗs par Rīgas un Tallinas architektūras mantojumu

17. septembrī Tallinā Latvijas vēstnieks Igaunijā Juris Bone atklāja semināŗu, veltītu Rīgas un Tallinas architektūras mantojuma transformācijām "Arhitektūra kā dialogs. Jaunas pieejas architektūras mantojuma pārveidoŗanā Rīgā un Tallinā".

Semināŗs notika Tallinas Arhitektūras biennāŗes *TAB15* laikā, un tā uzmanība pievērsta arhitektūrai, kas radusies īpaŗos apstāķļos daŗādu normatīvu un ierobeŗojumu ietekmē, ekonomiska, sociāŗa, kultūras un politiska dialoga rezultātā.

(*Turpināts 11. lpp.*)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 10. lpp.)

Semināra mērķis ir ieskicēt dažādās pieejas mūsdienu arhitektūras projektēšanā un dažādās attieksmes pret arhitektūras mantojumu Rīgā un Tallinā, kā arī mēģināt noskaidrot šo atšķirību cēloņus un priekšnoteikumus. Semināra kurators ir latviešu arhitekts Oskars Redbergs. Viņš ir Rīgas arhitektūras skolas dibinātājs un pēdējos 5 gadus ir bijis docētājs, un Arhitektūras un dizaina fakultātes dekāns Rīgas Starptautiskajā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskolā. Biennāles laikā 8. oktobrī Tallinā radošās pilsētas Telliskivi Sarkanajā zālē tiks atklāta Rīgas mūsdienu arhitektūrai veltīta izstāde "9 Rīgas stāvokļi" (*9 Conditions of Riga*).

Dziesmu grāmata ar Raimonda Paula dziesmu

Jaunais luterāņu Dziesmu grāmatas izdevums veidots ilgāku laiku, un tajā iekļauta arī Raimonda Paula komponētā dziesma. Viņš pats par to ir nopriecājies un vienu no dziesmu vārdu autoriem Guntaru Raču sev raksturīgajā stilā apsveicis ar iekļūšanu "svēto kārtā".

Jaunās Dziesmu grāmatas atvēršanas sarīkojumā Maestro Raimonds Pauls un archibīskaps Jānis Vanags

Jaunā Dziesmu grāmata tika atvērta Rīgas Domā īpašā sarīkojumā. Notikums ir luterāņiem nozīmīgs, jo iepriekšējā Dziesmu grāmata tapusi pirms vairāku nekā 20 gadiem.

Grāmata par Latvijas studentu korporācijām

16. septembrī Maskavā, Latvijas vēstniecībā, notika Krievijas Zinātņu akadēmijas Etnoloģijas un antropoloģijas institūta vadošās pētnieces Dr. Svetlanas Rižakovas grāmatas "Piezīmes par Latvijas studentu korporācijām" prezentācija un apaļā galda diskusija.

Autore savā darbā ir pievērsusies Latvijas akadēmisko apvienību un korporāciju vēsturei, to dzīvei un darbībai, tradīcijām un likumiem, kā arī atsevišķu spilgtu personību dzīves gājumiem. Īpaša uzmanība ir veltīta krievu studentu korporācijām Latvijā.

Starptautiska konference "Dzintars medicīnas vēsturē"

Kaļiņingradā, Imanuela Kanta vārdā nosauktajā Baltijas federālajā universitātē, notika starptautiska zinātniska konference "Dzintars medicīnas vēsturē". Konferencē piedalījās zinātnieki no Latvijas, Lietuvas, Portugāles, Baltkrievijas, ASV un Krievijas.

Dzintara gabaliņš ar kukaini

No Latvijas sarīkojumā piedalījās Rīgas Stradiņa universitātes Medicīnas vēstures institūta direktors Juris Salaks, dzintara diega izgudrotāja Inga Ļašenko un citi pētnieki.

Latvijā dzīvo 1,978 miljoni iedzīvotāju

Pēc provizoriskajiem Centrālās statistikas pārvaldes datiem, 2015. gada 1. augustā iedzīvotāju skaits Latvijā bija 1,978 miljoni. Pēdējo četru gadu laikā Latvijas iedzīvotāju skaits samazinājies par 88 500, no tiem starptautiskā ilgtermiņa migrācija veidojusi 54 800 lielu samazinājumu, bet dabiskā kustība – 33 700. Šajā laikā no Latvijas izceļojuši 97 000 iedzīvotāju, bet no citām valstīm ieceļojuši 42 200, no tiem 65% ir tie Latvijas iedzīvotāji, kas atgriežas no ārvalstīm. Salīdzinājumā ar 2011. gada tautas skaitīšanas rezultātiem iedzīvotāju skaits audzis deviņos no 116 Latvijas novadiem, un tie visi bijuši Pierīgas reģiona novadi. Vislielākais iedzīvotāju skaita pieaugums bijis Mārupes novadā, kur to skaits palielinājies par 11,5%. Savukārt lielākais iedzīvotāju skaita kritums bijis Latgales reģionā, tam samazinoties par 7,7%.

Līdz 15. decembrim Rīgā un citviet Latvijā norisināsies tautas mikroskaitīšana, kuŗas mērķis ir noskaidrot, cik precīzi oficiālā statistika atspoguļo iedzīvotāju skaitu Latvijas lielākajās pilsētās un novados. 2015. gada tautas mikroskaitīšanai atlasīti 15 000 mājokļu 41 Latvijas novadā un deviņās republikas nozīmes pilsētās, no tiem 4380 Rīgā, un mikroskaitīšanas iznākumā tiks noskaidrots, cik pastāvīgo iedzīvotāju dzīvo šajos mājokļos. Aptaujā piedalās tikai to mājokļu iedzīvotāji, kuri saņēmuši CSP vēstuli ar aicinājumu piedalīties mikroskaitīšanā.

Pēc iedzīvotāju skaita Latvija ieņem 147. vietu starp 214 valstīm un teritorijām. Latvijas tuvākie "konkurenti" ir Slovēnija ar diviem miljoniem iedzīvotāju un Maķedonija ar 2,1 miljonu iedzīvotāju. Ir arī mazākas valstis – Kosova, Igaunija, Kipra,

Melnkalne, Luksemburga, Malta, Islande. Islandē dzīvo tikpat iedzīvotāju, cik Pārdaugavā. "Pēc ticamākā scēnārija, Latvijā 2040. gadā dzīvos 1,51 miljons iedzīvotāju, 2080. gadā – 1,35 miljoni iedzīvotāju," tautas mikroskaitīšanai veltītajā preses konferencē informēja Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes profesors Juris Krūmiņš.

Karlovā atklātas Kurzemnieku dienas Īrijā

17. septembrī Karlovas pilsētas domē, atklājot "Kurzemnieku dienas Īrijā 2015", vēstnieks Dr. Gints Apals uzrunāja klātesošos un aicināja izmantot iespēju stiprināt tiltu starp Latviju un Īriju, veicinot sadarbību starp abu valstu pašvaldībām, to iedzīvotājiem un Īrijā pastāvīgi dzīvojošajiem tautiešiem. Kurzemnieku dienu dalībniekus un viesus uzrunāja arī Karlovas pilsētas un novada mērs Džons Kasins.

Atklāšanā piedalījās Liepājas pilsētas domes ārējo sakaru koordinētāja Natalja Vecvagare, Eiropas Latviešu apvienības prezidija priekšsēdis Aldis Austers, Karlovas Tirdzniecības kameras pārstāvi, kā arī Kurzemes dienu rīkotāji – Leinsteras Latviešu biedrības priekšsēde Daiga Ezermale un Īrijas Latvijas Tirdzniecības kameras valdes loceklis Aigars Strauss. Sarīkojumu bagātināja tautiešu ansamblis "Dzintars".

Latviešu mākslas darbi izstādē Stokholmā

No 2015. gada 19. septembrā līdz 2016. gada 24. janvārim viens no Stokholmas iecienītākajiem mākslas muzejiem "Prinča Eušēna Valdemārsude" aicina uz vērienīgu 19.–20. gadsimta mijas mākslas izstādi "Simbolisms un dekadence – Ziemeļu perspektīva", kuŗā blakus Zviedrijai un citām ziemeļu valstīm ar divpadsmit darbiem pārstāvēta Latvijas Nacionālā mākslas muzeja kolekcija.

Vilhelms Purvītis – "Ziema"

Latvijas simbolismu ekspozīcijā pārstāv Jaņa Rozentāla, Vilhelma Purviša, Rūdolfa Pērles, Johana Valtera un Richarda Zariņa darbi.

Raiņa 150. gadadienai veltītais konkurss Čehijā

Latvijas vēstniecība Prāgā šogad rīkoja Raiņa un Aspazijas 150. dzimšanas gadadienai

veltītu izcilo literātu darbu atdzejošanas konkursu. Tajā piedalījās astoņi atdzejotāji, kuŗi tika aicināti čehu valodā atdzejot Raiņa "Zelta sietiņu" un Aspazijas "Pasaciņu", kā arī divus dzejoļus pēc tulkotāju pašu izvēles. Starp šiem darbiem bija Raiņa "Mūžība", "No vagona loga", Aspazijas "Circeniša Ziemassvētki" un vēl citi. Par labākajiem atdzejotājiem tika atzīti Josefs Miškovskijs, kā arī Ivana Kmentova un Nada Vaverova. Labākie darbi tiks publicēti. Konkurssā iesniegtos atdzejojumus vērtēja Kārļa universitātes Baltistikas semināra vadītājs Pavels Štolls, latviešu literatūras tulkotājs, literatūras žurnāla *Tvar* („Veids”) redaktors Michails Škrabals un Latvijas vēstniecības Čehijā pārstāve Kristīna Altmanova.

Margerim Vestermanim – 90

18. septembrī Ārlietu ministrijas valsts sekretārs Andrejs Pildegovičs 90 gadu jubilejā sveica vēsturnieku, Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktoru, Latvijas Vēsturnieku komisijas locekli, muzeja "Ebrēji Latvijā" dibinātāju un kuratoru Margerim Vestermani (*attēlā*).

Vēsturniekam M. Vestermanim tika pasniegts Ārlietu ministrijas Atzīnības raksts par ilggadēju, konstruktīvu sadarbību un atbalstu Latvijas ārlietu dienestam, izziņot valsts vēsturi, kā arī objektīvi to skaidrojot pasaulei.

Pekīnā mācīs latviešu valodu

7. septembrī Pekinas Starptautisko studiju universitātē (*Beijing International Studies University*) tika uzsākta latviešu valodas bakalaura programmas apmācība.

Saviesīgajā apmācības programmas atklāšanas sarīkojumā vēstniece Ingrida Levrence pauda pārliecību, ka šajā programmā tiks sagatavoti augsta līmeņa speciālisti. Šī ir pirmā apmācības programma bakalaura līmenī Ķīnā, kuŗā varēs apgūt latviešu valodu kā galveno mācību priekšmetu. Šogad šajā studiju programmā ir uzņemti 20 studenti, kuŗi tiks apmācīti ar Latviešu valodas aģentūras atbalstu un kuŗiem apmācības sniegs docents no Latvijas.

Vēstnieks Indulis Ābelis atklāj literāro vakaru

Norvēģijā Oslo vēstnieks Norvēģijā Indulis Ābelis atklāja kultūras biedrības "Norvēģija-Latvija" rīkoto literāro vakaru. Tajā piedalījās latviešu rakstniece, prozaīke un drāmatīke Inga Ābele un norvēģu rakstnieks Erlings Kitelsens.

Sarīkojumā rakstniece Inga

Ābele dalījās domās par mūsdienu literatūru, stāstīja par savām jau uzrakstītajām un vēl topošajām grāmatām, savu dzīvi un ilgām. Rakstnieks Kitelsens literārajā vakarā atsaucā atmiņā pag. gs. 90. gadu Latviju, kādu viņš to ieraudzīja pirms 25 gadiem un runāja par dainām, kuŗas atdzejojis norvēģu valodā.

Latviešu skola Maskavā uzsāk divdesmit otro mācību gadu

12. septembrī Latvijas vēstniecībā Krievijā notika Latviešu skolas divdesmit otrā mācību gada atklāšana. Šogad skolas gaitas uzsāk 49 skolēni, no kuŗiem lielā daļā šis būs pirmais mācību gads skolā.

Skolēnus ar jaunā mācību gada uzsākšanu apsveica vēstniecības pagaidu pilnvarotais lietvedis Klāvs Sniedze. Atklāšanas sarīkojumu vadīja folkloras kopa "Vilcenes", kuŗas priecēja klātesošos ar koncertu un radošām aktivitātēm. Latviešu skolā audzēkņiem tiek mācīta latviešu valoda, organizētas mūzikas un mākslas nodarbības. Sākot ar šo mācību gadu, notiks arī deju nodarbības. Latviešu skola Maskavā tika dibināta 1994. gadā pēc dzejnieka un vēstnieka Jāņa Petera ierosinājuma, kuŗa ideju ir atbalstījuši un turpinājuši visi Latvijas vēstnieki Krievijā – Imants Daudišs, Normans Penke, Andris Teikmanis, Edgars Skuja un Astira Kurme.

Izrādīs filmu "Izlaiduma gads"

Pagājušā gada skatītākā filma kinoteātros – Andra Gaujas spēlfilma "Izlaiduma gads" – turpinā apceļot pasauli. Septembrā beigās vienā nedēļas nogalē filma tiks izrādīta gan vienā no prestižākajiem Losandželosas kinoteātriem (ASV), gan Dublinā un citviet Īrijā.

Skats no filmas

Losandželosā filma tiks izrādīta 27. septembrī leģendārajā kinoteātrī *Aero Theatre*, kur filmas tiek izrādītas kopš 1940. gada. Īrijā "Izlaiduma gads" piedzīvos četrus seansus. Divi notiks Dublinā, vienā no pilsētas senākajiem karaliskajiem teātriem – *Smock Alley*, pārējie ieplānoti Kārlovas kinoteātrī *IMC Cinema Carlow*.

Ziņas sakopojis
P. KARLSONS

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS
GORDONS

Vergangenheitsbewältigung: šis bezgala garais vācu vārds latviskojot būtu "pagātnes pārvarēšana". Vāciem garus 70 gadus nācās pārvarēt savas zemes pagātni – 12 "brūnos" hitleriskās Lielvācijas gadus. Manuprāt, šo bezgala garo vārdu pareizāk, plašāk un varbūt trāpīgāk būtu jātulkko tā: "tik galā" ar pagātni. Visā t.s. pēcpadomju telpā joprojām tik galā ar "padomju" pagātni, kas vilkās 70 (tik Baltijā 45) gadus, ir bezgala grūti.

Man paties prieks par ziņu, ka š. g. 3. septembrī Maskavas Starptautiskajā universitātē uz savu kārtējo sēdi sanāca iniciatoru grupa, kuŗas mērķis ir – "sasaukt Starptautisku tiesu pār staļinismu un visiem padomju perioda varas noziegumiem".

Tika nolemts izveidot darba grupas, kas savāktu faktisko materiālu, veiktu juridisko ekspertīzi padomju likumdošanas un starptautisko tiesību ietvaros, sastādītu apsūdzības aktus un iepazīstinātu plašāko sabiedrību ar tiem, izmantojot plašsaziņas līdzekļus un tīmekli, gatavotu speciālus kursus skolēniem un studentiem par tematu "Padomju perioda varas represijas un noziegumi".

Minētajā sēdē, starp citu, piedalījās Sergejs Kovaļovs, Jurijs Pivovarovs, Nikolajs Svanidze, Alla Garbere, Marieta Čudakova, Igors Čubais – cilvēki, kuŗi Kremlim

pietuvinātās aprindās tiek zākāti kā liberasti, sorosīti, kosmopolīti – iesaukas, kas dzirdētas un lasītas arī Latvijā...

Kursi skolēniem un studentiem? Svētīgs, bet sasodīti smags uzdevums apstākļos, kad Krievijas Federācijas prezidents Vladimirs Putins, "Krievu pasaules" ekspansijas sludinātājs, izmisīgi laipo, mēģinot "izglītēt tautu par vēsturi", izdabājot gan staļinisma epigoniem, gan "krievstības garīguma" jūsmoņiem.

1. septembrī Maskavas Kristus Pestītāja katedrāles Baznīcas koncilu zālē (!) notika vēstures mācību grāmatas prezentācija. Runa ir par mācību līdzekli četros sējumos, ko sastādījis Jevgeņijs Spicins – vēsturnieks un pedagogs, kuŗš prezentācijas ietvaros, uzrunādams klātesošos, norādīja, ka šī mācību grāmata "atbilst izglītības standartam, ko apstiprinājis KF prezidents Vladimirs Putins".

Sējumu nosaukumi: "Senā un viduslaiku Krievzeme. IX – XVI gs.", "Krievijas imperija. XVII gs. – XX gs. sākums", "Krievija – Padomju Savienība. 1917. – 1945. g.", "Krievija – Padomju Savienība. 1945 – 1991. g.". Interesanti, ka "sākotnējais" metiens irniecīgs – vien 300 eksemplāru. Izdevēji bija steigšies, lai prezentētu tos četrus sējumus ne vēlāk par 1. septembri. Tikmēr Krievijas skolotāji un

skolēni lieto triju dažādu apgādu izdotas vēstures mācību grāmatas, kas "sarakstītas pirms gadiem divdesmit un uz kuŗu pamata patriotus neuzaudzināsi", izteicās kāds no prezentācijas dalībniekiem.

Vēstures zinātņu doktors, profesors Aleksejs Lubkovs šajā sarīkojumā teica, ka līdzšinējais KF Izglītības ministrijas t.s. "Vēstures kultūras standarts" esot jucekliģis: formulēta atbrīvošanas kustības teorija, saskaņā ar kuŗu 1825. gada dekabristi cildināti kā diži revolucionāri, kuŗu vienīgais mērķis esot bijusi cīņa pret Krievijas valstiskumu, bet no otras puses – nostādne, rādot virzību uz modernizāciju.

Ej nu sazeni, vai tie četri Jevgeņija Spicina sējumi inesis kādu loģisku skaidrību Krievijas skolotāju un skolēnu galvās.

Cildens un nepārspēts tā arī paliek profesora Andreja Zubova veikums – viņa rediģētā "Krievijas vēsture XX gadsimtā" divos sējumos, kas 2009. gadā iznāca ACT apgādā. Pirmais sējums aptver laikposmu no 1894. līdz 1939. gadam, otrs – no 1939. līdz 2007. gadam.

Man jau gadījās rakstīt par šo prof. Zubova diždarbu. Šoreiz aprobežošos ar vienu, ārkārtīgi nozīmīgu faktu: šajā nevainojami rūpīgi rediģētajā grāmatā rinda ir

Tikt galā ar pagātni

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

šai laukumā uzcelts obelisks – brīvības cīnītāju piemiņai.

Nobeigumā – patiesi stāsts par pilnīgi fiziskām grūtībām, kas jāpārvar ukraiņiem, lai tiktu galā ar padomju pagātni.

Pašā Kijevas centra 120 metru augstumā (ieskaitot pamatni) slejas ar tērauda plāksnēm apšūts sievietes stāvs. Tā ir "Rodina-Matj", ukrainiski "Batkiščina-Mati". Sieviete vienā rokā tur 16 metrus garu zobenu, kas sver 9 tonnas, bet otrajā rokā 13 x 8 metru lielu vairogu, kas sver 13 tonnas. Vairogu grezno PSRS valsts ģerbonis. Tā Rodina nav vis Ukraina, bet Padomju Savienība, un viss šis gigantisms cildina uzvaru Lielajā Vēstures karā.

Tagad Ukrainas valdība vēlētos vismaz pardēvēt šo kolosālo memoriālu par Māti-Ukrainu. Tāpēc vajadzētu no milzu vairoga noņemt PSRS ģerboni un aizvietot to ar Trizubu (Trejdekstni), vēsturisko Ukrainas ģerboni. Šis smagais darbs būtu jāveic alpinistiem un maksātu bargu naudu. Par Uzvaras pieminekli to tāda gadījumā saukt būtu "kuteliģi", jo zem karoga ar Trizubu karoja arī ukraiņu leģionāri vācu pusē. Un dažs labs Ukrainas parlamenta (Radas) deputāts, galvu kasīdams, prāto – varbūt visu to neticami smago padomju memoriālu nojaukt? Tiec nu galā ar šo...

SALLIJA
BENFELDE

Kaislības ap bēglu jautājumu vismaz uz brīdi ir pierimušas, jo Latvija ir piekritusi uzņemt papildus 526 bēglus, tātad tuvāko gadu laikā pie mums ieradīsies 776 bēgli. Protams, jautājuma lemsanas laikā politiķi cits citam ik pa brīdim veltīja krāšņus epitetus, atziņas un uzdeva retoriskus jautājumus. Lai kā, izskatās, ka šobrīd valdības gāšanas plāni uz laiku ir atlikti, jo drīz Saeimā tiks iesniegts nākamā gada valsts budžeta projekts un tad jau atkal Saeimas frakcijas varēs pārnest cita citai visu, kas ienāk prātā un ko vēlētajī labprāt dzird no tiem, par kuŗiem vēlējuši. Tomēr jāteic, ka pēdējā laikā, vērojot Latvijas politikā notiekošo, aizvien biežāk atceros slavenās rokgrupas *Beatles* dziesmu "Back in the U.S.S.R.", kas sāka skanēt nu jau gandrīz pirms piecdesmit gadiem. Protams, šodien šīs dziesmas vārdus var uzvert kā ironiju vai arī pavisam burtiski, tomēr aizvien biežāk ir sajūta, ka esam mainījuši vērtību kritērijus un savā domāšanā atgriezījamies tur, kur reiz jau esam bijuši. Šķiet, visprecīzāk šo situāciju savā bloga vietnē *Satori.lv* ir raksturojis politikas norišu vērotājs Ivars Ījabs: "Tas, kas patiešām ir zīmīgi visā notiekošajā, ir pārmaiņas iekšpolitikā. Vispirms, ja līdz šim eiropiski noskaņotā eli-

tes daļa spēja ar dažādiem līdzekļiem kontrolēt situāciju izšķirīgos jautājumos (pēdējais spilgtais piemērs bija eiro ieviešana), tad pašlaik šādas spējas faktiski vairs nav. Naidis pret kosmopolitisko "Geiropu" un tās abstrakto humānismu ir kļuvis publiski akceptēts latviešu vidū – kas nebija iedomājams, teiksim, vēl pirms gadiem trim. Nemuļķosim sevi. Kad Jānis Dombrava pilnā nopietnībā pieprasa, lai ES uzņemtos atbildību par padomju okupācijas laika imigrantiem, kad Aivars Lembergs *viens pret vienu* pārstāsta Krievijas televīziju, kad Augusts Brigmanis teic, ka "tāda Savienība mums nav vajadzīga", – visos šajos gadījumos nav runa tikai par politisku dividenžu izsišanu noteiktā situācijā. **Runa ir par jaunu politisko paradigmu, kuŗā Latvijas piederība Eiropai vairs nav pašvērtība** (izcēlums mūsu – *Red.*). Tas var patikt vai nepatikt, bet tāda ir šodienas situācija: Latvijas valdība ir kļuvusi par kļūniem *de facto* eiroskeptiķiem." Jāpiekrīt arī citai Ījaba atziņai šajā blogā: "Šajā stāstā nav labo. Tāda noteikti nav arī partija *Vienotība*, kur kāda daļa joprojām ir lojāli Eiropas integrācijas idejai. Vispirms, dažādu antiimigrācijas un anti-ES agitatoru balsis nebūtu tik skaļi dzirdamas, ja kāds no

"valdošās" partijas spētu piedāvāt sakarīgu pretējās puses viedokli. Taču līdz adekvātai komunikācijai tur neviens nenolaižas. Vienīgais, ko mēs redzam, ir Laimdota Straujuma, kuŗas klusā un ierēdnieciskā uzstāšanās tikai pastiprina aizdomas par kādu grandiozu sazvērestību pret etniski tīru latviešu nāciju. Otrkārt, tas, ka *Vienotības* mīļotie koalīcijas partneri *de facto* nīst ES un tās "kosmopolitisko birokrātiju" – vai labākajā gadījumā grib to bez atlīdzības slaukt kā svešu govi, jau sen bija skaidrs jebkuŗam saprātīgam vērotājam: jebkuŗam, izņemot *Vienotību*. Treškārt, *Vienotība*, būdama amatos, arī pēc pašreizējās krīzes pavisam noteikti turpinās rullēt tieši tāpat arī uz priekšu, izlikdamās, ka viss ir kārtībā, ka "valstisko spēku koalīcija ir stabila", un tamlīdzīgi. Un, ņemot vērā, ka visa Eiropa līdz ar Vidusjūras migrantu krīzi ir iegājusi strauju virāžu posmā, šāda situācija nevar neviest bažas par nākotni."

Droši vien vietā ir paskaidrot, ka ar apzīmējumu "Geiropa" eiroskeptiķi domā "Geju Eiropa", jo, viņuprāt, Eiropa ir amorāla un izvirtusi un Latvijai ir laiks atgriezties pie citām vērtībām. Protams, Ījaba rakstītais par bažām, ka pastāv kāda sazvērestība pret etniski tīru latviešu nāciju, ir visskaidrā-

kā ironija. Vēl jāpiebilst, ka ZZS popularitāte turpina augt un šķiet, ka tās atbalstītājus nemulsina Aivara Lemberga ietekme uz ZZS lēmumiem. Iespējams, ka savu daļu popularitātes dod arī Valsts prezidents Raimonds Vējonis, kuŗš nāk no ZZS un kuŗš vēlētajiem vēl nav licis vilties. Acimredzot daļa vēlētajū nesaskata pretrunu tajā, ka gribot latvisku valsti un neatkarīgu valsti, viņi ir gatavi pieņemt un izmantot Putina vērtības un skatījumu uz pasauli. Jau esmu rakstījis, ka, salīdzinot Krievijas un Latvijas iedzīvotāju izpratni par politiku, tajā var atrast daudz līdzīga.

Interesanta ir *Levadas Centra* Krievijā aptauja šī gada augustā, kad tika vaicāts, kādi ir Putina nopelni un galvenie sasniegumi laikā, kopš viņš ir pie varas. Kā lielākais Putina sasniegums kopš 2004. gada ir atzīmēta valsts ekonomiskā attīstība, turklāt šis vērtējums gadu gaitā ir tikai audzis. Kā otrs lielākais Putina sasniegums ir minēta valsts kaujas spējas paaugstināšana un bruņoto spēku reforma, un arī šis vērtējums gadu gaitā ir tikai audzis. Augstu novērtēti ir arī Putina ieguldījums Krievijas starptautisko pozīciju stiprināšanā, kaut arī šis vērtējums pēdējos gados ir krities – salīdzinot ar 2004. gadu, pat divreiz. Tāpat arī Krievijas

iedzīvotāji augstu novērtējuši savā Prezidenta ieguldījumu kārtības ieviešanā valstī un mierīgas politiskās gaisotnes uzturēšanā, turklāt šis vērtējums ir tikai audzis. Jau pavisam absurdi ir iedzīvotāju uzskati par to, kā intereses pārstāv Putins – vairums aptaujāto domā, ka Putins pārstāv spēka struktūru, spēcīgu estu, armijas un Iekšlietu ministrijas intereses, tāpat arī bankieru, oligarchu, lielo uzņēmēju, valsts ierēdņu un birokrātijas intereses. Tātad Putins stiprina valsti un tās gatavību karot, starptautiski palielina tās ietekmi, lai gan "vienkāršo iedzīvotāju" intereses nepārstāv? Tātad valsts ir nevis tās iedzīvotāji, bet cilvēki, kuŗi ir varā vai kuŗi ir tai pietuvināti? Un visbeidzot – tas ir labi un pareizi, jo Putina reitingi Krievijā joprojām ir augsti, tātad iedzīvotāji faktiski piekrīt tam, ka viņi Putina acīs ir tikai bandinieki.

Lasot minētā pētījuma datus, tik ļoti vairs nepārsteidz Latvijas iedzīvotāju milestība pret Aivaru Lembergu vai sapnis par to, ka Nils Ušakovs varētu būt Valsts prezidents. Acimredzot priekšstati par to, kāda valstī ir katra cilvēka vieta, pamatīgi sēž Latvijas iedzīvotājos kopš padomju laikiem. Atliek cerēt, ka sabiedrībai pietiks saprāta, gudrības un spēka, lai mēs tomēr nedotos "Back in the U.S.S.R."

Vai tiešām "Back in the U.S.S.R."?

EDUARDS SILKALNS

Lai aizvilinātu vasaras brīvdienās savu sešus gadus veco mazdēlu Kārlī prom no meklējamām, skatāmām un pat pārveidojamām bildēm *aipedā* vai kā nu to mūsdienīgo verki sauc, mēģināju puikā iepotēt slave-no Vecā Stendera mudi: “*Cik spēdams lasi grāmatas, Tās garu pacilā!*” Kārlēns vaicāja: “Kas ir gars?” Man uznāca nelāgas aizdomas, ka tad, kad mazdēls pats reiz nonāks vectēva kārtā, viņš no manis dzirdēto (vai arī iegauto mēto?) mudi savam mazdēlam tālāk vis nenodos. Citādi viņam

nāktos skaidrot ne vien to, kas ir gars, bet arī to, kas ir grāmata. Bet varbūt vārds “grāmata” pāri turpmākajām paaudzēm saglabāsies, tikai runātāji to attiecinās uz pavisam ko citu? Kā nekā, Blaumaņa un brāļu Kaudziņu laikos par grāmatām sauca arī vēstules un ziņojumus!

Kamēr grāmatu līdzšinējais mūžs ildzis daudzus gadu simtus un grāmata, vismaz pagaidām, vēl turpina dzīvot, skaņuplašu ražošanas un lietošanas laiks tikai nedaudz pārsniedz ilgi dzīvojoša cilvēka mūžu. Skaņuplašu un to atskaņojamās aparātūras sākumi datējami ar 1877. – 1878. gadu, bet tie, kas esam pietiekami ilgi šai saulē nodzīvojuši, atcerēsimies, ka skaņuplašu laikmeta noriets bija vēlākais 20. gadsimta beigās, kad skaņuplašu vietā nāca skaņu kasetes, bet tām uz karstām pēdām sekoja kompaktdiski. (Zurnāla *Latvju Mūzika* proponētais un ieteiktais vārds *tvarts* tā isti neiegājās).

Latvijā ieskaņoto plašu ilgga-dējs apzinātais, kolektors un izstādītājs savā privātajā mūzejā Atis Gunivaldis Bertiņš sarūpējis un ar daudzu atbalstītāju

palīdzību laidis klajā ar bagātīgiem skaidrojumiem, apercerēm un ilustrācijām papildinātu Latvijā no 1903. līdz 1944. gadam ražotu skaņu plašu katalogu. Šai laikā izgudrotas un apskaņotas bija vēl tikai 78 apgriezienu minūtē plates, kuŗu atskaņošanas ilgums bija stipri ierobežots, tāpēc nevarēja būt runas par lielāka apjoma nopietnās mūzikas (simfoniju, sonātu, operu, oratoriju) ierakstīšanu. Jāpaskaidro, redzot, ka pat *Melancholiskais valsis* bija jāsadala divās daļās: līdz pusei nonākušam, klausītājam nācās apgriezt plati otrādi. (260. lpp.) Tāpat bija jārikojas, klausoties *Seviļas bārdziņa* uvertīru (297.). Tāpēc nav jābrīnās, ka lielais vairums ieskaņojumu bija vieglās, izklaidējošās mūzikas opusi.

Ieskaņojumu nosaukumi dod labu liecību par 20. gs. pirmās puses ļaužu gaumi. Kādi visādi komplimentī tur izteikti! Kas viss tur pausts! Uz ko tur mudināts! Lūk. – *Tavas acis ir tik dziļas kā Volga* (Tango), *Klāra skaita kā nāra* (Fokstrots), *Dienā jaukā noskūpstīju Annu laukā, Šnāci, Minna!, Zilā, zaļā, laid mani vaļā!, Mans papus bij’ no*

Budapeštas, Dod šnabi šurp!

Nemaz nav jānoklausās pati plate: jau grāmatā izlasītie ieskaņojumu virsraksti mūsdienu cilvēku vedina pasminēt, gluži kā viens otrs vīpsnāja grāmatas atvēršanas reizē Rīgas Centrālajā bibliotēkā 20. augustā, kad salda putniņu čiepstēšana bija saklausāma atskaņotās plates dziesmā par zaļā meža šalkšanu. Cik sentimentāli un naīvi, ja? Bet ja pag. gs. 20. un 30. gadu cilvēki iespēju kļūt par ceļotājiem laikā a ierastos kādā no mūsdienu ar skaņu pastiprinātājiem un joņojošiem daudzkrāsu staru kuļiem apriķotā popmūzikas koncertā, viņi droši vien līdz vīpsnāšanai nemaz nenonāktu, jo, saudzēdami ausis, aši aizmuktu.

Atis Bertiņš grāmatas lasītājus iepazīstina ar faktiem, kas daudziem varēja būt nezināmi. Te daži piemēri. – Sākumā skaņuplates sauktas par gramofona notīm, tad – par gramofona nošu platēm. Kaŗa apstākļos, kad metalls kļuvis par deficitu, populāras kļuvušas koka adatiņas plašu atskaņošanai. Kādreiz tās mājas apstākļos gatavotas pat no sērkociņiem. Paša Bertiņa

kolekcijā esot vairāk nekā piecpārus tūkstoši plašu.

Lasītājiem, kas ar labpatiku iejūtas 20. gs. 20. un 30. gadu gaisotnē, patiks Bertiņa piedāvātē tā laika mākslinieku plašu iespēlētāju un iedziedātāju portretējumi, kaut mazliet par lepru skan iso rakstiņu nosauksana par esejām. Tomēr grāmatas galvenais “varonis” nav neviens mākslinieks, bet tas ir skaņuplašu firmas *Bellacord Electro* dibinātājs 1931. gadā un īpašnieks, arī apgāda *Grāmatu Draugs* un mēnešraksta, vēlāk laikraksta *Laiks* izveidotājs Helmars Rudzītis. Viņa nopelni latviešu plašu ražošanā laikā no 1931. līdz 1944. gadam izskatās bijuši lielāki nekā visu citu firmu kopīgie. Dzīvīgākajām Bertiņa grāmatas nodaļām pieskaitāmas Helmara Rudzīša atmiņas par Belakordu (178. – 184.), kas pārņemtas no Rudzīša memuāriem *Manas dzīves dēkas*. Vienīgā kritika par Rudzīti lasāma šādos teikumos:

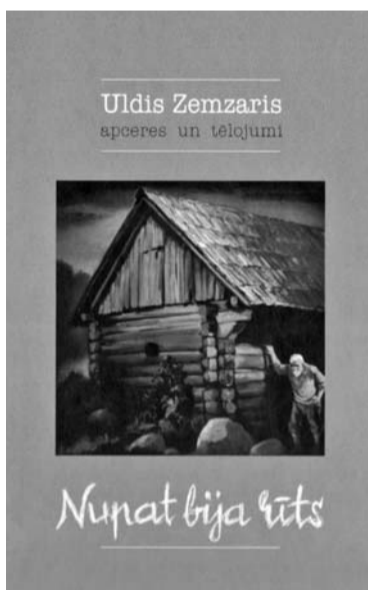
Belakorda tautas dziesmu plauktiņš šķiet patukšs. Helmars Rudzītis par to būtu pelnījis nopietnākus pārmetumus nekā par ko citu. (250.)

(Turpinājums 15. lpp.)

Uldis Zemzaris “Nupat bija rīts (apceres un tēlojumi)”

“Laika grāmata”, 2015. g., 264 lpp.

MĀRĪTE LAPIŅA, Mg. Art.

Uldis Zemzaris – daudzpusīgs mākslinieks, kuŗš gleznojis gan portretus, gan ainavas un marīnas romantiskās, krāstoņos bagātās intonācijās. Viņš nav vairījies arī no modernisma tendencēm, jo īpaši pēc iepazīšanās ar Rietumeiropas mākslas vēsmām. Līdztekus krāsu mākslai, meistars veidojis ilustrācijas grāmatām, darbojies scēnografijas laukā un daudz rakstījis par mākslu. Gan mākslinieka raksturā, gan daiļradē izpaužas viņa temperaments, vitālitate un trauksmainība.

Savas domas un izjūtas mākslinieks izteicis grāmatās – pārdomas un atziņas laikā no 1969. līdz 2015. gadam – četrdesmit četrus gadu garumā. Jaunākā – pēdējā “Nupat bija rīts” (apceres

un tēlojumi) – aptver laiku no 1965. gada līdz pat šodienai (vismaz tā liek domāt pēdējā daļa “*Dominus vitae*”). Izdevumu papildina paša autora darbu reprodukcijas (20. gs. 50. – 80. gadu darbi).

Ulda Zemzaŗa grāmata pilnībā atbilst tās apakšvirsrakstam. Patiesi – te lasāmas mākslinieka apceres (atmiņas) un tēlojumi par nu jau aizgājušajiem laikiem. Iespējams, ka jaunākajai paaudzei tas viss varētu šķist nesaprotams un svešs, jo stāsts ir par pavisam citiem laikiem un cilvēkiem – par personībām, par kuŗām mūsdienu jaunā paaudze pat nav dzirdējusi. Taču cilvēkiem, kuri dzīvojuši mākslinieka aprakstītajā laikā, grāmatā izlasītais uzjundīs atmiņas par to ro-sigo un vitālo mākslas dzīvi, kāda valdīja tolaik, kad kultūra bija galvenais atveldzes avots totalajā ikdienas pelēcībā un reglamētāajā dzīvē.

Pats grāmatas nosaukums jau ir nedaudz filozofiski nostalgisks: nupat bija rīts, bet – tagad jau ir novakare. Jebšū: nupat mēs bijām jauni un ziedoši, bet šobrīd esam jau mūža nogalē. Tie jaunības un mākslas ceļa sākumi (“Vilja, O, vilja”) atklājas atmiņās par to satraukuma pilno laiku, kad pēcaŗa jaunatne tiecās apgūt zinības. Tē mēs nonākam gan Mākslas vidusskolas (vēlāk Jāņa Rozentāla Mākslas skolas), gan Mākslas akadēmijas vidē, kas atklājas caur emocionālām, brīžiem humorpilnām atmiņām,

neizslēdzot arī visai nopietnu tā laika un cilvēku vērtējumu. Šeit sastopamies vai ar visiem tiem māksliniekiem, kuri mākslā ienāca 20. gs. 50. gadu vidū, ienesot dzīvē rošību un jaunus vēsmas. Līdzās skolotājiem – meistariem (Otto Pladeram, Robertam Tilbergam u.c.) izauga Rita Valnere, Edgars Iltners, Laimonis Kupcis, Indulis Zariņš un Aleksandrs Stankēvičs, kas nu jau glezno citās – Debesu studijās.

Savdabīgi ironiski, ar humorpilnu attieksmi un nostalgiju Uldis Zemzaris apraksta gluži ikdienišķas un sadzīviskas lietas (“Drēbes”). Brīnišķīgs ir atmiņu tēlojums par veco koktēlnieku un savdabīgo mākslinieku Artūru Bērnieku (Ūsiņa stadula “Ķekatas”). Lasot acu priekšā nostājas gan pats sirmāis meistars, gan viņa “Ķekatas” Duntē, kur Uldis Zemzaris (jo īpaši) un citi jaunie censoņas bijuši mīļi gaidīti. Jā – bez komforta (kuŗš šodien uz kaut ko tādu parakstīsies?), jo māja ir vienkārši grausts, ko izdemolējuši “atbrīvotāji”. Taču tam nav nozīmes, jo te ir brīve – jūra, gais, daba un savstarpēja sa-pratne. Atceroties sirmo mākslinieku, sapnis Uldi Zemzari atkal aiznes uz Dunti, uz Bērnieka māju. Bet kā tas uzrakstīts! Apbrīnojams ir valodas plūdums un tās krāsu bagātība, uzburot patiešām fantastiskas ainas (76. lpp.).

Interesanti lasāmas atceres par mūsu valodniecības dižgaru Jāni Endzelīnu (“Profesors kā sievas-tēvs”), Ulda Zemzaŗa pirmās

sievas, lieliskās gleznotājas Līvi-jas Endzelīnas tēvu. Nedaudz at-turīgs, taču tiešs un precīzs ir profesora raksturojums, tāpat kā citu norišu apraksts. Poētiski aprakstīta Endzelīna vasaras rezidence “Nāka” Koknesē, kur au-tors kopā ar sievu vasarās cie-mojies. Neiedziļinoties sīkumos, nojaušam, ka Endzelīns nav bijis dzīves baudītājs un ērtību kāro-tājs, bet gan savam darbam (zi-nātnei) pilnībā nodevies askēts – taupīgs ikdienišķā pieticībā.

“Prinča Dezirē sirds” liek atcerēties izcilo latviešu baleta mākslinieku Māri Liepu, pie-minot viņu 10. nāves gadadienā (1996. g.), plašāku atmiņu stāstī-jumu izvēršot nedaudz vēlāk (2004. g.). Pēdējais atklāj Māra Liepas sarežģīto raksturu un ne-būt ne vieglo daiļrades ceļu. Lie-pa atklājas gan kā labs un iejū-tīgs draugs, kā izcils mākslinieks, gan kā cilvēks, kuŗam nav bijušas svešas kaislības un arī – zvaigžņu slimība.

Silti un sirsnīgi Uldis Zemza-ris runā par Līvijas Endzelīnas glezniecību (“Šķiet metafizisks miers”), par viņas izcilajām do-tībām tonālās glezniecības lau-kā, gleznojot fantastiskās kļusās dabas – priekšmetus un lietas, kas kādreiz dzīvē bijušas apritē, bet pēc tam – ir vien liecinieces kādam aizgājušam laikam. Tikpat emocionāli, bez liekas jūti-nāšanās Zemzaris piemin Leo Kokli – patiesu tā laika fenome-nu, kuŗš savā mākslā uzdrošinā-jās būt pats, ignorējot socialistis-

kā reālisma dogmas.

Es pamosos vēlu – ap deviņiem. /./ Man ir jau astoņdesmit gadu... Tā mākslinieks ir nonācis līdz novakaram, kaut nupat taču bija rīts. Te nu mēs esam, kad pamanām “sirmumu bārdā un matos”, kaut sirdī jūtamies bezbēdīgi un jauni. Nē – mākslinieks nežēlo sevi un neko nenožēlo, vien skumji secina, precīzi un tieši raksturojot šodien ar neizskaidrojamu cietsirdību kā dzīvē, tā mākslā, ar banalitāti un diletantismu, ko cenšas pacelt (un taču izdodas!) uz augstās mākslas pje-destāla. Klasika, reālitate, morā-lās vērtības? Kam tas viss, ja šo-dien “visi drāžas turp, kur uzstā-jas kāda izreklamēta slavenība”, kas patiesībā ir tikai tāda bāla viduvējība. Tiešs un precīzs vērtējums!

“*Dominus vitae*” ir visas grā-matas kvintesence: *Nupat bija rīts, bet, skat, ir jau trīs pēcpus-dienā. Nesen vēl bija diena, bet nu jau ir satumsis. /./ Es stāvu ceļa malā vecs un slims, un gaŗās sirmo matu lēkškes karājas pārmaniem plecēm.* Dzīve ir pagā-jusi, bet palikušas ir atmiņas, kas skaistā, bagātīgā un izkoptā valo-dā nodotas lasītāju vērtējumam.

Ši grāmata būs laba lasāmvie-la ne vien tiem, kuŗi pazīst Uldi Zemzari, bet arī tiem, kam šis mākslinieks pat var kļūt par istu atklājumu.

Grāmatu vēl var iegādāties Latvijas grāmatu tirdzniecības vietās (*Skatīt “Latvijas grāmatas” reklāmu 2. lpp.*).

Latvijā lielākajai trimdas latviešu literatūras Grāmatu klētij Lielvārdē – 15 gadu

“Grāmatu klēts” vadītāja Dace Jansone intervijā Valijai Berkinai

Lielvārdes Grāmatu klēts jau 15 gadus ir vienīgā Latvijā, kurā vienkopos un autonomi sakrātas trimdā izdotās dailliteratūras grāmatas, sabiedriski politiskās literatūras paraugi, vēstures pētījumi un periodikas izdevumi. Tās izveides iniciators bija Amerikā pazīstamais laikraksta “Laiks” žurnālists (52 gadus), “Latvija Amerikā” žurnālists (43), viens no “Treji vārti” dibinātājiem, latviešu preses biedrības ilggadējs priekšsēdis, latviešu sabiedriskais darbinieks, mecēnāts, Vitolu fonda labdaris Vilis Miķelsons (1918–2014) – apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa Sudraba Goda zīmi. Viņa ieceres īstenotāja Latvijā un Grāmatu klēts vadītāja jau 24 gadus ir Mg. ped. Dace JANSONE. 1998. gadā viņa par rosīgu darbosanos kultūras druvā un Grāmatu klēti saņēma Latvijas valsts augstāko apbalvojumu – Triju Zvaigžņu ordeni. Šogad augustā latviešu trimdas literatūras Grāmatu klētij Lielvārdē apritēja 15 gadu. Tāpēc aicinājam Daci Jansoni uz sarunu, jo latviešu trimdas literatūras krātuvi Latvijā šajos gados palīdzējuši piepildīt simtiem tautiešu visā pasaulē.

Pastāstiet, lūdzu, kādi bija latviešu trimdas literatūras Grāmatu klēts izveides pirmsākumi Latvijā?

Šogad aprit 60 gadu, kopš 1955. gada, kad latvieši Amerikā, Kalamazū, nolēma iekārtot ārzemēs drukāto latviešu valodā izdotu grāmatu bibliotēku. Iniciatoru vidū bija arī žurnālists un sabiedriskais darbinieks Vilis Miķelsons. Tā tapa pirmā Grāmatu klēts ar 3 000 vienībām. Otrā latviešu apgādu izdotā grāmatu krātuve Amerikā tika izveidota Latvijā centrā “Garvezers”, kur Vilis Miķelsons 22 gadus bija padomes loceklis, sarīkojumu daļas vadītājs, 18 gadus viceprezidents, tad prezidents, Dziesmu dienas un Draudzību dienas rīcības komitejas priekšsēdis. Tā kļuva par vienu no ievērojamākajām ārzemēs izdotu latviešu grāmatu un žurnālu krātuvēm – Grāmatu klēts.

1989. gadā Vilis Miķelsons pirmo reizi atbrauca uz Latviju, savu dzimto Lauberes pagastu, no kurā 1944. gada 22. septembrī, ienākot padomju armijai, bijis spiests atstāt tēva mājas „Boķus” un arī Latviju. Cemošanās dienās V. Miķelsona kungs apmeklēja arī Lauberes kultūras namu, kur strādāju par vadītāju. Sarunas gaitā noskaidrojās, ka abi esam tuvi dvēseļu radnieki, abiem rūp latviešu tautas gara kopšana. Viņš ieminējās arī par trimdā izdotu latviešu grāmatu, žurnālu, mūzikas ierakstu krātuves izveidi Latvijā. Vienojāmies, ka tas būtu svētgais darbs abām pusēm, jo, esot aiz dzelzs priekšskara vairāk nekā 50 gadus, Latvijā nav bijis iespējams iepazīties ar ārzemēs dzīvojošo latviešu radītajiem literārajiem darbiem un kultūrvēsturisko mantojumu. Apsolīju, lai atsūtītais būtu pieejams plašam Latvijas sabiedrības lokam.

1991. gadā no Kalamazū Amerikā uz Lauberi atceļoja pirmais grāmatu sūtījums, pēc tam vēl un vēl.

Tā Latvijā dzima pirmā Grāmatu klēts. Latvietis taču vienmēr visu vērtīgāko ir glabājis klēts apcirkņos! Tad pēc kāda svētku sarīkojuma Lielvārdē, kurā vadīšana bija uzticēta man, kas guva pozitīvas skatītāju atsauksmes, drīz vien saņēmēmu piedāvājumu no domes priekšsēdētāja nākt strādāt uz Lielvārde. Lauberē biju nostrādājusi jau 20 gadus. Manā laikā tika uzcelts jauns un skaists kultūras nams, kurā atradās arī mājīgi iekārtota bibliotēka ar Grāmatu klēti. Tobrīd neklātienē studēju Rīgas augstskolā. Laubere ir mazs pagasts, bet Lielvārdē ir pilsēta, un gaidāmā administratīvā reforma, kad vēl nebija zināms, kas ar ko tiks apvienots, kā arī ērtā nokļūšana Rīgā bija svarīgs priekšnoteikums, lai pieņemtu piedāvājumu strādāt un ar ģimeni pārceltos uz dzīvi Lielvārdē. Protams, Lauberē izveidoto Grāmatu klēti ņēmu sev līdzī.

Tātad šogad aprit 24 gadi, kopš Latvijā tika izveidota pirmā trimdas latviešu Grāmatu klēts Lauberē. Cik atsaucīgi to uzņēma Lielvārdē?

Mans dzīves moto ir – kur būšu es, tur arī ārzemēs dzīvojošo latviešu izdotās un atsūtītās grāmatas. Tās man jāsargā un jānodod nākamajām paaudzēm kā vēsturisks apliecinājums latviešu sīkstumam un gara cildenumam!

Lielvārdes pilsētas domē sāku strādāt par izglītības, kultūras un sabiedrisko attiecību speciālisti. Telpas Grāmatu klētij ierādāja kultūras namā, un pirms 15 gadiem – 2000. gada 18. augustā – tā uzsāka darbu. Savukārt Lauberē izveidotajām tās filiālī, kur pagasta bibliotēkā iekārtota atsevišķa nodaļa trimdas latviešu grāmatām. Grāmatu klēts telpām bija vajadzīgs remonts. Uzrakstīju projektu ar nepieciešamo finansējumu un vērsos pēc padoma pie Amerikas latviešu Ulda Mārtiņa Klausa, kurš bija Latvijas Bankas prezidenta padomnieks un vēlāk arī Saeimas deputāts no partijas “Jaunais laiks”. Pateicoties viņa atbalstam, 2006. gadā no valsts budžeta, kur līdzekļi bija paredzēti arī pašvaldības iniciatīvām sabiedrības labā, saņēmām finansējumu 8 000 latu savam projektam “Grāmatu klēts telpu remonts un iekārto iegāde”. Un tā, pateicoties Vilim Miķelsonam un vairākiem simtiem ārzemēs dzīvojošo latviešu sūtījumiem, pie mums glabājas gandrīz visu latviešu trimdas apgādu – “Daugava”, “Imanta”, “Gauja”, “Grāmatu Draugs”, “Latvju Grāmata”, “Tilts” – un citu izdotās grāmatas.

Mums bija prieks uzzināt, kad 2001. gadā Vilis Miķelsons par aktīvu sabiedrisko darbību un ieguldījumu nacionālās identitātes saglabāšanā saņēmis Pateicības rakstu no Amerikas valdības. Savukārt Latvijā viņu apbalvoja ar Triju Zvaigžņu ordeņa Sudraba Goda zīmi.

Tagad ielūkosimies Lielvārdes Grāmatu klēts bagātīgajos apcirkņos.

Grāmatu klēts ir vienīgā Latvijā, kurā vienkopos sakrātas trimdā izdotās dailliteratūras grāmatas,

Grāmatu klēts Lielvārdē vadītāja Dace Jansone (no kreisās) un klētniece Genovefa Poriete reģistrē saņemto grāmatu sūtījumu // FOTO: Iveta Bule

sabiedriski politiskās literatūras paraugi, vēstures pētījumi. To vidū ir arī tādas, kurās rotā izcilu Latvijas personību autogrāfi – literāru un politiķu Kārļa Skalbes (1879 – 1945), LU profesora, literatūrzinātnieka, folklorista, mācītāja Luda Ernesta Bērziņa (1870. gada 14. septembrī Džūkstes pag. – 1965. gada 24. maijā Denverā, ASV), LELBĀL arhibīskapa Arnolda Lūša (1908 – 1993) un citu.

Latviešu trimdinieki jau no metnēs Vācijā veidoja grāmatu apgādus, bet, kad pārcēlās uz ASV, Kanadu, Zviedriju, Dāniju, Angliju un Austrāliju, savu literāro darbību turpināja emigrējošie rakstnieki un dzejnieki, dzima un par vārda meistariem izauga jaunie, veidojot spēcīgu atzaru latviešu grāmatniecībā – trimdas literatūru. Latvieši vienmēr un visur ir bijuši grāmatu cienītāji, tāpēc katrā mājā veidojās savas bibliotēkas, gleznas, lietišķās mākslas darbi. Tās sirsnībā no Viļa Miķelsona, Jāņa Klīmaņa un Ilzes Long (tēva Oļģerta Diķa uzdevumā, Vašingtona, ASV), Annas Hobbs (Mineapole – St. Paulas ev. lut. draudze, ASV), Rasma Lācis (Adelaides Daugavas Vanagu bibliotēka, Austrālija), Daces Kezberes (Evanstona, ASV), Valda Zebauera (Denvera, ASV), Jāņa Priediņa (Zviedrija), Dr. Kārļa Zvejnieka (Aberdeen, ASV), Ivara Svānfelda (Čikāgā, ASV, tagad dzīvo Latvijā), kā arī Ņujorkas, Minneapoles un Sirakūzas latviešu ev. lut. draudzēm ASV, Anglijas Daugavas Vanagu fonda, Sidnejas latviešu organizāciju apvienības Austrālijā, latviešiem Vācijā, Kanādā un vairākām citām vietām tika dāvinātas un kastēs atceļo uz Lielvārdes Grāmatu klēti Latvijā.

Kad atnācis kārtējais sūtījums, mums, klētniecēm, tie ir svētki. Mētrai Pučkai pagājušajā gadā pēc 14 gadu ražīga darba Grāmatu klēti nosvinējām 90. dzimšanas dienu un izvadījām pelnītā atpūtā. Liels atbalsts ir bijusi arī klētniece Elizabete Ozoliņa. Par to viņām sirsniņš paldies! Tagad pa klēti darbojos kopā ar Genovefu Porieti. Grā-

matu klēti atstājam viena nosaukuma grāmatas divus eksemplārus, bet pārējos sūtām uz savu filiāli Lauberē un citām bibliotēkām Latvijā. Bērnodāros un skolās ir iecienījuši Amerikā un Kanādā no 1959. līdz 1994. gadam izdoto mēnešrakstu “Mazputniņš”, kur krāsainā, rotājīgā, bērniem patīkamā veidā izskaidrota Latvijas valsts svētku būtība un nozīme, kā arī ir ierādīts, kā labāk bērniem iemācīt lasīt un rakstīt.

Grāmatu klēts atrodas kultūras namā, kas noteikti ir ērti arī tās apmeklētājiem.

Lielvārdes pilsēta kopš 2009. gada ir novada centrs, uz kuršu dodas no plašas apkārtnes. Grāmatu klēts darbojas ne tikai kā bibliotēka, bet arī kļuvusi par kultūras nama viesistabu. Kad ir kādi svētku sarīkojumi vai mākslinieciskās pašdarbības kopu skates, atbraukušie mākslinieki un kultūras cilvēki tiek viesmīlīgi uzņemti mūsu mājīgajās telpās. Tā, piemēram, Latvijas Dziesmu svētku virsdiriģente, Jāzepa Vitolu Latvijas Mūzikas akadēmijas profesore Aira Birziņa bija patīkami pārsteigta par Grāmatu klēti atrodamo bagātīgo nošu materiālu klāstu. Rīgas Starptautiskās ekonomikas un biznesa administrācijas augstskolas asociētais profesors Leonīds Pētersons izmantojis Grāmatu klēts piedāvājumu savos zinātniskajos pētījumos. “Šāda veida plaši pieejamā grāmatu krātuve, kur pārstāvēta pasaulē izdotā latviešu rakstnieku – emigrantu literatūra, ir vienreizēja iespēja Latvijā iepazīties ar šo literatūru, kas padomju laikā bija nepieejama un arī šodien maz atrodamā Latvijas bibliotēkās. Tas dod iespēju Lielvārdes novada un arī citiem Latvijas iedzīvotājiem iepazīties ar šo unikālo literatūru, ceļ Lielvārdes novada kā kultūras un patriotisma centra popularitāti, – liecina viņa ieraksts Viesu grāmatā. “...loti novērtēju to darbu, kas veikts ar mīlestību un labdarību, veidojot “Grāmatu klēti””, tā raksta Inese Auziņa-Šmita, Daugavas Vanagu fonda Latviešu kultūras vērtību Straumēnos vadītāja. Savu-

kārt Jānis Klīmanis no Vašingtonas Amerikā, kurš ir bieži viesis Lielvārdē, ierakstījis: “Klēts ir augsti vērtējama Lielvārdes kultūras sastāvdaļa. To lietoju pats un arī turpinu dāvēt grāmatas “Grāmatu klētij”. Tai ir ne tikai kultūras mantojuma vērtība, bet vērtība, kas ceļ Lielvārdes prestižu Latvijā un pasaulē.”

Grāmatu klēti Lauberē ir apmeklējis eksprezidents Guntis Ulmanis, bet Lielvārdē cemojusies un dāvinājusi grāmatas eksprezidente Vaira Viķe Freiberga, bijusi kultūras ministre, bet tagad Latvijas institūta direktore Karina Pētersone, bet daudzi tautieši, cemojoties Latvijā, arī atbrauc uz Lielvārde, jo šeit ir iespējams apskatīt arī Latvijas mēroga ievērojamas kultūrvēsturiskās vietas, uzaicinot mani par gidi.

Dzirdēju par jūsu augsto darbu novērtējumu UNESCO Latvijas Nacionālajā komisijā.

Pirms pāris gadiem biju uzaicināta uz Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (UNESCO) programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas Nacionālās komisijas sarīkojumu. Biju uzrakstījusi pieteikumu, lai saņemtu UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas profesionālu vērtējumu par trimdas latviešu Grāmatu klēti kā latviešu tautas nacionālo vērtību. UNESCO eksperti izteicās atzinīgi par pietiekami respektējamu latviešu trimdas kultūras materiālu kopojumu. Īpaši pozitīva kolekcijas vērtība esot faktā, ka, atsevišķi nodalot Vācijas bēgļu nometņu laikā izdotās grāmatas, tiek parādīts šī posma nozīmīgums literatūrā un grāmatniecībā. Uzticību radot arī apstākļi, ka šī kolekcija tiek nemītīgi papildināta. UNESCO Latvijas Nacionālās komitejas ģenerālsēkretāre Dagnija Baltiņa aicināja turpināt aktīvu darbu trimdas literatūras Grāmatu klēts saglabāšanai, aizsardzībai, pieejamības un atpazīstamības veicināšanai, jo tas ir būtiski Latvijas literatūras vēstures apzināšanā un popularizēšanā. Un izteica lielu pateicību par novērtējamo un pašai izveidotu darbu, lai aizsargātu un saglabātu latviešu trimdas bagātību.

Ekspertu vidū bija arī literāte Māra Zālīte, kura teica: “Ši ir īsta Burtnieku pils! Lai tā nekad nogrimtu!”

Grāmatu klēti apmeklējis arī Gaismas pils – Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) direktors Andris Vilks, kurš arī atzinīgi izteicies par ieguldīto darbu un konstatējis, ka daudzi vērtīgi eksemplāri nav atrodami viņu lielajā grāmatu krātuvē. Gaismas pils “Tautas grāmatu plauktā” ir arī mūsu uzdāvinātā grāmata “Atmiņu taka 1950 – 2000”, kurā izdevusi Kalamazū latviešu biedrība Amerikā.

Man ir būtisks augstas klases profesionālu un ikviena apmeklētāja vērtējums. Tas mudina strādāt vēl ar lielāku atdevi. **Esiet laipni gaidīti Grāmatu klēti Lielvārdē. Oficiāli strādājam otrdienās, bet, ja vēlaties ierasties kādā citā laikā, lūdzu, zvaniet pa tālruni: + 371 29231470.**

ROMĀNS TURPINĀJUMOS

PĒTERIS
AIGARS

(Turpināts no Nr. 35)

“Labi, Vin, negribu vairāk strīdēties. Es jūs gaidīšu kā draugu, kā labdari. Es jūs gaidīšu ar labām ziņām.”

“Tas ir mans pienākums jums atnest labas ziņas. Ar labu nakti.” Saruna pārtrūka.

Vanda atslīga divānā un brīdi raudzījās spuldzes apēnotajā istabā. Vai Vinsentam patiesi taisnība, ka Česlavu savaldzinājusi cita meitene? Vai viņš spētu tik bezdievīgi izlikties? Jo vairāk viņa domāja, jo neskaidrāks viss šķita. Vanda atcerējās kopā pavadīto bērību, jaunības pirmo aizraušanos, pirmās vēstules, pirmos skūpstus. Vai tā būtu tikai izlikšanās? Varbūt Vinsents tikai intrigēja. Varbūt, viņai palīdzēdams atgūt Česlavu, viņš netieši attālina viņus vienu no otra? Līdz šim Česlavs nebija melojis. Viņu ieskati šad un tad nesaskanēja, bet Česlavs nekad nemelēja.

Ticības paisumiem sekoja šaubu vilņi, un Vandas prāts netika galā ar jautājumiem, kurus viņa pati sev uzdeva.

Tiesi pulksten vienos ieradās Vinsents. Noskanēja lēns zvans, un Vanda satrauktu sirdi steigās viņu ielaist.

Vinsents bija svaigi noskuvies, nomazgājies, laipns un atturīgs reizē. Slaidais stāvs bija iekļauts labi piegulošā tvida uzvalkā. Pelēka krāsa viņam piedienēja. Viņš pētīja Vandu, vai tā ir pilnīgi greizsirdības varā.

Studente ar viņu sasveicinājās un goddevīgi norādīja uz divānu, kur pirms dažām stundām vēl bija sēdējis Česlavs.

Vinsenta Bārleja lūpās tverās smīnīga laipnība, brūnās acis dega drūmas iekāres pilnas, bet tumšās mefistofeliski izliktās uzacis viņa seju padarīja nīgru. Vandai iesāvas prātā: varbūt tāds izskatās velns, kad nāk pēc cilvēka dvēseles? Viņai pārskrēja šermuļi. Viņa nosēdās Vinsentam pretim un krēsla malas un gaidīja, ko viņš teiks.

“Man laimējās,” viņš iesāka ar pavadīto smaidu. “Jums rezervēta vieta tai pašā lidmašīnā, kurā lidos Česlavs Dombrovskis. Rīt jums piensēs biļeti. Braukšu

līdz ar jums. Man jau sen bija paredzēta kāda lekcija par pasaules mieru Vīnes augstskolā... Trīsreiz esmu atlicis lekciju, bet tagad ir piemērotākais brīdis. Jāspēr izšķirēji soļi, lai saglabātu mieru. Paziņoju ar telegrammu saviem draugiem, ka ieradīšos. Ja valstsvīri būs tik vieglprātīgi un izcelsies trešais pasaules karš, tad visi būs zaudētāji. Paliks tikai apdeguši liķi. Bet es vēl negribu mirt, neviens negrib mirt. Lielvalstīm jāvienojas un reiz par visām reizēm jānovērš starptautiskā saspīlējuma iedīgļi.” Vinsents Bārlejs iesāka to, ko Vanda vismazāk vēlējas dzirdēt.

“Bet mūsu sala nav vairs lielvalsts,” nepacietīgi izmeta Vanda. “Nerunāju par mūsu vai par kādu citu zemi, bet par principu. Ir jāieaudzē uzticība tautu vidū. Jādara gals Eiropas balkanizācijai. Nacionālisms ir briesmīgākā inde, kas gandē veco pasauli. Kāpēc Amerikā cilvēki ir laimīgāki? Viņiem nav nacionālo problēmu. Viņiem nav jāceļ sava nacionālā baznīca, viņiem pietiek ar Kristus baznīcu...”

“Jūs taču neticat baznīcai, jūs neticat ne Dievam, ne velnam!”

“Es ticu neticībai, cenšos izveidot jaunu nerelīģisku reliģiju. Kādam ir jāizskaidro vientiesīgiem cilvēkiem tās parādības, ar kurām netiek galā zinātne. Bet tas jā dara racionāli.”

“To pašu dara arī moskovīti! Mīlais Vin, jūs meklējat mieru, bet izraisāt cilvēkos vislielāko nemieru. Neticīgajam nekad nav miera dvēselē, viņš šaubās par visu, beigās pats par sevi, par savas dzīves jēgu. Jūs gribat izraisīt jaunu haosu, uzspridzināt kristīgo morāli, bet ko liksit vietā? Tā ir tikpat neatbildīga rīcība kā draudēšana ar atombumbu.”

“Varbūt mūsu pasākumu arī varētu dēvēt par garīgu atombumbu. Lai draudzība tautu vidū ņemtu virsroku, jāzinaidē vecie aizspriedumi...” Viņa seja rīcās ļauns smīns. Balsij bija dīvaini draudīgs apakštonis.

“Un kā vārdā tam visam jānotiek?” Vanda jautāja naivi.

“Tam jānotiek tautu sadraudzības un saliedētības vārdā. Zinātnes sasniegumi ir tik milzīgi,

ka tos nav iespējams izklāstīt vienādi visās valodās. Mans un manu draugu mērķis ir panākt, lai pasaulē paliktu tikai divas, lielākais trīs valodas – angļu, krievu un ķīniešu, varbūt vēl indiešu. Tās pārējās ir liekas. Mazās tautas plānveidīgi ir asimilējamas, lai cilvēce sasniegtu augsto mērķi – mieru un labklājību. Ko jūs sakāt par to?” Bārleja balss plūda dobi, skarbi, nākdama kā no neaptveramiem dziļumiem, vēlēdamās raut sev līdz Vandas dvēseli. Viņš jutās kā pravietis, kas meklē jaunus mācekļus.

“Nē, Vinsent, to es atsakos saprast...” iekļiedzās Vanda. “Šis uzskats pašos pamatos ir noziedzīgs. Tā ir visbaigākā utopija,

Viss atkarīgs no tā, cik lielus līdzekļus spēšu ieguldīt. Laikraksti ir pērkami, politiķi nespēj pretoties naudas aicinājumam. Es panākšu saviem uzskatiem labvēlīgu vairākumu parlamentā. Nav svarīgi, kura partija aizstāvēs manu viedokli, bet tas būs ņēmis virsroku...”

“Jūs esat šausmīgs cilvēks. Pret jums sacelsies visas tautas Eiropā, jūs nolīnčos, sitīs krustā...” Vandas krūtīs cēlās no krita, šaurais tērps, likās, neizturēs satraukuma izraisīto vilņošanu.

Vinsents Bārlejs raudzījās, raudzījās studentē, tad atgādās, ka aizgājis pārāk tālu. Vai viņa bija pārpratusi? Viņš klāstīja tālāk.

“Vanda, man un maniem

// ZĪMĒJUMS: Zane Neimane

Nevarēdams pieņemt šodienu, esmu nolēmis to iznīcināt, bet neviens cilvēks nevar dzīvot tikai no naida. Neesmu dēmons, vienīgi himēru vajāts eņģelis. Vienreiz vēlējos jums to pateikt. Tagad tas noticis. Tiesājiet mani, niciniet, atstumiet... Tāds esmu.”

ko esmu dzirdējusi...” Viņa uztrūcās kājās. “Tas ir vājprāts.”

“Visas mācības sākotnēji ir neparastas vai pat ārpriekšas, bet cilvēki pie tām ar laiku pierod. Cilvēku vairums savos pamatos ir konservatīvs, nevēlas ielūkoties rītdienā. Ar modēm ir tas pats, ar tehnikas sasniegumiem notiek līdzīgi. Pirmā dzelzceļa lokomotīve, pirmie mehāniskie aužamie stāvi – visu to sabiedrība saņēma ar bažām, bet laiks pagāja, pie visa pierada. Tas pats notiks ar idejām. Liekot lietā reklāmas un masu ietekmēšanas aparāturu, sekmes neizpaliks.

domubiedriem nav savtīgu ieģānu, mēs vienkārši vēlamies glābt cilvēci no bojāejas. Pats laiks rādīs, ka mums ir taisnība. Mūs var nolīnčot un sist krustā, bet, ja cilvēkiem būs jāizšķiras starp bojāeju un jaunu mācību, viņi pieņems mācību. Negribu jūs pārliecināt, tikai atvērt acis. Es jūs vērtēju daudz augstāk, nekā varat iedomāties. Manas jūtas nekad nelaužas laukā kā lāva, esmu tās apvaldījis, bet šajā naktī jāatzīstas: ja pasaulē ir kāda sieviete, kas varētu kļūt manai sirdij tuva, tad tā esat jūs. Mēs esam izredzēti viens otram. Man

gribētos teikt līdz ar Viljama Zeltamuti, trako stratfordieti:

“Shall I compare thee to a summer day?”

“Thou art more lovely and more temperate.” Neesmu dzejnieks, nespēju savus pārdzīvojumus ieliet skanīgu sonetu traukā, bet arī man ir sirds.

Ari es ilgojos mūžīgās vasaras. Tikai tāpēc gribu noārdīt esošo, ka mani dzīve pievilusi. Manā daļā bijusi tikai nauda un kaislības, bet trūcis mīlestības. Māti redzēju tikai zārkā, mani audzināja aukle. Neesmu nekad pazinis ģimenes pavarda siltumu. Māte pēc manas piedzimšanas saslima ar tuberkulozi. Viņa ārstējusies sanatorijās, bet neviens nav varējis līdzēt. Vecvec-tēvs vēl tirgojās Āfrikā ar vergiem, vec-tēvs krita būru karā, tēvs, kurš ir vairāku tirdzniecības un rūpniecības sabiedrību īpašnieks, apprecējies otrreiz, tik vien man parādījis uzmanību, kā ik gadu iemaksājis prāvāku summu manā studiju kontā. Nevarēdams pieņemt šodienu, esmu nolēmis to iznīcināt, bet neviens cilvēks nevar dzīvot tikai no naida. Neesmu dēmons, vienīgi himēru vajāts eņģelis. Vienreiz vēlējos jums to pateikt. Tagad tas noticis. Tiesājiet mani, niciniet, atstumiet... Tāds esmu.”

Vinsents nolaida acis, it kā gaidīdams izšķirēju spriedumu. Vanda raudzījās citkārt varenajā lorda pēcteci. Arī viņa bija ievainojusi mīlestību. Bet kā viņa varēja līdzēt? Viņa nespēja ne atteikties no Česlava, ne piekerties Vinsentam. Kā viņai sadraudzēties ar Vinsenta utopijām? Viņš taču teica, ka viņa dvēseli nevar atstāt aiz durvīm. Bet kā lai viņa aicina šo nezvēru pie kamīna sildīties? Un Česlava tēvs un māte, lietuvietes vēstule... un visa garā mocekļu rinda... Kas notiktu, ja zinātnieki vēlētos iznīdēt visus mazos augus, mazos dzīvniekus, lai paliktu tikai milzu ozoli un eikalipti, lauvās un ziloni? Vanda vēl skaidri nespēja izteikt vārdos savu domu, bet tas, ko puda Vinsents Bārlejs, bija viņai pretīgs.

(Turpinājums sekos)

EDUARDS SILKALNS

(Turpināts no 13. lpp.)

Autora ievadā Bērtiņš aizrāda, ka nav ne mūziķis, ne mūzikologs un tāpēc nepretendē uz dziļi zinātnisku darbu par latviešu skaņuplašu vēsturi. Tomēr saviem pētījumiem viņš piegājis ar akadēmiska zinātnieka cieņīgu akribiju. Izlasiet kaut vai 11. lappusē garāko rindkopu vai 252. lappusē pirmo rindkopu, lai gūtu iespaidu par to, cik dziļi un mērķtiecīgi viņš rakņājis avotos! Tā kā Latvijas skaņuplašu firmas ražoja arī dažu tuvāko

ārzemju tirgum, jākonsultējas bija pat ar ārzemēm. Ar manāmu lepnumu Bērtiņš pastāsta, kā viņš 1998. gadā, braucot ekskursijā pa Sāmsalu, mazā Kuresāres antikvariātā ieraudzījis maģisko etiķeti *Bellacord Electro* ar uzrakstu igauņu valodā. (329.) Uzreiz atausis papildus pētījumu virziens: kādas plates ar kādiem igauņu māksliniekiem H. Rudzītis saražojis Igaunijai. Protams, tiklīdz grāmatā ietvēra ziņas par Latvijā iedziedātām platēm svešvalodās, pedantiem

var sagribēties jautāt, vai precīzāks nosaukums par **Latviešu skaņuplašu vēsture** nebūtu bijis **Latvijas skaņuplašu vēsture**.

Bez uzmanības un uzspēlēšanas Atis Bērtiņš vairākviet parāda laba latviešu patriota stāju. Vietumis viņš pakoriģē padomju laika publicētu dezinformāciju, piemēram – *Pēc iepazīšanās ar patieso Bellacord Electro devumu jāpasmaida par Padomju Latvijas ideologu centieniem izplatīt melus par Helmara Rudzīša dibināto skaņuplašu fabriku. Viļa Sam-*

sona rediģētajā Latvijas PSR mazajā enciklopēdijā teikts: “Buržuāziskās Latvijas gados fabrika ražoja galvenokārt plates, kuŗu matricas saņēma no Anglijas un Vācijas. Nedaudz ražoja arī oriģinālieskaņojumus latviešu valodā.” Patiesībā ar ārzemju matricām iespieda tikai 4,1% no visas Belakorda skaņuplašu produkcijas (44 plates no 1050). (328.)

Daigas Mazvērsītes rūpīgi rediģētajā grāmatā grūti atrast ko vainojamu. Iedūras acīs **platu** presētāji (21.), jo visur citur

daudzskaitļa ģenitīvs no vārda plate pareizi veidots kā plašu. Angļu pilsētiņu *Hayes*, manu-prāt, latviski būtu jāsauc par Heizu, nevis par Hajesu (80.).

Dalībnieki grāmatas atvēršanā dabūja dzirdēt patikamo ziņu, ka ne pārāk tālā nākotnē sagaidāms jau sagatavotā grāmatas 2. Sējuma izdevums par latviešu skaņuplatēm pēc Otrā pasaules kara. Tur, bez šaubām, varēsim lasīt arī par bijušajai trimdai labi pazīstamajām *Latvian Music* ilgspeļējošajām platēm.

Minnai jāšņac, zaļā nelaiž vaļā

NOVADU ZIŅAS

LĀSMA GAITNIECE

Nevienam sen vairs izbrīnu neizraisa fakts, ka Latvijā audzē vīnogas. Tas, protams, nav salīdzināms ar dienvidu zemēm, kur saule dārzus un laukus lutina ar savu siltumu, bet tomēr. Viens no šādiem audzētājiem Liepājas pusē ir Latvijas Rakstnieku savienības biedrs, rakstnieks un dzejnieks, Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks Modris Zihmanis. Jau ilgus gadus sirmā kunga aizraušanās ir gan rožu un tulpju, gan arī vīnogu audzēšana. Ja ziedi agrākos gados dēstīti un audzēti galvenokārt pārdošanai, tad vīnogas – ciemiņu pacienāšanai. Augusta beigās un septembris ir ražas ievākšanas laiks.

Zihmaņu ģimenes piemājas dārzā uz visām pusēm vīnas ne viens vien agrīno vīnogu šķirnes "Dvietes Zilā" eksemplārs. Savukārt pats par sevi dzejnieks teic, ka jau ļoti sen atrodies sengrieķu dieva Dionīsa gūstā.

Ideja pašam savā dārzā audzēt vīnogas M. Zihmanim radusies neparastos apstākļos. 1975. gada jūlijā, kad bija pabeigta mājas celtniecība un tai uzlikts jumts, Zihmaņu pāris beidzot varēja doties, kā paši smejas, ilgi atliktajā kāzu ceļojumā. Tā kā daudzi dzejnieka toreizējie darba biedri krustu šķērsu bija izbraukājuši Kurzemes Šveici – Kabili, Sabili, Kandavu –, arī Zihmaņi vēlējās turp doties. "Sabilē manu uzmanību piesaistīja slavenais vīna kalns, kas ir stāva nogāze vai krauja, uz kuras saules pusē ierīkotas šauras kā pakāpieni te-

Modris Zihmanis savā dārzā pie vīnogulāja. Viņam rokā – aptuveni 40 gadus veca vīna karafite // Foto: Lāsma Gaitniece

rases vīnogulāju stādījumiem. Rindu galos bija piestiprināti šķirņu latīniskie nosaukumi un vietējo selekcionāru adreses. Es tos pierakstīju," atceras M. Zihmanis. "Agrīnajām šķirnēm jau bija manāma ogu krāsa."

Jau nākamajā dienā pēc brauciena dzejnieks devies pie pazīstamā Liepājas dārznieka Reinberga, kurš tolaik nodarbojās ar vīnogu audzēšanu. "Reinberga kungs bija pati laipnība, tikai pārmeta, ka dārznieks mani pamodies par vēlu, jo vīnogas ir jāstāda pavasarī." Taču mazais misēklis tika ātri atrisināts: M. Zihmanis dārzniekam samaksājis par vienu vīnogu šķirnes jeb Sukatnieka hibrīda "Dvietes Zilā" dēstu, bet ļāvis līdz pavasarim, kad augs jāpār-

stāda, tam augt Reinberga dārzā. Lai neaizmirstu, kurš īsti ir dzejnieka izvēlētais stāds, dārznieks tam piesējis zīmīti.

Liels bija M. Zihmaņa pārsteigums, kad pavasarī pienācis un viņš savam vīnogu stādam aizgājis pakaļ. "Tad savu *Dvieti* vairs nepazīnu. Tā jau bija *pastiepusies* man līdz jostas vietai." Dzejnieks vīnogulāju pārstādījis savā dārzā saules pusē, un jau trešajā gadā tas uzziedējis, turklāt bija izaudzis garāks par pašu M. Zihmani. "Izretinātos sānzarus izmantoju spraudņiem, kas iesakņojās jūras pusē, kur cerēju iekārtot plantāciju."

Tie ir M. Zihmaņa padomdevēja vīnogu audzēšanā Reinberga vārdi. Un to patiesums ne reizi

vien pierādījies. Pēc vairākiem gadiem vīnogulājam pie Zihmaņu namiņa dienvidu puses sienas kļuvis par šauru. Lai augs varētu pļesties tālāk, dzejnieks izdomāja mazu viltību: starp savu mājas galu un bumbieri, kas aug dārza pretējā pusē, viņš novietoja krietni garu un platu cauruli, tādējādi ļaudams vīnogulājam ap to vīties un no mājas sienas arvien vairāk tuvoties kokam. Augs, it kā uzminējis sava kopēja nodomus, sapsparojās un jau pāris gadu laikā, vidamies ap cauruli, bumbieri sasniedzis un pa tās zariem turpinājis vīties līdz pašai galotnei. Pagājuši vēl pāris gadi, vīnogulājs apvijis pilnīgi visu koku, turklāt tā platās lapas pilnībā nosegušas bumbieres lapojumu. Kā var nojaust, koks neizturēja un nokalta. Bet ar to vien M. Zihmaņa likstas nebeidzās. "Otra vīnoga *izvērsa ekspansiju* uz kaimiņa dārzu. Aizsniegusi žogu, tai bija, kur *pieturēties*. Turpinādama augt, tā sāka vīties ap kaimiņa ābeli. Visbeidzot rudenī kopā ar Baltā dzidrā āboliem koka zaros karājās arī zilie vīnogu ķekari. Ļaudis pat no ielas nāca skatīties uz koku un vīnogulāju kā uz dabas brīnumu," smejas dzejnieks. Izrādās, līdzīgs liktenis kā bumbierei

piemeklējis arī kaimiņa ābeli – koks augļus vairs nav devis, nokaltis, taču tā zaros turpmākajos gados briedinājušās vairs tikai vīnogas.

Kaut arī vīnogu raža rudenos ir pamatīga, ar vīna raudzēšanu gan M. Zihmanis nenodarbojas. Taču tas nebūt nenozīmē, ka šis dzēriens dzejniekam negaršo. "Pirmoreiz to nogaršoju savās iesvētībās 16 gadu vecumā. Bērnu dienās nojausma par vīnogām bija ierobežota. Retas sanāca reizes, kad Rīgas radi tās atveda pa ķekaram," viņš atceras. "Taču kaltētas vīnogas jeb rozīnes pēc Staļina nāves 1953. gadā vienreiz bija dabūjamas lēģera veikaliņā. Tad mums ienāca prātā doma noraudzēt rozīņu vīnu!" Tā kā bijis pavasaris, sākušies darbi lēģera priekšnieka siltumnīcā, kur bijusi viena tukša trušu būda. Tā kalpojusi par vietu, kur paslēpt spaini ar visu raudzējumu. "Pat bez vīna rauga dzēriens padāvās salds un smaržīgs, jo neviens vairs neatcerējās, cik ilgs ir raudzēšanas laiks." Jāpiebilst – ja šī viltība tiktu atklāta, vainīgos sodītu ar karceri vai stingra režīma lēģeri, taču, par laimi, viss toreiz beidzies labi.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Rundāles pils mūzejs saņēmis Eiropas Kultūras mantojuma dienu lielo balvu – "Kultūras mantojuma gada balva 2015", informē Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā. 2014. gada 24. maijā ar restaurētās hercoga bibliotēkas un Lielās galerijas atvēršanu apmeklētājiem noslēdzās Borisa un Ināras Teterēvu fonda mecenātisms programmā "Rundāles pils restaurācijas pabeigšana 2010 – 2014".

Cēsu Eiropas kultūras mantojuma dienā 12. septembrī bija iespēja piedalīties aizraujošā uzdevumu spēlē "Viduslaiku Cēsis", kas norisinājās vecpilsētā un Cēsu viduslaiku pils dārzā. Viduslaikos Cēsis ir bijušais Eiropas mērogā nozīmīgs varas centrs – Livonijas mestra rezidence, kā arī pilsēta aktīvi iesaistījies Hanzas pilsētu tirdzniecības tīklā. Šogad pēc ilgāka pārtraukuma ir noritējuši būtiski atjaunošanas darbi Cēsu viduslaiku pils Rietumu tornī, un apmeklētājiem bija iespēja novērtēt paveikto.

Aizputē 12. septembrī pirmo reizi norisinājās Kultūras diena "Teklausies! Sadzirdi iedvesmu!", kurās autore bija pianiste Agnese Eglīņa. Tā sākās ar ērģelmūzikas koncertu Svētā Jāņa ev. lut. baznīcā, kas ir viens no Kurzemes senākajiem dievnamiem. Pie 1904. gadā būvētajām vācu firmas *Sauer* ērģelēm mūzicēja Aizputes novadnieks ērģelnieks un Jāzeps Vitola Latvijas Mūzikas akadēmijas profesors Tālvāldis Deksnis. Darbnicu un rezidenču centrā "Serde" notika radoši mūzikāls sarīkojums "Āboļošana. Rainis. Lielais Slinkums. Sauleszaķēnu dejas", kas bija veltīts Raiņa 150 gadu jubilejai.

Latvijas piena produktu ražotājs "Food Union" atvēris pirmo "Ekselences" saldējuma pop-up veikalu Šanhajā Ķīnā – lielākajā iepirkšanās centrā "New World Dai Maru". Tajā ik dienu varēs iegādāties dažādu garšu "Ekselences" saldējumu.

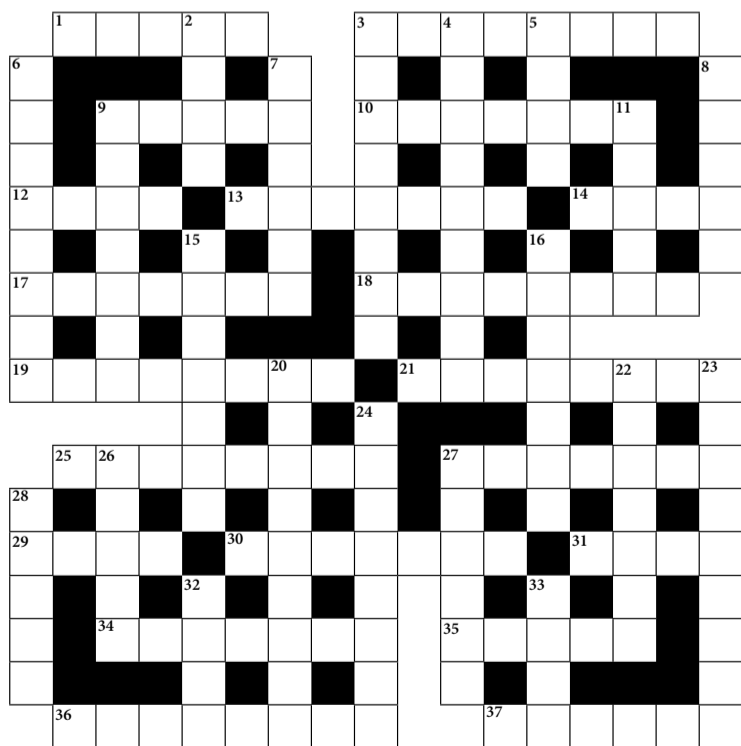
Vienlaikus ir atvēris arī saldējuma "Nu Smoothie" zīmola tirdzniecības vietas piecos lielākajos un biežāk apmeklētajos lielveikalos Šanhajā – "Bao Shan", "Zhong Huang Bai Lian", "Wu Jiao Chang", "Nan Jing" un "San Xin". To veicināja Latvijas un Ķīnas vēstniecības, Zemkopības ministrija un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra. "Food Union" ir viens no lielākajiem piena pārstrādātājiem Latvijā.

Rīgā, Turaidā un Kolkā 26. un 27. septembrī notiks Somugru tautu festivāls. To atklās Rīgas Latviešu biedrībā, kur ar priekšlasījumiem uzstāsies lektori – Jānošs Pustai un Kata Kubiņi no Ungārijas, Riho Grintāls, Marju Keivupū no Somijas un Janīna Kursīte-Pakule no Latvijas Universitātes. Būs iespēja noskatīties dokumentālās filmas par somugru tautu tradicionālo dzīvesveidu, kā arī gleznu un foto izstādes. Savukārt Turaidas mūzejrezervātā notiks "Vidzemes libiēšu diena", bet Kolkas pagastā – "Kurzemes libiēšu diena". Vakarā notiks somugru tautu mūzikas un deju sarīkojums, kurā piedalīsies Igaunijas mazākumtautību folkloras kopas un libiēšu folkloras kopas no Latvijas.

Īsziņas sagatavojuši VALIJA BERKINA

Sastādījusi DAIGA KALNS (ASV)

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Līmeniski. 1. Organiskas izcelsmes iezis. 3. Debess puse. 9. Likteņdievība latviešu mītos. 10. Slitas. 12. Mūzikas pieraksta zīme. 13. Pavasara diena latviešu mītos. 14. Zema vīriešu balss. 17. Govs. 18. Īk reizes; vienmēr. 19. Vitrina. 21. Filozofiska mā-

cība par mākslu. 25. Piebradāt grīdu. 27. Neko nedarīt. 29. Klaji laukumi. 30. Apsveikuma raksti. 31. Lapu koks. 34. Atlocīt, palielēt atpakaļ. 35. Izbūvēts sacikšu ceļš. 36. Neatklāt. 37. Pa to laiku, kad...

Stateniski. 2. Viendien, vien-

reiz. 3. Vēlēt laimes; godināt. 4. Skaistais dzimums (dzsk.). 5. Lekcija, referāts. 6. Daudzvietīga lidmašīna. 7. Dārgakmens ar attēlu. 8. Peldēšanas stils. 9. Kāda valsts Austrumeiropā. 11. Ierīce svāra noteikšanai. 15. Nobēdzināt, noglabāt. 16. Māja. 20. Gads-kārta. 22. Zemnieka darbarīks. 23. Lomas tēlotājs. 24. Atbrīvot, izglābt. 26. Doma, iecere. 27. Svelmes lūka krāsnī. 28. Liepājas ezera pieteka. 32. Segt, taisīt (gultu). 33. Ēdama sēne.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 35) atrisinājums

Līmeniski. 7. Porteris. 8. Dražējas. 10. Liepa. 11. Ezers. 12. Konstance. 16. Lentas. 19. Parīze. 20. Veikals. 21. Verns. 22. Bokss. 23. Turku. 24. Itaka. 25. Laika. 28. Mulla. 30. "Karmena". 31. Skrots. 32. Odeons. 36. Komisijas. 40. Sakas. 41. Torss. 42. Stjuarts. 43. Kartings.

Stateniski. 1. Krups. 2. Trakot. 3. Asars. 4. Odesa. 5. Kapuce. 6. Pjeza. 7. Princese. 9. Servīzes. 13. Tālka. 14. Sekstants. 15. Karbamīds. 17. Veiklas. 18. Platone. 26. Alkazars. 27. Amats. 29. Langusts. 33. Pokers. 34. Bagars. 35. Kauja. 37. Inese. 38. Iraka. 39. Bonna.

Review of Kaarel Piirimäe's "Roosevelt, Churchill and the Baltic Question: Allied Relations during the Second World War"

by MARIS MANTENIEKS

(Turpināts no 9. lpp.)

Yet another topic that Piirimäe omits is the significances of the information filtering into the media and government agencies about the Holocaust being perpetrated in Eastern Europe by the Nazis and their local collaborators including the Baltic States. Specific details about Jewish annihilation in the Baltic States appeared in the press in May 1942. Roosevelt alluded to the Holocaust in public in August of the same year. The question arises, was the information about the Holocaust just another reason that the president soured on Eastern Europe

by late 1942 and through his weight behind appeasing the Soviet Union?

In the final analyses of the book, I believe Piirimäe has difficulty in characterizing Roosevelt's views and actions, and thus reaching conclusions on these judgments that are not historically consistent or satisfactory. In the Introduction, he correctly states that generally historians' take on the Baltic States has been "muddled," but his effort to "unmuddle" the situation has not been entirely successful. Because of its inadequacies and flaws, this book cannot be considered a definitive work on the Baltic Question in Big Three diplomacy during WWII.

But as stated in the beginning, even with the noted objections and flaws withstanding, Piirimäe's book is a very valuable and welcome addition to Baltic history during the all-important period of WWII. Evaluation of history, after all, is an ongoing and ever changing process. There is always room for debate.

Sludinājumu un reklāmas
pieņemšanas punkts
internetā
www.307.lv

www.307.lv

SLUDINĀJUMI

Lasiet tīmeklī!

www.laiks.us

PAZIŅOJUMS

Ar šo paziņojumu, ka ar 2015. gada 17. jūniju
savu darbību un pastāvēšanu ir izbeigusi
Latviešu Pretestības Kustības Dalībnieku apvienība
(LPKDA),
kas ir tieši 75 gadus pēc padomju varas
ienākšanas Latvijā 1940. gadā.

Arturs Neparts,
LPKDA priekšsēdis

Kristus Dārza
30 gadu jubileja
Daudz Baltu Dignīņu
Sestdien, 24. oktobrī
Toronto latviešu Centrā
Plkst: 6 vakarā
Izēja \$175 ar \$50 nodokļu kvīti
vakariņās ar vīnu,
koncerts (latviešu tenors Miervaldis Jenčs
un pianists Gints Bērziņš)
Būs klusā izsole un eBay izsole gleznām
905-832-3300 ext. 221/228

Latviešiem piederošs uzņēmums

PĒRK MEŽUS UN ZEMI VISĀ LATVIJĀ.

Tālrunis +371 29420502
e-pasts: gunita@amg-eksports.lv

SARĪKOJUMI

SARĪKOJUMI

BOSTONA (MA)

Trimdas Draudzes zāle (58 Irving St. Brookline, MA)

DENVERA (CO)

Kolorado Latviešu kultūras centrs (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226), tālr.: 303-986-5337 vai 303-913-8081. **Piektdienās** 19:00 tiekas latviešu deju grupa, 20:30 notiek koŗa mēģinājums.

FILADELFIJA (PA)

Filadelfijas Brīvo Latviešu biedrība (531 N 7th St, Philadelphia, PA 19123).

6. oktobrī 11:00 pensionāru kopas saiets. Programmā valdes ziņojumi, nākotnes darbība un pārrunas par notikumiem pasaulē. Dzimumdienu svinēšana pie kafijas galda. Viesi arvien laipni gaidīti!

MINNEAPOLE (MN)

Minneapolis Latviešu baznīca (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407).

27. septembrī 16:00 koncertu sniegs **Andra Dārziņa** (alta vijole) un **Ventis Zilberts** (klavieres). Ieeja: abonentiem sezonas 1. kupons; ats.biļete \$23, studentiem \$5, bērniem līdz 16g. ieeja brīva. Minesotas Latv. Koncertapvien. (MLKA) šo koncertu rīko sadarbībā ar Latviešu kultūras biedrību TILTS un ar Latvijas Kultūras Ministrijas, Pasaules Brīvo Latv. Apv. (PBLA) un Amerikas Latv. Apv. (ALA) atbalstu.

ŅUJORKA (NY)

Salas bazn. (4 Riga Ln, Melville NY).

4. oktobrī 10:30 dievk., sekos Pļaujas svētku sarīkojums. Klausīsimies jaunās mūzikas, džeza vokālistes **Artas Jēkabsones**

sniegto mūzikālo programmu „Latviešu mūzika džeza stilā”. Sekos siltas pusdienas, kafija un izloze „Uz kārā zoba”. Laipni ielūdz Salas novada dāmu komiteja.

PRIEDAINE (NJ)

30. septembrī 16:00 R. **Blumaņa** monoizrāde „Nezāle”. Režisors un aktieris **Ēriks Vilsons**. Sekos dokumentāla filma par aktiera dzimteni – Magadanu, kā arī sarunas ar aktieri. Ieejas ziedojums \$25.

3. oktobrī 14:00 latviešu alta vijolnieces **Annas Dārziņas** koncerts. Pavadis pianists **Ventis Zilberts**. Rīko Latviešu kultūras biedrība TILTS un Ņūdžersijas latv. biedrība. Ieeja \$25.

SIETLA (WA)

Sietlas Latv. Sab. centrs (11710 3rd Ave NE, Seattle WA 98125).

26. septembrī 9:00 Sietlas Latviešu Draudzes skolas pirmā mācību diena.

4. oktobrī 12:00 Pļaujas svētki pēc dievk. Programma, siltas pusdienas; \$15 pieaugušajiem, \$10 bērniem zem 12 gadiem. Pieteikšanās pusdienām pie Veltas Bensons, Tālr.: 206-496-3843, vai pie Silvijas *Copeland*, Tālr.: 425-402-9520.

13. oktobrī 12:00 Latviešu pensionāru kopas pusdienas ar programmu.

24. oktobrī 18:00 Sietlas baltiešu kopienas rīko Mārtiņvakaru ar dziedāšanu, dancošānu, izlozi, maskām, nodarbībām bērniem un vakariņām.

14.-15. novembrī Ziemassvētku tirdziņš – sestdien no plkst. 10 līdz 17, svētdien no plkst. 12:00 līdz 16:00.

ST. PĒTERSBURGA (FL)

St. Pētersburgas Latviešu

biedrības nams (1705 th Ave N, St.Petersburg FL 33713).

Bibliotēka vasarā – no aprīļa līdz oktobrim – būs **slēgta**.

6. oktobrī 13:00 videoizrāde XI Latvijas Skolu Jaunatnes Dziesmu un Deju svētku tautasdeju kolektīvu laureātu koncerts Dailes teātrī. Kafija un cepumi. Visi laipni aicināti! Ieejas zied., sākot ar \$3.

10. oktobrī 10:00 DV apvien. Floridā **gadskārtējais pikniks War Veterans Memorial Park** (9600 Bay Pines Blvd. N, nojume #4). Līdzī jāņem priecīgs prāts un groziņi kopīgam azaidam. Par ceptām desiņām, sautētiem sk.kāpostiem un vēsu dzērienu gādās vanadzēs un vanagi.

20. oktobrī 17:00 koncerts „Trīs Latvijas tenori – Latvijai un pasaulei”. Miervaldis Jenčs, Nauris Puntulis un Guntars Runģis dziedās retāk dzirdētas **Emīla Dārziņa** solo dziesmas, operu ārijas, skanīgu operetes karuseli un jautro **Amor Hispano Ginta Bērziņa** klavieru pavadījumā. Pēc koncerta visi aicināti pakavēties pie glāzes vīna un cepumiem, daloties iespaidos! Ieejas zied., sākot ar \$25.

24. oktobrī 13:30- 15:00 tiks savākti saiņi Ziemassvētku sūtījumam uz Latviju. Ja sūtījums pārsniedz 4 kastes, lūgums sazināties ar Anitu, tālr.: 973-755-6565, ext.5, 973-744-6565, vai atbildes meklēt tīmeklī: lasl.com Ja kāds, kuŗš vēlas nodot saiņus sūtīšanai, atbrauks no tālākas vietas 20. oktobrī uz koncertu, varēs to izdarīt pirms koncerta, sazinoties iepriekš ar Anitu vai Sybilu.

(Turpinājums 18. lpp.)

LATVIAN RELIEF FUND of AMERICA
AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS

IZDEVĪGI
APDROŠINĀJUMI
JUMS
UN
JŪSU
ĢIMENEI

www.LRFA.org 215.635.4137 info@LRFA.org

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārcelšanās** (uz vai no Latvijas), **auto transports**, **gaisa kravas** un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

• Tagad ir laiks sūtīt lietas dārzam! Traktora sūtīšana (līdz 2 m³) - \$475. Citi rīku (griezēju, motorzāģu, plāvēju, u.c.) transports sākot ar \$75. (Muitas procedūra LV papildus.)

Zvaniet: 1-888-LATVIAN

Rakstiet: info@lasl.com • www.lasl.com

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 17. lpp.)

27. oktobrī 13:00 Videoizrāde- VIII Ziemeļu un Baltijas valstu Dziesmu svētku noslēguma koncerts Mežaparka Lieļajā estrādē. Koncerta programmā skan izcili skaņdarbi no visām svētku dalībvalstīm, kā arī **Karla Orfa** kantāte **Carmina Burana**. Kafija un cepumi. Visi laipni aicināti! Ieejas zied., sākot ar \$3.

TORONTO

Latviešu Centrs (4 Credit Union Dr, Toronto).

25. oktobrī 13:00 (pēc Rudenīgā azaida) notiks Apgāda CEĻĪNIEKS akcionāru pilnsapulce. Reģistrēšanās, sākot no 12:00. Apgāda padome ierosina „Ceļinieku” slēgt un akcionāru individuāli nepieprasīto naudas atlikumu nodot *Jaunajai Gaitai*. Lūdzam pieteikties, lai saņemtu dienas kārtību un citu informāciju. Jautājumus par balsstiesībām un ierosinājumiem adresēt Apgāda vadītājam Guntim Liepiņam, tālr.: 519-938-8717, e-pasts: liepag@idirect.com, pasta adrese: Box 21131 RPO Orangev Mall, Orangeville, ON L9W 4S7, Canada. Uz Rudenīgo azaidu 11:30 ieteicams pieteikties iepriekš, zvanot uz Latviešu Centra biroju, tālr.: 416-759-4900.

ZIEMEĻKALIFORNIJA

(425 Hoffman Ave, San Francisco), Info: www.zklb.wordpress.com, ZKLB sekr. un informāc. daļas vadītāja Una Veilande tālr.: 408-813-5104, e-pasts: una.veilande@gmail.com

Katru otrdienu 20:00 koņa mēģinājums.

DIEVKALPOJUMI

• **Denveras latv. ev. lut. dr.:** (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226). **Svētdienās** 9:30 dievk. Pēc dievk. sadraudzība. **Trešdienās** 17:00 Bībeles stundas. **Trešdienās** 15:00 – 17:00 un **ceturtdienās** 9:00 – 13:00 mācītāja pieņemšanas stundas. Māc. H. Godiņa tālr.: 720-484-9857.

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.:** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI 48334). Info: www.detraudze.org. Visi dievk. notiek 10:00 no rīta. Māc. Biruta Puiķe Wilson.

• **Dienvidfloridas latv. ev. lut. dr.:** *Shepherd of the Coast Luth. Church* (1901 E Commercial Blvd, Ft. Lauderdale FL). Info: Andrejs Jugs, tālr.: 561-447-9050, e-pasts: makej@aol.com.

• **Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.:** *Unitarian Congregational Parish of Norton* (2 W Main St, Norton, MA 02766). **Katru svētdienu** 11:00 dievk. ar dievg. Kalpo mācītājs Dr. Jānis Keggi, dr. sekretāre Zigrīda Kručkova, tālr.: 617-323-0615.

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.:** (301 N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073), tālr.: 610-353-2227. Visi dievk. notiek 11:00. Māc. Ieva Dzelzgalvis. **27. septembrī** dievk. vietā skatīsim arch. Lau-mas Zušēvicās konsekrācijas

video. **4. oktobrī** dievk. ar Sv. vak, Pļaujas svētki – Bazārs-Pusdienas.

• **Kalamazū latv. apvienotā ev. lut. dr.:** (122 Cherry Hill St, Kalamazoo MI 49996), māc. A. Graham. **27. septembrī** 10:00 dievk., zupas pusdienas un ciemosies grāmatas ”**Sadzirdēti. Zvanniņu stāsti**” autore **Tatjana Viņņa Zagare**. **4. oktobrī** 10:00 Pļaujas svētku dievk. ar dievg., kafijas stunda. **10. oktobrī** 16:00 ciemosies katoļu priesteris **Andris Vasīļevskis** ar lekciju ”**Kā Latvijā sadzīvo senču latviskā dzīvesziņā ar kristīgo garīgumu**”. **16. oktobrī** 11:00 Kalamazū bazn. lūgšanas grupa „Aka”. **18. oktobrī** 10:00 angļu val. dievk. ar dievg. Kafijas stunda. 16:00 Sveču svētki Riversaides kapsētā. **21. oktobrī** 12:00 ciemā ”Latvija” Bībeles stunda. **25. oktobrī** 10:00 laju vadīts dievk. Kafijas stunda. **28. oktobrī** 11:00 Kalamazū bazn. Bībeles stunda.

• **Klīvlādes Apvienotā latv. ev. lut. dr.:** (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107). **Katru svētdienu** 11:00 dievk. **Bībeles** stundas 10:00 notiek katra mēneša otrajā un ceturtajā trešdienā. **Baptistu dr.** dievk. notiek **svētdienās** 14:30.

• **Lankastera: Mt. Calvary Lutheran Church** (308 East Petersburg Rd, Lititz Lancaster, PA 17543). Māc. Dr. Ruta S. Ziedone (PO Box 380, Henryville PA 18332), mob. tālr.: 570-460-5375, e-pasts: silver11@ptd.net un emer. māc. Dr. Arvids Ziedonis (529 Linden Place, Cresco PA 18326-7248), tālr.: 570-629-6349, e-pasts: ziedonis@ptd.net

• **Mančesteras latv. ev. lut. dr.:** (21 Garden St, Manchester, CT 06040). Dr. pr. Astra Vilinskis, tālr.: 413-568-9062. **17. oktobrī** 10:00 dievk. ar dievg. diak. Linda Sniedze-Taggart. Sekos Pļaujas svētku sarīkojums.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.:** (1853 N 75th Str, Milwaukee, WI 53213), tālr.: 414-258-8070. Prāv. L. Zušēvica, tālr.: 414-421-3934, e-pasts: pastorlauma@gmail.com, Dr. pr. Š. Kalve, tālr.: 414-536-0358. Info: www.milwaukee-draudze.org

• **Mineapoles-St. Paulas latv. ev. lut. dr.:** (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407). **27. septembrī** 10:00 dievk., sadraudzība. **4. oktobrī** 10:00 Pļaujas svētku dievk. ar Sv. vak., piedalīsies dr.koris un būs bērnu uzruna. Mielasts.

• **Montrealas latv. Trīsvienības ev. lut. dr.:** (Trinity Latvian Church, P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7). Draudzes māc. Gundars Bērziņš, tālr.: 613-851-8281, e-pasts: rev@draudze.org. Dr. pr. Jānis Mateus, tālr.: 514-481-2530, e-pasts: prez@draudze.org. Visi dievk. notiek 14:00. **27. septembrī** Kapu svētki *Mt Royal* kapsētā. **4. oktobrī** dievk., viesojas prāv. Ķirsons plkst. 16:00. **25. oktobrī** dievk. Centrā.

• **Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.:**

Leikvudā Igaunņu bazn. (607 E 7th St, Lakewood, NJ).

Īstbransvikā draudzes bazn. (12 Gates Ave, East Brunswick, NJ).

Māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko, tālr.: 908-638-1101, e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com

27. septembrī dievk. nenotiek. 4. oktobrī 12:30 Leikvudā dievk. ar dievg. Pļaujas svētku ieskaņa. **11. oktobrī** 13:30 Īstbransvikā dievk. ar dievg., Pļaujas svētki, groziņu pusdienas. **18. oktobrī** 12:30 Leikvudā dievk. **25. oktobrī** 13:30 Īstbransvikā dievk., Reformācijas svētki.

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** Īstoranža (153 Glenwood Ave, East Orange NJ)

Jonkeru bazn. (254 Valentine Ln, Yonkers NY)

Katskiļu nometne (231 Greenhill Rd, Elka park NY)

Manhatena *Seafarers & Intl House* (123 E 15th St, NY NY)

Morristovna *St. Mark Lutheran Church* (100 Harter Rd, Morristown NJ)

Ņudžersija *Holy Trinity Lutheran Church* (70 River Rd, Montville NJ)

Parsippany St. Andrew Lutheran Church (335 Reynolds Ave, Parsippany NJ)

Priedaine (1017 State Rte 33, Freehold NJ)

Salas bazn. (4 Riga Ln, Melville NY)

Springfilda *Holy Cross Lutheran Church* (639 Mountain Ave, Springfield, NJ 07081)

27. septembrī dievk. nenotiek.

• **Ročesteras latv. ev. lut. Krusta dr.:** (1900 Westfall Rd, Rochester NY). Diakone Linda Sniedze *Taggart*. **4. oktobrī** 14:00 Pļaujas svētku dievk. un sarīkojums. **25. oktobrī** 14:00 dievk.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.:** (128 N Elm Str, Saginava). Māc. Roberts Franklins. Dr. sekretāre Vija Arins, e-pasts: vijaarins@yahoo.com

• **San Diego latv. ev. lut. dr.:** *Ascension Lutheran Church* (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdīns, tālr.: 858-598-5451, e-pasts: jlegzdins@san.rr.com. Visi dievk. notiek sestdienās 12:00. Māc. Martins Rubenis.

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:** *Christ Lutheran* bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119), **katra mēneša trešajā svētdienā** 14:00 dievk. Pēc dievk. saiets ar groziņiem. Māc. A. Kalniņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.:** (11710 3rd Ave N E Seattle, WA 98125).

(Turpināts 19. lpp.)

Mūžībā aizgājis

Fi! VIESTURS ŠĶIDRA

Dzimis 1925. gada 7. februārī Smiltenes pagastā,
miris 2015. gada 27. augustā Toronto

Sit tibi terra levis

KORPORĀCIJAS GERSICANIA KONVENTS

Dieva mierā aizgājis ledus hokejists un būvuzņēmējs

VIESTURS (JOHN) KLEINOPS

Dzimis 1923. gada maijā Rīgā, Latvijā,
miris 2015. gada augustā Indianapolisē, Indiānā

*Tavs kalps, Kungs, aiziet klusi,
Daudz gadu redzējis,
Dod viņam svētu dusu,
Kā Tu to solījies...*

Viņu mīļā piemiņā paturēs
SIEVA DAGNIJA, DĒLI PERCY, ROBERTS, K JAMES
ANDREW, ANTONIJS AR ĶIMENĒM UN DIVPADSMIT MAZBĒRNI

Mūžībā aizgājis mūsu ģimenes draugs

HARALDS KRIEVIŅŠ

Dzimis 1925. gada 8. janvārī Latvijā,
miris 2015. gada 18. septembrī Ņujorkā

Viņu mīļā piemiņā paturēs
AINA UN ALEKSANDERS KRUGS
SIBILLA KRĒSLIŅŠ UN MELISSA KRUGS-REMOLE

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 18. lpp.)

Visi dievk. notiek 10:30. Prāv. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600, e-pasts: cilnis@earthlink.net. Info: www.seattlatvianchurch.org 27. septembrī dievk., Bībeles stunda. 4. oktobrī Pļaujas svētku dievk. ar dievg., atzīmējot Takomas un Sietlas draudžu apvienošanu. Pateicības mie-lasts \$15 pieaugušiem, \$10 bērniem zem 12 gadiem. 11. oktobrī laju vadīts dievk. 18. oktobrī angļu val. dievk. ar dievg., Bībeles stunda. 25. oktobrī Reformācijas dievk. ar dievg. 1. novembrī dievk.

Skenektedijas latv. ev. lut. dr.: Trinity Lutheran Church (35 Furman St, Schenectady NY 12308), diak. L. Sniedze-Taggart.

• **St. Pētersburgas (FL) latv. ev. lut. dr.:** dievk. notiek 14:00 *Mūsu Pestītāja (Our Savior)* bazn. (301 – 58th Street S, St. Petersburg, FL 33707). Bībeles stundas notiek biedrības namā 11:00. Māc. Aivars Pelds, tālr.: 727-368-0935. Dr. pr. Aija Norbergs, tālr.: 727-367-6001. **Uzmanību – vasaras dievk. notiks biedrības namā 11:00! 27. septembrī** Bībeles stunda. 2. oktobrī 11:00 dr. valdes sēde. 4. oktobrī Pļaujas svētki ar pašu nestām brokastīm.

• **Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.:** (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, e-pasts: baznica@bellnet.ca. Māc. Dr. Anita Gaide, tālr.: 905-477-7042, e-pasts: aigaide@yahoo.com. Diakone Aina Avotiņa, tālr.: 416-920-8491, e-pasts: avotinsa@aol.com. Dr. pr. Kārlis A. Jansons, tālr.: 905-338-5613, e-pasts: kjan27@gmail.com. Pr. vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom. pr. Maija Sukse, tālr.: 416-221-4309, e-pasts: sukse@sympatico.ca

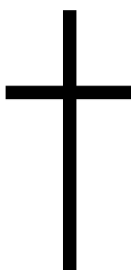
• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.:** Draudzes nams (400 Hurley Ave, Rockville, MD 20850-

3121), tālr.: 301-251-4151, e-pasts: dcdraudze@verizon.net, Info: www.dcdraudze.org Mācītāja prāv. Anita Vārberga Pāža, mob.tālr.: 301-302-3270, e-pasts: macanitavp@gmail.com, dr. pr. Jānis Vītols, tālr.: 703-264-0089. **Svētdienās:** 10:00 Dievkalpojums. Kristīga sadraudzība. Grāmatu galds. 26.-27. septembrī mūsu dr. telpās notiks LELBA Austrumu apg. draudžu garīdznieku un darbinieku konference. Visi ir laipni aicināti piedalīties! 26. septembrī 17:00 Sv. vak. dievk. Austrumu apg. konferences ietvaros. 27. septembrī 9:30 Svētbriķis kopā ar Latviešu skolu un Apgabala konferences dalībniekiem. Dievk. vēlāk nenotiks. Pēc konferences noslēguma-12:30 pusdienas visiem! 1. oktobrī 19:30 literārais vakars. 2. oktobrī koncerts: **Andra Dārziņa** (alta vijole) un **Vents Zilberts** (klavieres). 4. oktobrī Pļaujas svētku dievk. Gadskārtējais *Oktoberfest*. 11. oktobrī 13:00 Jauniešu iesvētības.

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.:** Ebenezer Lut. Church (96 Oak St, Willimantic, CT). dr. pr. Vija Bachmuts, tālr.: 860-644-3268. 17. oktobrī 13:00 Pļaujas svētku dievk. ar dievg., diak. Indriķis Kaņeps.

• **Ziemeļkalifornijas latv. lut. dr.:** Sanfrancisko (425 Hoffman Ave, San Francisco), Info: www.zkldraudze.wordpress.com

Lūgums sūtīt SARĪKOJUMU un DIEVKALPOJUMU ziņas uz e-pastu: rasma@laiks.us, vēlākais – svētdienās. Kārtējam avīzes numuram ziņas uz redakciju tiek nosūtītas PIRMDIENĀS.

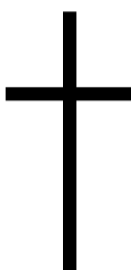
Dieva mierā aizgājis mans mīlais vīrs
mūsu tēvs, vectētiņš, „opītis”, krusttēvs, onkulis

JULIANS SONDORS

Dzimis 1924. gada 9. augustā Vārkavā, Latvijā,
miris 2015. gada 1. jūnijā Ventūrā, Kalifornijā, ASV

*Es sapni par Dzimteni
Pagalvī lieku:
Lai eņģel's, sargs
no visām briesmām,
glābj sarkanbalto
karogu.*

Viņu mīļā piemiņā paturēs
SIEVA GENOVEFA GUNA, MEITA MARGARITA AR ĢIMENI
DĒLI ANDRIS UN JĀNIS AR ĢIMENĒM
KRUSTMEITA JULIĀNA (DIVPADSMIT MAZBĒRNI UN
MAZMAZDĒLS)
MĀSASDĒLS EDMUNDS AR ĢIMENI

Dieva mierā aizgājis

EDVĪNS JANSONS

Dzimis 1930. gada 8. janvārī Rīgā,
miris 2015. gada 30. augustā Palo Alto, CA

*Aijā, balta debess saime,
Vaļā veri zvaigžņu vārtus:
Lai nes viegli silti vēji
Dvēselīti lidotāju.*

Sērās viņu piemin
SIEVA MARGITA
DĒLS ROBERTS AR JENNIFER
MAZBĒRNI ROLAND, OLIVER, MELANIE HAUCK
SEŠI MAZMAZBĒRNI
MĀSA ZIGRĪDA SEKSTE
RADI UN DRAUGI LATVIJĀ UN ĀRZEMĒS

Dieva mierā aizgājusi

ENTA TIMBRA dzim. KRŪMIŅA

Dzimusi 1923. gada 19. martā Saldū,
mirusi 2015. gada 13. septembrī Ņudžersijā

*Dieviņš veda dvēselīti
Vienu pašu debesīs.
Še palika mūža gadi,
Manu kāju tecējums.
T.dz.*

Viņu mīļā piemiņā paturēs
KRUSTMEITA RASMA KUNDZIŅA AR ĢIMENI

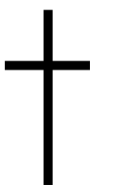

Mūsu mīļais filistrs
Inženieris

GUNĀRS KRŪMIŅŠ

Dzimis 1932. gada 27. aprīlī Rīgā,
miris 2015. gada 25. augustā Fountain Valley, Kalifornijā

KORPORĀCIJA TALAVIJA

Dieva mierā aizgājusi

ALMA AVOTS-AVOTIŅŠ

Dzimusi 1921. gada 22. septembrī Rīgā, Latvijā,
mirusi 2015. gada 30. augustā Temple, Texas

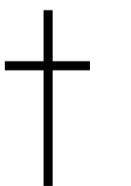
Mīlestībā viņu piemin
PĒTERIS, GEORGENE UN MĀRA

Mūsu mīļā 37.c. filistre
ILGA DRUPA,
dzim. PABĒRZA

Dzimusi 1924. gada 12. jūnijā Valmierā,
mirusi 2015. gada 17. augustā Cape Cod, MA

Sērojot piemin
KORPORĀCIJA DAUGAVIETE

VALDA AUSMA ĀRSTE

Dzimusi 1922. gada 21. augustā Baldonē, Latvijā,
aizgāja mūžībā 2015. gada 27. augustā Filadelfijā

Viņu mīļā piemiņā patur
DĒLS VITOLDS DIDZIS ĀRSTE AR SIEVU MARTHA SWAN, WESTPORT, NY
MAZDĒLI CHRISTIAN UN XAVIER ĀRSTES, MAZMAZMEITA MARIELA, TEXAS
MĀSA GUNA MUNDHEIM AR VĪRU ROBERT MUNDHEIM, MEITU SUSAN MUNDHEIM UN
DĒLU PETER MUNDHEIM, KĀ ARĪ DAUDZI RADI PASAULĒ

LATVIJAS SPORTISTI LATVIJĀ UN PASAULĒ

(Turpinājums no nr. 35)

Latvijas basketbolisti – astotajā vietā

Franci bija pārāk ciets rieksts Latvija – Francija 70:84 (25:21, 13:19, 7:16, 25:28). Pret Eiropas čempioniem Latvijas basketbolisti nospēlēja cienīgi, pirmajā puslaikā vairākas reizes pat izvirzījās vadībā. Kad franči no distances netrāpīja, mūsu vienība veidoja ātrus pretuzbrukumus. Situācija mainījās otrajā puslaikā, kad punktus sāka gūt pretinieku spožākā zvaigzne, viens no labākajiem NBA spēlētājiem Tonijs Pārkers. No piecu punktu deficita franči panāca četru punktu pārsvaru un iniciatīvu vairs neatdeva. Vēlāk Jānis Blūms atzina, ka meistarsacīkšu saimnieku laukumā viņu iegūto pārsvaru ir bijis ārkārtīgi grūti atspēlēt. Savukārt Latvijas valstsvienības galvenais treneris Ainars Bagatskis sacīja, ka šoreiz franči bijuši labāki, taču priecējies, ka mūsu komanda parādīja raksturu un cīnījās līdz galam.

Rolanda Freimaņa (attēlā divu franču ielenkumā) ieskatā Francijas izlase izmantoja visas Latvijas valstsvienības kļūdas

Latvijas izlasē rezultatīvākais ar 16 punktiem bija Kristaps Janičenoks, ar 14 punktiem un septiņām rezultatīvām piespēlēm atzīmējās Jānis Strēlnieks, bet 12 punktus sameta Dairis Bertāns.

Francijas vienības kapteinis Boriss Diāvs: "Sākums bija tāds, kādu gaidījām. Latvijai ir lieliska komanda. Viņi iekļuva astoņniekā un pirmajās divās ceturtdaļās ļoti labi nospēlēja pret mums. Sākot no pirmā puslaika beigām, veicām izmaiņas. Smagāk strādājām aizsardzībā, atradām savu ritmu un spējam uzvarēt."

Nenosargāja 17 punktu pārsvaru...

Latvija – Grieķija 90:97 (24:17, 20:20, 17:23, 29: 37). Grieķijas basketbolisti pirms turnīra tika uzskatīti par vienu no meistarsacīkšu favorītiem. To savā spēles plānā uzsvēra arī Ainars Bagatskis: "Pret Grieķiju mums jāņem vērā spēlēt ātri un jāpaastrina spēle uzbrukumā. Jāliek grieķiem kustēties aizsardzībā, jo tā ir pieredzējusi komanda, kas ļoti labi lasa spēli. Viņi nedarīs neko lieku, bet, ja liec visu laiku kustēties, viņiem būs vairāk jāstrādā. Turklāt grieķiem būs lielāka slodze aizsardzībā. Manuprāt, pirms EM

ši komanda bija viena no favorītiem uz uzvaru turnīrā, ņemot vērā komandas komplektāciju un kā tā spēlēja līdz ceturtdaļfinālam. Pirms tam Grieķijai nebija neviena zaudējuma un tā spēlēja kvalitatīvu basketbolu."

Latvijas izlase lieliski iesāka spēli, disciplinēti spēlējot aizsardzībā un uzbrukumā realizējot drošus metienus. Pirmās ceturtdaļas beigās Latvija panāca 10 punktu pārsvaru 24:14, bet tad sekoja pamatīgs kritums sniegumā. Grieķijas basketbolisti saasināja savu darbību aizsardzībā, kam īsti nebija gatavi mūsējie. Grieķija meistarīgi izmantoja Latvijas kļūdu sniegumā, veicot izrāvienu 23:4 un otrajā ceturtdaļā panākot 37:28. Uz Grieķijas izrāvienu Latvija spēja atbildēt ar vēl iespaidīgāku izrāvienu. Pirmā puslaika izskaņā un trešās ceturtdaļas sākumā Latvija guva 24 punktus pēc kārtas, panākot 15 punktu pārsvaru un pēc brīža arī 17 punktu pārsvaru (56:39). Taču nobeigums bija bēdīgs.

Mārtiņš Meiers pret Jani Burusi

Grieķija pēdējā ceturtdaļā turpināja uzbrukt ar 100% precizitāti no tālmetieniem, panākot pat 11 punktu pārsvaru. Mūsu basketbolisti pēdējās 16 minūtēs neveiksmīgi nospēlēja aizsardzībā, kas arī izšķīra spēles likteni. Gadījās muļķīgas kļūdas, nekrita arī meteni grozā...

Latvijas izlasē rezultatīvākais bija Janičenoks, kurš guva 22 punktus, 14 un 13 punktus guva attiecīgi Mejeris un Meiers, 10 punkti Freimanim.

Nogurums darīja savu...

Latvija – Čehija 70:97 (23:28, 13:29, 9:23, 25:17). Iepriekšējās dienas sasprindzinātā spēle pret grieķiem mūsu vienībai bija prasījusi daudz spēka. Tāpēc sacensība par 7. vietu un iespēju piedalīties Olimpisko spēļu kvalifikācijas turnīrā neizvērtās ne cīk saistoša. Čehiem izdevās viss, mūsējiem – nepavisam.

Divi mūsu basketbolisti cenšas traucēt čeha metienu

Spēles liktenis bija izšķirts jau pēc pirmajām divām ceturtdaļām, kad Čehijas komandas pārsvars bija sasniedzis 19 punktus. Bija zudusi pārliecība par savām spējām un ticība uzvarai. Turpinājumā mūsu vienībā neatradās cīņā saucējs, atlika vien godam

aizvadīt atlikušo spēles daļu.

39. Eiropas basketbola meistarsacīkstes aizvadītas. Latvijas vienība deviņās spēlēs izcīnīja četras uzvaras, turnīra tabulā ierindojoties **astotajā** vietā. Rezultāts nav slikts, ievērojot, ka mūsu komandā dažādu apstākļu dēļ nebija iespējams iekļaut vairākus augstas klases spēlētājus. Otrkārt, tikai otro reizi pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas ir izdevies iekļūt Eiropas labāko komandu astoņniekā. EM aizvadītas atbilstoši savam spējam. Tabulā esam augstāk par Krieviju, Turciju, Chorvātiju. Protams, paliek rūgtums pēc zaudētās spēles Grieķijas basketbolistiem, kad neizdevās noturēt iegūto pārsvaru... Varējām iegūt pat piekto vietu.

Latvijas basketbolistiem cerības piedalīties Rio kvalifikācijas turnīrā nav zudušas. Ja komandas, kuŗas finālturnīrā ierindojās no trešajai līdz septītajai vietai, pieteiksies un iegūs tiesības rīkot vienu no trijiem kvalifikācijas turnīriem, Rio atlasē varēs startēt arī Latvijas izlase. Kvalifikācijas turnīru rīkotāji tiks nosaukti pēc Āzijas meistarsacīkstēm, bet atlases sacensības risināsies 2016. gadā no 5. līdz 10. jūlijam.

Latvijas basketbola valstsvienība Eiropas meistarsacīkstēs. Gads, izcīnītā vieta, uzvaras un zaudējumi finālā, treneris.

1935.	1.	3:0	V. Baumanis
1937.	6.	3:2	Ā. Grasis
1939.	2.	5:2	V. Baumanis
1993.	10.	2:4 (kval. 5:3)	A. Krauliņš
1995.	23.	(kval. 0:6)	
1997.	16.	0:5 (kval. 7:3)	I. Miglinieks
1999.	22.	(kval. 3:7)	
2001.	8.	2:5 (kval. 6:4)	A. Krauliņš
2003.	13.	0:3 (kval. 6:4)	A. Krauliņš
2005.	14.	0:3 (kval. 4:2)	K. Muižnieks
2007.	13.	1:2 (kval. 4:2)	K. Muižnieks
2009.	13.	1:2 (kval. 4:2)	K. Kemzūra
2011.	22.	0:5 (kval. 3:5)	A. Bagatskis
2013.	11.	4:4 (kval. 5:3)	A. Bagatskis
2015.	8.	1:3 (kval.3:2)	A. Bagatskis

Basketbolam veltīta izstāde

5. septembrī pēc pirmās Latvijas izlases spēles Eiropas meistarsacīkstēs alus mūzejā „Aldara alus” darbnīcā tika atklāta basketbolam veltīta izstāde – basketbola ekspozīcija, kas tapusi kopā ar Basketbola muzeju.

Izstādē bija apskatāmi gan dažādi vēsturiski priekšmeti – kausi, bumbas, formas, gan arī varēja aplūkot dažādas vēsturiskas fotografijas un videokadrus no Latvijas izlases spēlēm, šāgada EM atribūtiku.

Daudzcīņnieču Pasaules kauss – Latvijai

Pasaules meistarsacīkšu medaļniece **Laura Ikauniece-Admiņa** izcīnīja pirmo vietu Starptautiskās Viegatlētikas savienības (IAAF) *Combined Events Challenge* kopvērtējumā starp septiņcīņas sportistēm. Šajās sacensībās pasaules labākajiem daudzcīņniekiem tiek skaitīti gada trīs labākie rezultāti, un Ikauniece jau pirms sezonas nobeiguma sacensībām, kas risinājās Francijā, atradās kopvērtējuma vadībā. Laura *Decastar* sacensībās nepiedalījās, bet reāli viņu summā apsteigt varēja Nadīne Brērsene no Nīderlandes. Tomēr Brērsene

Laura Ikauniece-Admiņa

Cīrichē Dimanta ligas sacensībās bija pēdējais posms, kuŗā notika šķēpmešana sievietēm. **Madara Palameika** labākajā mēģinājumā sasniedza rezultātu 62,22 m, izcīnot ceturto vietu. Kopvērtējumā Palameika ieguva augsto trešo vietu.

Līna Mūze Berlīnē ieguva 3. vietu Starptautiskās Viegatlētikas federācijas (IAAF) Izaicinājuma serijas sacensībās – 59,93 m. Madara Palameika aizmeta šķēpu 22 cm tuvāk.

Riteņbraukšana

6. septembrī Siguldā risinājās 25. Latvijas riteņbraucēju **Vienības brauciens**, kas trīs dažādās distancēs pulcēja lielāko dalībnieku skaitu kopš valsts neatkarības atjaunošanas – 6000 velomīļu. Sporta šosejas braucienā uzvaru svinēja **Kristis Neilands**, SEB MTB distancē triumfēja **Arnis Pētersons**, Latvijas *Dzelzceļa* tautas šosejas braucienā uzvaras lauri tika **Kasparam Ķipuram**.

Plūdmales volejbols

Latvijas plūdmales volejbola duets **Aleksandrs Samoilovs/Jānis Šmēdiņš** Sočos Pasaules kausa izcīņas *Open* kategorijas posmā izcīnīja pirmo vietu.

Finalā viņi ar 2:0 (24:22, 21:19) pārspēja amerikāņus Filipu Dalhauzu/ Nikolasu Lusenu.

Futbols

Latvijas futbola izlase **Eiropas meistarsacīkšu kvalifikācijas turnīrā** aizvadīja divas spēles. Turcijas pilsētā Konjā mūsu futbolisti spēlēja neizšķirti 1:1 (0:0) ar Turcijas valstsvienību. Rezultātu kompensācijas laikā izlīdzināja Valērijs Šabala. Spēlē Rīgā Latvijas vienība ar 1:2 (0:2) zaudēja Čehijas komandai. Tai izcīnītie punkti ļāva kvalificēties 2016. gada EM finālturnīram. Vienīgos vārtus mūsu vienības labā guva Artūrs Zjuzins.

A grupas tabula pirms pēdējām divām kārtām. Spēļu skaits, vārti, punkti.

1.	Islande	8	15:3	19
2.	Čehija	8	16:10	19
3.	Turcija	8	11:9	12
4.	Nīderlande	8	13:10	10
5.	Latvija	8	4:16	4
6.	Kazahstāna	8	5:16	2

Dailslidošana

Talantīgais Latvijas dailslidotājs **Deniss Vasiļevs** izcīnīja otro vietu Rīgā *Grand Prix* jaunās sezonas otrajā posmā. Izvēles programmā Vasiļevs ieguva 135,76 punktus, kas ir viņa personiskais rekords. Latvijas sportistu apstaidza krievs Dmitrijs Alijevs. Summā Alijevs guva 209,92, Vasiļevs – 204,60 punktus.

Sporta ziņas sakopojis
P. KARLSONS

Prokopčukas rezultāts 21,0975 km garajā distancē – 1.12:08.
